

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

A Kolozsvár–Magyar utcai egyházközség
templomának szószéke

1996. Húsvét hava

VII. évf. 4. sz.

Tartalom

Boross Géza: A kulcskérdés. János 21,15–17 167

Vasárnapi prédikációk

Balogh Béla: A Jézust követő asszonyok. Lukács 8,1–3..... 170
Bustya Dezső: A ő nyomdokain. 1Péter 2,18–25 173
Walter Lüthi: Az egyház idegen volta. Dániel 11,1–45 175
Walter Lüthi: Az utolsó idők egyháza. Dániel 12,1–13 179

Nagypénteki prédikációk

Kováts László: Krisztus halála a mi életünk. Róma 5,9–10 183
Kozma Tibor: Isten történéseinek síkján. Jelenések 5,12..... 186
László Dezső: Kikért halt meg Krisztus? Róma 5,6–11 189
Tapolyai Mihály: Miért volt más Jézus halála, mint bárki másé?
Máté 27,50–54 193
Müller Dezső: Nagypéntek 196

Húsvéti prédikációk

Adorjáni Zoltán: Láttuk az Urat! János 20,24–25 197
Csiha Kálmán: Mária Magdalénának. Márk 16,1–7 199
Eszenyeyiné Széles Mária: Találkozás és küldetés. János 20,19–23 203
László Dezső: Húsvéti helyzetkép. Márk 16,9–14 205
Nagy István: Meghalt és feltámadott, uralkodik. Róma 14,9..... 208
Orbán János: Amikor az asztalnál ülnek. Márk 16,14 211
Ravasz László: Húsvéti üzenet. János 11,25 213
Szekeres István: Feltámadott! Máté 28,5–8. 11–17 214

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Gyenge János: Világítsatok az emberek előtt. Máté 5,14a.16 217

Temetési beszédek

Czapfalvy József: Örökkévaló ház. 2Korinthus 5,1 219
Szabó László: Az Úr adta, az Úr vette el. Jób 1,21 220
Szekeres István: Lehanyagolt élet. Jeremiás 15,9..... 221
Szekeres István: Kettős tervezés. Jakab 4,13–15..... 223

A lapot alapította: D. Dr. Csiha Kálmán és Nagy László

Főszerkesztő: Nagy László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának
nyomdájában

Felelős vezető: Tonk István

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Számítógépes szedés, tördelés: Nagy Andrea

A kulcskérdés

Alapige: János 21,15-17

Eugen Drewermann osztrák katolikus teológus nagy port felvert könyvének, a Klerikusoknak alaptétele az a felismerés, hogy úgymond: „A klerikuslét pszichológiájának a kérdése központi jelentőségű lett a katolikus egyházban, sőt ez a katolikus egyház tulajdonképpeni gyenge pontja.” Úgy gondolom, hogy ez a megállapítás – mutatis mutandis – az evangéliumi egyházakban is egyre inkább érvényes. Ha nem is a gyenge pontja, de az egyik gyenge pontja egyházunk életének és szolgálatának a lelkesi szolgálat sok fájdalmas lélektani problémája. Bizonyítja ezt John Stott professzor nálunk is ismert könyve: Hiszek az igehirdetésben. Már könyve előszavában arról beszél, mennyi lelki konfliktusa, harca, csüggedése, megkeseredése és szorongása van manapság egy-egy evangéliumi lelkipásztornak. Azt hiszem, alátámaszthatjuk Stott megállapításait azokkal a tapasztalatainkkal, melyeket a mai magyar református lelkészársadalomban szerezhetünk. Sőt, még ki sem kell lépünk e falak közül. Csak szét kell néznünk kissé magunk körül. Könnyű megállapítani a diagnózist, valóban ütött a lelkes-, illetve a teológus-evangelizáció és theologuserápia órája. Nos, ebből a szempontból valami egészen különleges jelentősége van mai alapigénknek. Ennek a hangulatos tóparti dialógusnak. Éspedig azért, mert Krisztus szolgálatának ezerfelé ágazó problémáit egyetlen kérdésre koncentrálni. Azt üzeni, hogy Krisztus szolgálatának, tehát az Ige szolgálatának igazán egyetlen kulcskérdése van: szeretjük-e igazán, őszintén Jézus Krisztust? Szeretsz-e engem? – ez a kulcskérdés! Jertek azért, próbáljuk megérteni a Szentlélek segítségével, miért olyan fontos ez a kérdés? Miért ezen áll vagy bukik leendő szolgálatunk? Miért ez a „kulcskérdése” szolgálatunknak?

I.

Először is azért, mert ez a kérdés világossá teszi Jézus Krisztus alapelvárását velünk szemben. Krisztus szeretetet vár az ő szolgáitól első renden. Nem véletlenül! Hiszen példák százai, sőt ezrei igazolják, milyen jól látta már a múlt század végén boldog emlékeztető Kiss Ferenc, hogy „a lelkesi közöny jobban öl, mint a hitetlenség”. Jézus tudta ezt, de ennél sokkal többet is tudott. Ó nagyon jól tudta saját küzdelmeiből, hogy Isten szolgálatának nemcsak intellektuális oldala van, hanem emocionális is. Hogy ez az emocionalitás hozzátartozik az ember teremtettségéhez, istenképességéhez. S ha baj van, akkor hiába a többi. Az Isten ügye, sőt az Isten személye iránti pozitív érzéseket sem a tudás, sem a sterilitás, sem az ortodoxia nem pótolja.

S hogy mint mindenben, ebben is milyen igaza van Jézusnak, azt mutatja mindjárt a teljes Írás. A Deuteronomium szerint az első parancsolat ez: „Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből” (6,5). Isten panasza Ézsaiásnál: „E nép csak szájjal közelget hozzám, szíve pedig távol van tőlem” (29,13). Pál, a világmiszionárius szolgálata titkát, legbensőbb mozgatórugóját ebben a vallomásban summázza: Krisztus szerelme szorongat minket. Pectus facit theologum, vagyis szíve teszi a teológust. S hogy mennyire így van, idézzük csak a keresztyén teológustörténet lángeszét, Kálvint. A teológusi intellektusnak ez a csúcsképviseelője szerette mondani: „Szívemet mint véres égőáldozatot felajánlom neked, Úram.” Avagy a zsoltárok előszavában: „Isten hirtelen megtérés által bírta engedelmességre a szívemet.” Nos, ezért olyan fontos a Jézus kérdése, ezért vár szeretetet Pétertől és tőlünk is.

Azért, mert mi is sokban hasonlítunk Péterre. Egyszer nagy szavak, lángolás, lelkesedés, tervek, nekibuzdulások. Aztán egyszerre rossz lesz a hangulat. Érthetetlen lé-

pések. Visszavonások. Félbehagyott tanulás, félbehagyott szolgálatok, megszakított barátságok, összecsapott homiletikai gyakorlatok. Mintha nem is én volnék! Micsoda kérdések izgatnak. Index. Ösztöndíj. Szerelem. S valóban. Ez mind lehet érdekes, fontos. De Jézus Krisztus most mégis azt kérdezi: szeretsz-e engem? Mert ez a kulcskérdés nálad is! Akárcsak Péternél! Nem az, hogy mi volt, és nem az, hogy mi lesz. Hanem szereted-e őt? Ezen fordul meg minden. Olyan ez, mint az ismert kirakós kocka. Ha egyik oldalon összerakjuk a Krisztus-arcot, akkor a másik három oldalon is összerakódik Budapest, Párizs, London tájképe. Krisztus a gerinc. A rendező. Ezért kulcskérdés ez: szeretsz-e engem?

II.

Másodszor azért, mert ez a kérdés nemcsak azt teszi világossá, mit vár tőlünk Krisztus, hanem azt is, hogy mi mit várhatunk tőle. Milyen segítséget? Milyen lelki-gondozást? Mert itt ez történik. Jézus kérdése valóban lelkigondozói kérdés. Íme, ilyen a jézusi pszichoterápia. Nem „világi pszichoterápia egyházi kontextusban”, ahogyan Stollberg állítja, hanem biblikus lelkigondozás teljes szekuláris kontextusban. Tóparton, ebéd utáni csendes hangulatban. Miért olyan segítség, valóságos terápia, gyógyítás ez a jézusi lelkigondozás?

Íme, először azért, mert kijózanít a hamis illúziókból. Simon, Jónának fia, szólítja meg Pétert. S ezzel arra figyelmezteti, milyen erős még mindig Péterben az óember, arra, hogy Péter igazi ellensége Simon, a Jónának fia. Aki elfelejtkezik az óember valóságáról, az hasonló ahhoz az emberhez, aki nem tudja, hogy mérges kígyó lapul a virágcsokorban, vagy időzített bomba az autójában. Ezért mondja Jézus háromszor is: Simon, Jónának fia. S ezért, az így feltett kérdés eredményeképpen „szomorodik” meg Péter. A „lűpé” a görög szótárak szerint az „Isten szerinti megszomorodás” terminus technicus a Újtestamentumban (2Kor 7,10). Ez a „lűpé” a lelkiismeret felébredésének igazi jele. Itt történik meg Péter „ébredése”. Nos, ez az ébredés a jézusi pszichoterápia egyik ajándéka.

Van azonban egy másik is, az újakezdés lehetősége. Ez a lelkigondozás azért gyógyulás Péter számára, mert végső fokon mégis azt jelentette, nagyot buktál – de kezdetét még egyszer. Ilyen szeretet a Jézusé. Ez az agapé: mindent hiszen, mindent remél, mindent eltűr, soha el nem fogy. (Jómagam láttam néhány ilyen újakezdést. Volt egy theologustársam, aki 56-ban ment el a lelkészi szolgálatból és 86-ban jött vissza. Azóta papvizsgázott. Gyülekezeti lelkipásztor. Felesége is teológiát végzett, lelkészi oklevelet szerzett. Krisztus áldott szolgálai nagyon nehéz terepen. De a mai napig nem tudnak vele betelni, lehet újakezdeni. Igen. Ebben van segítségünkre a fel-támadott Úr. S ugyanakkor abban, hogy a hibát is helyrehozhassuk. Azok előtt, akik előtt azt elkövettük. Péter válasza ugyanis nyílt hitvallás az Úrról: Te tudod, hogy szeretlek téged. A lényeg a száj vallástétele, a confessio oris. Ezt nem engedi el. Ezért kulcskérdés, hogy szeretsz-e engem.

III.

Végül azonban azért, mert e kérdés nyomán tárul fel Krisztus szolgálatának perspektívája. A háromszor ismételt megbízatás: legeltesd, őrizd, legeltesd – nem a pápaság megalapítása, hanem minden igehirdetőnek, presbiternek, diakónusnak, misszionáriusnak szóló megbízatás. Mi derül ki ebből?

1. Először is az az evangélium, hogy Krisztusnak mindig lesznek juhai. Nem kell félnie Péternek, hogy munka nélkül marad. Az utánpótlásról maga Jézus Krisztus gondoskodik. Az „én” juhaimról beszél. Ezért volt igaza Bonhoeffernek: „Az egyház jövője nem az ifjúság, hanem Jézus Krisztus.” Erre utal a Heidelbergi Káté is: Isten fia a világ kezdetétől annak végéig...” Tehát nemhiába készülj. Nemhiába küzdesz, tanulsz, imádkozol, birkózol az óemberrel. Van értelme a teológiának, a gyülekezeti szolgálatnak. Mert van nyáj, lesz nyáj, s ezt a nyáját legeltetni és őrizni

kell. A felelősséget kell átérezni. Milyen nagy feladat az, hogy Jézus reánk bízta nyáját. Joó Sándor beszélt valahol Lüthiről, akire gyermekkorában egy hegyi pásztor rábízta a nyája őrzését. Lüthi kiszámolta, hogy kerekén 8000 svájci frankot érő nyáj van reabízva. Akkor kezdte érezni a felelősséget. Mennyivel inkább felelősek vagyunk mi, akikre drága véren megvásárolt nyáj bízott és bíztatik. Erről a nyájról kell majd számot adnunk a Főpásztornak. Íme szolgálatunk prespektívája.

2. Krisztus lelkipozozói segítségére azért van szükségünk, mert egyáltalán nem lesz könnyű eleget tenni az őzés és legeltetés feladatának. Egyrészt azért, mert eleve nincsenek egy helyen összezsúfolva a Krisztus juhái. Szerteszt vannak. Egy részük kórházakban, öregotthonokban. Más részük börtönökben. A többi talán aluljárókban, padlásokon, pincékben, metrálóagútban, ahol éppen helyet talált. De ott található az ún. szórványokban. Orvosi rendelők előszobáiban. A temetőben, szeretteik sírja mellett virrasztva. Tehát szét vannak szórva, mint a pásztor nélkül való juhok. De másrészt rakoncátlanok is. Önfűek is. Elcsatangolnak, még ha előzőleg összegyűjtöttük is őket. Egyáltalán lehet ezeket őrizni? Sőt, legeltetni? Lehet – mondja az Ige. Sőt, a régi prédikátorok is. Pl. Clairveauxi Bernát, a doctor mellifluus = a mézajkú doktor. Ő így adta ki szerzeteseinek a programot: Legeltessétek a Krisztus nyáját ésszel (meggondolva alaposan, mire van szükségük), szóval (vigasztaló, erősítő bizonyoságtétellel) és példaadással (íme, hogy lehet, éspedig így lehet Krisztust követni). Ennek a szolgálatnak van perspektívája.

Azért van, mert Krisztus a gazda és a Gazda Péterekkel dolgozik. Olyan Péterekkel, akik gyengék, esendők, bűnös emberek, de mégis őszinte szívvel ragaszkodnak Jézus Krisztushoz. Akik már tudják, mit vár tőlük Krisztus. Mit várhatnak Krisztustól ők. És mit várnak tőlük a juhok. Adja meg nekünk a feltámadott Krisztus, hogy felfedezzük a kulcskérdést, és ha bűnbánattal, alázattal, szegyenpírbán égve is, de tudatosan kimondhassuk újra meg újra: „Uram, te mindent tudsz. Te tudod, hogy szeretlek téged.” Ámen.

Vasárnapi prédikációk

Balogh Béla

A Jézust követő asszonyok

Alapige: Lukács 8.1-3

Bibliaviasítás: Lukács 7.36-50

Alapigénk olyan, mint egy rövid hír, mely Jézus működéséről és a vele együtt járásról tudósít. Ez a rövid beszámoló nagyon sok figyelmre méltó dolgot beszél el nekünk. Alapigénk felirata a Jézust szolgáló asszonyokra irányítja figyelmünket. A megelőző szakaszban egy asszonyról olvasunk, aki megmossa Jézus lábát és nagy szeretettel veszi őt körül. Majd egypár verssel tovább, a 8. fejezetben Jézus igazi rokonairól olvasunk. Mindhárom igeszakasz középpontjában Isten Fia, Jézus áll. Jézus a középpontja a mai alapigének is, miképpen az ő személye a Szentírás, az idő és a történelem középpontja. Körülötte jelen vannak azok az emberek, férfiak és asszonyok, akik Jézushoz közel állnak, akik ma arról tanúskodnak nekünk, hogy életük középpontja Jézus lett.

Az említett történetek arról szólnak, hogy Jézus az emberi élet középpontja.

I.

Jézust munka közben látjuk. Szünet nélkül jön-megy, s e közben embereket hívogat az Isten országába. Megragadó az a kép, amit ez a mondat elénk vetít: Jézus városról városra és faluról falura járt, és hirdette az Isten országának evangéliumát. Vagyis mi történik itt tulajdonképpen? Jézus megpróbálja összetereelni Izrael házában eltévedt juhait. Nem kíméli magát, nem ismer fáradságot, állandóan úton van, mert mindenkinek el akarja mondani, hogy nyitva van előttük a mennyek országa. Miközben neki magának nincs háza és nincs hol lehajtsa fejét, egyre csak hirdeti az embereknek, hogy az ő Atyjának házában sok lakóhely van.

Ez utazásai során Jézus mintegy kikiáltja Isten királyságát. Miként tehet és tesz ilyen? Hát nincs Izrael népe fölött fejedelem? Hogyne volna: a Nagy Heródes fia, Heródes Antipás személyében, aki Tibériás városában székel. Róma császára segítette őt a fejedelmi székbe. Akkor miként ragadtathatja magát Jézus arra, hogy Antipás közvetlen közelében, Róma fennhatóságát semmibe véve, Isten országát, Isten uralmát hirdesse? Úgy, hogy nyíltan megmondja: Az én országom nem e világból való. Az ő országa nem e világból való és nem is kíván e világ mintájára működni. Jézus a béke, a szeretet és a nyugalom birodalmát hirdeti.

Miközben Jézus a béke országát hirdeti, teljesen lemond a maga nyugalmáról és pihenéséről. De még ennél is több mondható el róla. Ő a békéjét, nyugalmát és szeretetét csak annak adhatja, aki elfogadja tőle bűneinek bocsánatát. Ezért Jézus magára vette az emberi bűn terhét. Aki bünt nem ismert, bűnné lett értünk, hogy mi Isten igazsága lehessünk – tanítja Pál apostol. Ez volt Jézus rövid, de küzdelmes és munkás élete, melyet az emberekért, az emberek üdvözítéséért hordozott itt e földön.

Mondták-e már neked, hogy Jézus ezt érted tette? Mondták-e már neked, hogy az emberi sorsot, a fáradságot, az otthontalanságot, de még a szenvedést és a halált is érted vállalta Jézus!? S tette ezt azért, hogy neked és nekem ne a mardosó rossz lelkiismeret, ne egy elrontott és tönkrement élet, ne a kárhozott legyen az osztályrészünk, hanem az Isten országa! Mindazok, akik Jézus közelében voltak és vannak, felismerték ezt.

II.

Alapigénk a 12 tanítványról és több asszonyról emlékezik. Azt olvashatjuk róluk, hogy Jézussal voltak. Ismerkedjünk meg kissé közelebbről ezzel a két csoporttal.

A tanítványok attól kezdve a Jézus követői, hogy elkezdte tanítását. Őket úgy tekintjük, mint akik valóságos iskolázáson vettek részt. Később ők kapják azt a megbízást, hogy elmenvén, tegyenek tanítványokká minden népeket. Most közelebbről nem a tizenkettő érdekel bennünket, hanem azok az asszonyok, akik közül némelyeket Lukács evangélista meg is nevez. De rajtuk kívül más asszonyokat is emleget az evangélista. Érdekes, hogy közülük sem az ismerteket, sem pedig az ismeretleneket nem nevezi tanítványnak. Mintha csak kerülné e megjelölés használatát az asszonyokkal kapcsolatosan. És nem tévedünk: valóban kerüli. Ennek megvan a maga magyarázata. Az akkori időben Keleten a tanítás feladata csak a férfiaknak volt fenntartva.

Lássuk sorban, hogy Lukács kiket mutat be ma nekünk az asszonyok közül. Az első, akit említ, Mária. Ez a Mária az egyik galileai városból, Magdalából származott. Azt olvassuk róla, hogy Jézus előzetesen hét gonosz lelket űzött ki belőle. Az egyházi hagyomány azt tanítja régi időkől fogva, hogy azonos azzal az asszonnyal, aki Jézus lábát megmosta. Ez az asszony nagy mélységből szabadult meg. Ezért most olyannyira tele van a szíve hálaadással, hogy szinte fellegekben jár az örömtől. Az, akit a bűntől való megszálloottsága kirekesztett az emberek közül, most egy kis gyülekezet eleven tagja. Mert mit művel velünk a sátán, Isten ellenlábasa? Előbb megerősít bennünket az önmagunkban való hitben. Kezdünk nagyon jó barátok lenni magunkkal, miközben fokozatosan egyre nehezebben jövünk ki másokkal. Aztán elhinti szívünkben a bizalmatlanságot: nem hiszünk senkinek. Később már nemcsak hogy gyanúsnak tekintünk mindenkit, aki közelünkbe kerül, hanem egyben ellenségünknek is tekintjük. Végső soron az ilyen ember önmagával is meghasonlik. Valóban hét ördög munkája szükséges ahhoz, hogy a belső és külső harmóniára, békességre teremt ember önmagával és másokkal is hadiállapotba kerüljön. De ezt akarja és ezt teszi a gonosz.

Az emberek pedig keresik a megoldást: előbb jön a vitaminozás, később a nyugtató gyógyszerek használata, majd az elszigetelődés, a szanatórium és így tovább. Elégézen az okkult praktikákkal való foglalatosságig. A cél az elborult elme sötétségének elosztatása és az élet rendbehozatala.

A Biblia élénk tár egy olyan életet, amelyet Jézus hozott rendbe. Az élet vallomása így szól: Emberek, hétszeresen megszállohat a gonosz benneteket, de Jézus akkor is szabadító. Szívetek az ő Lelkének van fenntartva. Ha nem az Isten Lelke lakik bennetek, akkor a sötétség vesz birtokába! Mária Magdaléna esete ezt a vagy-vagy helyzetet mutatja. Vagy a Jézus Lelke, vagy a gonosz lelke lakik bennünk. Szeretnéd, ha Jézus Lelke foglalná el szívedet? Akkor nincs mire várnod. Be kell fogadnod őt.

Itt van a másik asszony: Johanna. Ő egy előkelő ember felesége. Férje Antipás fedelemnek a vagyontkezelője lehetett. A magas hivatal azonban nem jelentett számára mindent. Bármilyen magasra emelkedjék is az ember a hivatali ranglétrán, mégis mindig a feje fölött van az Úr. Eljuthat valaki a legmagasabb emberi méltóságra is, ahonnan már csak lefele lehet tekinteni, de ott is és akkor is fölötte áll Isten. Ő pedig azt kérdezi: Van-e közbenjáród? Mert lehetsz akár császár is, de Jézus nélkül te sem jöhetsz hozzám. Rajta kívül nincs üdvösség! Ezt érezte meg Johanna, és ezért szegődött a Jézus nyomába. Ez az asszony látta, hogy lehet a földön érvényesülni, de szívében belátta, hogy a mennyben ez nem használ semmit. Számára ezért az Isten országa lett a fontos. Ennek kincséért hagyta ott a királyi udvart. Ostoba csere – mondhatták sokan a kortársak közül. Mi ma, itt és most azt mondjuk, hogy boldog az, aki kincset gyűjt magának a mennyben.

A harmadik asszonyról nem tudunk a nevének kívül semmi egyébét. Zsuzsannának hívták. Kálvin János szerint azért nincs róla részletesebb beszámoló, mert ő nem volt különösebb eset. Sorsa nem hasonlított a Magdalai Máriához, akiből Jézusnak gonosz lelkeket kellett kiűznie. Társadalmi helyzete sem volt a Johannához fogható. Úgy tűnik, hogy azok közül a sokak közül való volt, akik Jézusnak a félelemből és a testi szenvedés gyötrelmeiből való szabadulást köszönhették.

III.

Elmondhatjuk, hogy az elnyert szabadság és a hála érzése kapcsolta egybe ezeket a szíveket. Életük azonban ékesen bizonyítja azt, hogy a hála náluk nem csupán érzésekben és nem csupán szóban nyilvánult meg. Ezek a megszabadult asszonyok szolgáló életükkel fejezték ki a legszebben hálájukat. Azt írja róluk az evangélista, hogy vagyonukból szolgáltak Jézusnak. Ha meg akarjuk érteni a kifejezés lényegét, akkor egyszerűen a betevő falatról való gondoskodásra kell gondolnunk. Lázár testvére, Márta is ugyanezt tette, amikor Jézus megszállt náluk. Kereste, hogy mivel és miképpen vendéghelheti meg Jézust és tanítványait.

Még jobb párhuzam Simon Péter anyósának az esete, akiről Máté, Márk és Lukács evangéliuma egyaránt hírt ad. Miután Jézus meggyógyítja lázas betegségéből, az asszony szolgál neki. Vagyis az egészsége visszanyeréséből következő munkájával és vendégszeretetével szolgál neki.

Az asszonyoknak ez a magatartása azt példázza, hogy amit az Úrtól vettünk, azzal tartozunk neki. Tőle kaptuk az értelmet, az életet, a vagyont – és ő azt várja, hogy ezzel szolgáljuk őt.

Senki se mondja, hogy neki nincs mivel szolgálnia. A Biblia név szerint említett asszonyai, de a többiek sem ezt tették. Ők nem szabadkoztak és nem magyarázkodtak. Ők hálásak és boldogok voltak azért, mert Jézus megszabadította őket. Boldogok voltak, mert Jézus elfogadta őket. Elfogadta őket útítársul egy olyan időben, amikor a kortárs zsidók közül sokan így imádkoztak: köszönöm neked, Istenem, hogy nem teremtettél asszonynak.

Jézus azokat használja fel a szolgálatban, akiket mások megvetnek. Magdala városát akkoriban erkölcsi fertőként emlegették. Lám, Jézus fel tudja használni munkájában az onnéb származó meggyógyított Máriát. A Heródes-dinasztiát a zsidók lenézték, mert izmaelita ősei voltak, Jézusnak azonban nem a származás a fontos, hanem a cél. Jézusnak az a fontos, hogy az Isten országa irányába tájékozódjunk. A sok-sok beteg, lenézett és leírt ember gyógyítója egybegyűjti azokat, akiknek szolgálatát várja. Neki az a drága lélek, akit mindenki megvet. Neki az a szív a fontos, akit mindenki már leírt.

De ennek a fordítottja is igaz! Előtte senki sem állhat meg, aki beképzelt, aki a maga számára fontos. Előtte nem számítanak azok, akik magukat sokra és nagyra tartják.

Akarunk-e élő és értékes lelkek lenni az ő szemében? Tanuljunk meg a Biblia szolgáló asszonyaival együtt köszönetet mondani Jézusnak.

Prédikációnk bevezetésében arról beszéltünk, hogy Jézus azért jött, hogy elfoglalja életünkben a központi helyet. Az evangéliumban megörökített asszonyok élete azt tanúsítja, hogy Jézus valóban szívük központjában áll. Ahol Jézus szavára hallgatnak, ott megterem a szeretetszolgálat gyümölcse.

A szeretetszolgálat Jézus bűnbocsánatának gyümölcse. Jézus az Isten országát prédikálta. Az engedelmes szívű emberek pedig hálából szolgáltak neki. Ma hogyan állunk ezzel a kérdéssel? A hirdetett Ige ereje a Szentlélek bizonyágtételében indítsa férfi- és asszonytestvéreinket, ifjainkat és leányainkat az önzetlenség szolgálatára.

Az apostolok egykor abban látták az evangélium hirdetésének célját, hogy az Ige és Szentlélek által megtisztított új nép szülessen meg, egy olyan nép, amelyik a hálaadás jó cselekedeteire igyekszik (Tit 2,14). Jézusnak ilyen népe, ilyen serege legyünk mi is. Ámen.

Az ő nyomdokain

Alapige: 1Péter 2,18-25

Bibliailvasás: Zsidókhoz 12,1-14

A mai Ige a szenvedőkhöz szól. Azoknak nyújt vigasztalást és megnyugvást, akik szenvednek. Van-e ennél szélesebb tábora a világnak, lenne-e nagyobb sereg annál, mint ha valamiképpen össze lehetne gyűjteni a világ minden szenvedőjét, minden embert, akik valami miatt testileg, vagy lelkileg, vagy mind a kétféleképpen szenvednek? Bizony, az emberek legnagyobb része szenvedő ember, éppen azért, mert a szenvedést nemcsak hordozzuk, hanem okozzuk is. Amíg mások nekünk okoznak szenvedést, addig mi magunk is szenvedést okozunk embertársainknak. Azért a mai Igét úgy hallgassuk, hogy mindkettőt megértsük: az ítéletet is, amiért szenvedést okozunk másoknak, de utána a vigasztalás üzenetét is, ami a szenvedés aláztos hordozóinak szól.

I.

Péter apostol először attól a tévedéstől óv bennünket, hogy mindenféle szenvedést egyformának tartsunk. Különbséget tesz – nagyon helyesen – megérdemelten hordozott büntetés és ártatlanul hordozott szenvedés között. Voltaképpen csak ezt az utóbbit, az ártatlan szenvedést illeti meg a szenvedés kifejezés. Hogy ezt világosabban láthassuk, gondoljunk a Golgotán nagypénteken felállított három keresztre. Ugyanazokat a kínokat hordozta el mind a három: Jézus és a vele együtt megfeszített két gonosztevő. Ám mégsem mondhatjuk mindhármukat egyformán szenvedőnek. Amint a gonosztevők egyike be is látta: ők gonoszságuk megérdemelt büntetését nyerték el a keresztfán, Krisztus Urunk azonban semmi büntetést nem cselekedett, szenvedése az ártatlanul gyötrelmeket, fájdalmakat hordozó szenvedése volt. Ezért figyelmeztet Péter apostol arra, hogy nincs abban semmi dicsőség, ha valaki gonosz dolgot cselekszik, ha engedtlenségéért arcul veretik és ezt a megérdemelt büntetést tartaná szenvedésnek, sőt abban a hitben, tévhitben ringatná magát, hogy ő most Isten előtt kedves dolgot cselekszik, hiszen szenved.

Az apostol így folytatja gondolatmenetét: „de ha jót cselekedve és mégis szenvedve túrtök, ez kedves dolog Istennél”. Mikor mondhatjuk el tehát, hogy a mi szenvedéseink Isten előtt kedvesek? Akkor, ha igaz lelkiismerettel állíthatjuk, hogy az elhordozott szenvedés rajtunk esett méltatlanság, vagyis: ok nélkül való üldöztetés és bántalmazás. Egyszerűbben: ha Krisztus ártatlanul hordozott szenvedéséhez hasonlít a mi kereszthordozásunk.

Péter apostol ezeket a szenvedésekről szóló gyönyörű szavakat a keresztyén rabszolgák vigasztalására és intésére írta. Azokat kéri, hogy teljes félelemmel engedelmeskedjenek uraiknak, mégpedig nemcsak a jóknak és emberségeseknek, hanem a szívteleneknek is. Mert kegyelem az, ha valaki ártatlanul szenvedve, Istenhez igazodó lelkismerete miatt tűri a fájdalmakat. Mekkora vigasztalás volt ez a valóban igazságtalanul szenvedő, Istentől való hitbeli meggyőződésükért tűrő, szerencsétlen rabszolgák számára! Az apostol soraiból megértették, hogy egyenesen kegyelem a szenvedés, nem pedig kényszeredetten vagy éppen átkozódva hordozott teher. Ártatlanul szenvedni kegyelem! Mekkora erő adott ennek a tudata az egyháztörténelem folyamán minden keresztyén nemzedéknek! Gondoljunk az első évszázadok keresztyénüldözéseire, vagy akár a középkor máglyáira, a reformáció korának hőseire és vértanúira. Mindnyájan onnan vették az erőt a helytálláshoz, hogy megéreztek Isten kegyelmét a szenvedésekben. Úgy, amint Pál apostol is írta a Filippibeliéhez: „ Mert néktek adatott az a kegyelem a Krisztusért, nemcsak hogy higgyetek őbenne, hanem szenvedjete is őérette” (Fil 1,29). Milyen felemelő lehet a te életed számára is az, ha Isten téged arra érdemest, hogy ártatlanul hordozz bántalmakat; milyen felemelő lehet számodra az a tudat, hogy nem büntetés ez rajtad, hanem kegyelem, Isten kegyelme, mely javadat, üdvösségedet szolgálja!

II.

Péter apostol még többet mond a szenvedés titkáról, értelméről, amikor így folytatja: „Mert arra hívtatok el.” A szenvedés nemcsak kegyelem, de hivatás is. A Krisztus követéséhez tartozik az is, hogy a keresztyén ember vállalja az elkerülhetetlen szenvedést. Ennek mindenekelőtt az a haszna, hogy a szenvedő ember legalább rész szerint felméri, megérti, átéli Krisztus érettünk való szenvedését. A Megváltó szenvedésének megmérésére annak van hiteles mérlege, aki maga is szenvedett. Jól értsük meg, itt a kikerülhetetlen szenvedésekről van szó, mint ahogy a Krisztus szenvedése is kikerülhetetlen volt. Ezt azért kell hangsúlyozni, nehogy bárki is azt gondolja, hogy ha a szenvedés hordozása Isten előtt kedves, akkor keresni kell a szenvedésre való alkalmakat. Nem, mert az érdemszerzés útja ebben az esetben is zsákutcába visz. Isten nem azt kívánja tőlünk üdvösségünk érdekében, hogy keresve keressük a szenvedéseket, hanem azt, hogy a kegyelméből reánk bocsátott szenvedést vegyük fel és hordozzuk illő alázattal. Nem a mi szenvedéseinkért üdvözít minket Isten, hanem a Krisztus szenvedéseieért. Nem a mi szenvedéseink váltanak meg minket, hanem a Krisztus szenvedése által váltattunk meg a Sátán hatalmából és a kárhózzattól. Éppen erről beszél az apostol a következő versekben: „...hiszen Krisztus is szenvedett éretteket, néktek példát hagyván, hogy az ő nyomdokait kövessétek; aki bünt nem cselekedett, sem a szájában álnokság nem találtott.”

Ha a szenvedés a keresztyén ember valóságos hivatása, akkor vonatkoztatni tudjuk ezt az igazságot azokra a szenvedésekre is, amiket egyik ember okoz a másiknak, amiket a hozzánk legközelebb állók okoznak nekünk, és amiket mi okozunk azoknak, akiket a legjobban szeretünk. A szenvedés és így a tűrés az emberi életből sohasem távolítható el egészen. Ebben van a mai Igének időtálló, örök érvényű üzenete: a szenvedés hordozása nem más, mint járni tudás a Krisztus nyomdokain. Ebben tűnik ki a legvilágosabban, mennyire illet meg minket a keresztyén = Krisztus-féle, Krisztust követő nevezet. Ha hozzá hasonlóan tudsz szenvedést hordozni, akkor valóban hozzá hasonló vagy, akkor valóban tanítványa vagy, akkor valóban az ő tulajdona vagy!

III.

De mégis: mennyire nehéz kérdés az emberek számára az, hogy szükséges-e méltatlanul szenvedni? Tartozik-e bárki is jót cselekedve igaztalanul szenvedni? Az emberekben mindig lázadozik az elégedetlenség, és máris készen áll a felelet: nem. Ezért kell nekünk az örök példaképre, Krisztus Urunkra néznünk, ezért kell tőle megtanulnunk a szenvedés hordozását, „...aki szidalmaztatván, viszont nem szidalmazott, szenvedén, nem fenyegetőzött; hanem hagyta az igazságosan stélőre”, aki bűneinket maga vitte fel a fára, akinek sebeivel gyógyultunk meg, hogy megtérjünk és éljünk. A keresztfá szenvedései között imádkozó Krisztus tanít meg minket hittel és béketűréssel szenvedni. Ez visz minket közelebb a szenvedő Krisztushoz. Általa pedig közelebb Istenhez, mennyei Atyánkhoz. Ami Istentől elválaszt és tőle távol tart, az mind rossz, legyen bár erő, egészség, szépség, gazdagság, öröm vagy boldogság! Ami pedig Istenhez közel visz és vele egyesít, az mind jó, még ha betegség, szenvedés, gyász és siralom is a neve. Ha ezt hinni tudod, úgy azt is tudod immár, mit jelent az a kegyelem, amely szenvedés formájában adatik, hogy életünkben hivatássá magasztosuljon.

Az Ige hallgatása előtt énekeltük azt az énekünket, amelyik talán a legszebben fejezi ki a Krisztus nyomán járó szenvedők vigasztalását: Jobban tiéd, Uram, jobban tiéd, Bár súlyos a kereszt, s érzem sebet... Ez az énekünk azt fejezi ki, hogy a súlyos kereszt alázatos hordozása által leszünk még jobban Isten tulajdonai, így igazodik életünk mind jobban és jobban Istenünk felé. Ugyanez az ének így folytatódik: És bár a keskeny út meredek is, de mégis mennybe jut, dicsfénybe visz. A keskeny út a szenvedések útja, az Úr Jézus útja. A követői csak ezen az úton járhatnak, másképp eltévednek. Ki nem kerülheted halálos veszedelem nélkül. Isten az ő útján való járásra hív bennünket, amely először a szenvedések völgyében kanyarog tova, hogy aztán az üdvösség csúcsaira vezessen. Mind boldog az, aki ezen az úton belső, szívbeli öröm-

mel és vigasztalással jár. Akarsz-e te is ilyen boldog ember lenni? Kövesd az Úr Jézus lábnyomát. Ámen.

Walter Lüthi

Az egyház idegen volta

Alapige: Dániel 11,1-45

Bibliavetetés: Jelenések 7,9-17

Ez Isten tükre, melyet a népek és uralkodók elé tart. Ez a tükör nem szórakoztató s nem felemelő beletekinteni, de mégis hasznos és szükséges. Az első pillantásra a négy király közül az jelenik meg előttünk, aki az Írás szerint: „meggazdagul nagy gazdagsággal mindenki felett, és mikor hatalomhoz jut az ő gazdagsága által” (2), akkor – hadat indít szomszédja ellen. Ezután egy másik következik, akinek még több pénze van, mint az előbbinek, és aki ezt a gazdagságot majd arra fordítja, hogy háborúra készüljön. Ezután egy harmadik következik, aki ugyanúgy cselekszik, azután egy negyedik, és így tovább, végig az egész hosszú részen.

Ahol pedig a pénz és a hatalom nem éri el célját, ott a csalárdságot kell segítségül hívni. És a legaljasabb eszköz sem eléggé alávaló az ő szemükben. Az egyik saját leányát dobja oda az ellenségnek prédájául, azzal a megbízással, hogy „békéltessen” (6). Egy másik pedig: „békés szándékot mutat [ellenfelével szemben], és leányasszonyt ad neki feleségül” (17). Miért? Azért, hogy „megrontsa” (17). „De – az Írás szerint – az nem áll meg és nem tart vele” (17). Azután olyan következik, aki nem boldogul. Ez az, aki trónra lépte után rögtön adószedőt küld az országba: „Jön az, aki adószedőt jártat végig az ország dicső földjén, de rövid időn megrontatik, noha nem haraggal, sem viadalban” (20). Annál jobban boldogul ennek az utóda: „egy utálatos, akire nem teszik az ország ékességét” (21). Tehát egy olyan, aki a névtelen néptömegből kerül váratlanul a trónra. Ennek fő fegyvere a beszéd lesz, és az Írás szerint mégis „alattomban jó, és hízelkedéssel jut az országhoz” (21). És a hatalma mind nagyobb és nagyobb lesz, úgy hogy szomszédját hadra készíti „nagy sereggel és igen erőssel” (25). Mielőtt azonban a hadüzenet megérkeznék és egymásra rontanának, valami történik, ami ijesztően emlékeztet a mi korunkra: „Ennek a két királynak szíve gonoszt forral, és egy asztalnál hazugságot szólnak egymásnak; de siker nélkül” (25). A népeknek és uralkodóknak ebben a mindinkább korunkhoz illő tükrében megjelenik az utolsó király, akire az jellemző, hogy „a maga tetszése szerint cselekszik és felfuvalkodik és felmagasztalja magát minden isten felett, és az istenek Istene ellen is vakmerően szól” (36). Ez már egyáltalán senkire sincs tekintettel, még a természet meglévő rendjére sem: „Nem gondol az asszonyok kedvencével, és egy istennel sem; hanem mindennek fölébe magasztalja magát” (37). És amint az Írás mondja, Isten helyére pedig a maga istenét fogja ültetni: „az erődök istenét” (38). „És az erődített városokban így teszen az idegen istenek nevében: aki hódol, annak dicsőségét megsokasítja, és sokak felett ad nekik hatalmat; a földet elosztja jutalom gyanánt” (39).

Ilyen megrázó látomásban vonultatja el Isten anyála Dániel előtt néhány évszázad világtörténelmét. Önkéntelenül a zsoldár szavára kell hogy gondoljunk: „Elragadod őket.” Mint a megáradt folyam hullámai, úgy emelkednek fel és úgy tűnnek el ezek a királyok népeikkel együtt. Ahogy a hullámok üzik egymást, úgy üzi egyik a másikat. És ahogy egyik hullám hasonlít a másikhoz, úgy hasonlítanak ezek is mind egymáshoz. Pénz – hatalom – csalárdság, csalárdság – hatalom – pénz, ez az a régi, ősrégi és mégis egyre új és legújabb ének, melyet egyenesen halálos egyhangúsággal énekelnek itt.

Ebből a látomásból egyetlen kérdés tör fel mondatról mondatra: hol van hát Isten Igéje? Valóban egyetlen száj sincs ezekben a királyi udvarokban, amelyet Isten készlet szólásra? És egyetlen ujj sincs, amely a magasba mutat? Hol van hát itt egy Ábrahám, aki a csillagos ég alatt összekulcsolt kezekkel imádkozik Isten színe előtt Sodomáért és Gomoráért? Hol van hát Mózes, aki felmegy a hegyre és megvallja Isten előtt:

„Kérlek! Ez a nép nagy bűnt követett el: mert aranyból csinált magának isteneket. De most bocsásd meg bűnöket; ha pedig nem: törölj ki engem a te könyvedből, amelyet írtál” (2Móz 32,31–32). Nincs hát sehol egy Nátán, aki fellázad a gonosztett láttára és a király elé lép és szemébe vágja: „Te vagy az az ember!” (2Sám 12,7) És hol van itt Dániel, aki korlátai közé szorítsa vissza a királyokat? Nincs hát egy Keresztelő János, aki odakiáltsa: „Nem szabad néked övele élned” (Mt 14,4)? Miért nem mondja itt egy Ámós sem: „Három bűne miatt, sőt négy miatt nem fordítom el”! Nem. Ezek azok az évszázadok, amikor: „ritkán volt az Úrnak kijelentése” (1Sám 3,1). Van ugyan egy egyház. De szent órálló munkáját erőltlenül végzi. Mintha eltűnt volna a föld színéről, és a rossz ellentmondás nélkül és akadálytalanul dolgozik. Ezek a hosszú versek (akár csak az 5. részben) ismét éppen azzal mondanak sokat, amit elhallgatnak. A hallgatás is beszél. Ahogy a teljesen kiszáradt puszta nyög az ég harmata után, úgy kiáltanak ezek a versek Isten Igéje után, az egyház után.

Ennek a résznek vége felé azonban megjelenik valami úgy, mint ahogy egy látszólag teljesen kiszáradt patakmederben az egy ideig föld alatt folyó víz jóval lentebb hirtelen ismét előtör. A királyok közül az egyik, az utolsó és a legdühösebb ellenállásba ütközik. Az összes előtte járóknak csak hozzájuk hasonló ellenfeleik voltak, és ezért előbb vagy utóbb le is számoltak azokkal, egészen addig, amíg egy erősebb jött, aki viszont velük számolt le. De ennek az utolsó királynak egészen más ellenállással kell megküzdenie. Hirtelen és minden átmenet nélkül egy „szövetségről” van szó. Különféleképpen említi az Írás ezt a „szent szövetséget” (28), mely ellen „a király szíve van”.

Itt arra a vigasztaló titokra bukkanunk, mely a világtörténelem legvéresebb és legistentelenebb korszakai mögött is változatlanul megmarad: az Isten és emberek közötti szövetség tényére. Noé idejétől fogva mindig volt egy összetartó kötéll az ég és föld között. Isten sohasem hagyta egészen magára ezt a földet, még ha olyan idők jöttek is, amikor örökre elnémultnak látszott az ő Igéje, és amikor többé semmi „életjelt” sem adott magáról. Ha olyan gyengén pislákol is már a lámpabél, hogy még szikrát sem láthatott a szem, Isten sohasem oltotta ki egészen. Ő – és ez Isten földi egyházának csodálatos titka – sohasem vágta el azt az utolsó hajókötelet, mely a föld hajóját az örökkévalóság partjához köti. Természetesen gyakran csak egyetlenegy ember volt, akire Isten pányvaként rádobta a szövetség kötelét. Gyakran egy ideig senki sem tudta, hogy ki volt ez az egyetlenegy és hogy hívták. De ezzel az egyetleneggel összekötötte Isten a világot a mennyel.

A szövetségnek ez az egyetlen embere hosszú ideig ahhoz az egyetlen néphez tartozott, amelyet Isten az összes többi népek közül magához láncolt. Egy kis nép csupán, talán a legkisebb és a leghaszontalanabb az összes között. Azonban már a zsidó Ábrahámmal megkötött szövetség világosan mutatja, hogy mennyire minden népre való tekintettel kötötte Isten ezt a „szent szövetséget”: „megáldatnak tebenned a föld minden nemzetségei” (1Móz 23,3). Minden nemzetség! Isten minden nemzetségnek hirdetni akarja a ő Igéjét: „Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket” (Máté 28,19). Ez az egyház Urának a vezényszava. És ugyanez az Úr fog eljönni a napok végeztével „és elébe gyűjtetnek a népek” (Máté 25,32). Számára a népek mint népek nem közömbösek. Amennyire szívén viseli az egyes lélek üdvösségét, annyira tusakodik a népek üdvösségéért is.

Egyetlen olyan nép sincs ezen a földön, amelyikkel Isten Jézus Krisztusban ne kötötte volna meg ezt a „szent szövetséget”. Jézus Krisztus egyháza úgyszólván már eleve népegyház, mert a népek egyháza mindig csak abban a korlátozott értelemben népegyház, hogy Krisztus minden népbe beépíti az egyházát. De sohasem lehet abban a végzetes értelemben népegyház, hogy egy egész nép magában azonos volna az egyházzal, tehát egyház és nép úgy fednék egymást, mint a könyv egyik lapja a másikat. És sohasem egy bizonyos nép hordozza a Krisztus egyházát. Az egyháznak egyedül Krisztus a hordozója és a szegeletköve, és sohasem egy nép, még az egyház népe sem. És az egyház sohasem kaphatja megbízatását a néptől, még a nép vezetőitől sem,

hanem egyes-egyedül az ő legfőbb urától, Jézus Krisztustól, az ő Igéje által. Krisztus egyháza a nép között él, de nem a népből való.

Mivel pedig Krisztusnak a népek között élő egyháza sohasem lehet egyszerűen egy nép alkotórésze, sem egyszerűen egy nemzetközi vagy nemzetfeletti népszövetségnek az alkotórésze, mert ahol egyház az egyház, ott a mennyből származik – ezért mindenik egyház idegen test és az is marad a maga népe között vagy népeinek szövetségében, és rendes körülmények között ilyenek is látják. Már maga a pusztán tény, hogy a népek egyházra van szüksége, sértő kihívás minden természetes nemzeti érzés szempontjából. Az, hogy egy népnek papi imádkozókra, órállókra, sőt mostanában misszionáriusokra van szüksége, akik nélkül feltétlenül vigasztalan sötétségbe süllyed, és hogy ha Isten maga nem kapcsol egy népet a mennyhez, akkor az elveszett: ezt a szegénységi bizonyítványt sem a természetesen érző egyes ember, sem egy nép mint olyan nem fogadja el szívesen és ellentmondás nélkül. Ezért az Isten földi egyháza mindenütt, ahol felismeri a feladatát és az Istentől kapott megbízását áruálás nélkül teljesíti, idegen egyház, s azzal a néppel, melyhez küldetett, nem barát-ságos, hanem természetesenül feszült viszonyban áll.

Ez a feszültség az egyház és a nép között – amint azt a Dániel próféta könyvének 11. része végeredményében mindenekelőtt mutatja – kimondottan üldözéssé fajulhat. Akkor mindaz napvilágra kerül, ami a népegyházban a nyugalmas időben mint romlottág elharapódzott. Ennek az egyházüldözésnek az a legszembetűnőbb vonása, hogy eleinte egészen vérontás nélkül, úgyszólván békésnek látszó alapon történik. A király „visszatér és ügyel azokra, akik elhagyják a szent szövetséget” (30). Eleinte körültekintéssel és elővigyázattal dolgozik a király a „szent szövetség ellen”. A király ígéretei nyomán tömegesen kezdik elhagyni a „szent szövetséget”. Az egyház számbelileg kis csapatá zsugorodik össze. Az egyház számára minden időben nagyobb veszedelmet jelentenek az ígérek, az „államsegélyek”, mint a fenyegetések (egyházi javak kizsájtítása). Dániel fáradhatatlanul mutat rá azokra a valóban örögi kísértésekre és veszedelmekre, amelyek törbe csalhatják Istennek a népek között élő egyházát. „És akik gonoszul cselekszenek a szövetség ellen, azokat hitszegésre csábítja hízkelkedésekkel” a király (32).

A szép szavakkal való próbálkozást idővel a fenyegetések és az erőszakos intézkedések szokták felváltani. Akik a király szép szavainak ellenállnak, azok „hullanak fegyver és tűz miatt, fogság és rablás miatt napokig” (33). Veszedelmes idők zúdulnak az egyházra. Olyan korszak kezdődik, amikor a gyermekek elárulják szüleiket, a családi tűzhelyig elható irtózatossá vadaskodások és feljelentések korszaka. „Sokan csatlakoznak hozzájuk képmutató beszédekkel” (34).

„Ellenben az Istenét ismerő nép felbátorodik és cselekszik” (32). Ez az összezsugorodott kis csapat új és csodálatos vigasztalást fog találni isteni megbízásában, végezni fogja azt a munkát, amellyel Isten megbízta, és megmarad a nép között. „És a nép értelmesei sokakat oktatnak” (33). Maga az egyház pedig megrostálva és megtisztulva fog kikerülni ebből a súlyos csapásokkal teljes korszakból: „És elhullanak az értelmeseik közül is, hogy megpróbáltassanak, megtisztíttassanak és megfehéříttessenek a vég idejéig” (35).

Itt válik tudatossá előttünk annak a ténynek egész fontossága, hogy Isten a mi népünknek, melyhez tanácsa és akarata szerint tartozunk, a svájci népek is adott egy egyházat. Népünk szövetségébe, melyet egykor az emberek koruk kényszerűségéből egymás megvédésére és segítésére kötöttek, Isten behelyezte a maga más szövetségét, a „szent szövetséget”, melyet nem emberek kötöttek egymással, mivel ilyen egymással sohasem tudnak kötni. A mi drága hazánkról sok szépet és jót mondanak – jogosan vagy jogtalanul – ezen a széles világon, de a legszebb és a legjobb, amit valaha is mondhatnak róla az, hogy a népek erdejében a mi népünk is azokhoz tartozhatik, akikre Krisztus gondolt, amikor csapatának azt a megbízást adta: „tegyetek tanítványokká minden népeket”. Isten erre a mi kicsi országunkra is kegyelmesen tekintett és örök szövetségének horgonykötelét rácsavarta ennek testére, hogy így ne süllyedjen el a mulandóságban. Történetkönyveink a régi szövetségek szerződségét „örök szövetség-

ségnek” nevezik. Szigorúan véve azonban nem az és nem is lehet az, mint ahogy egy emberi dolog sem lehet sehol sem örök a változó nap alatt. De van az elhívatásnak egy örök szövetsége, mely egészen felülről való, s ezt a mi népünk is elfogadhatja. Ha egyszer a mi népünknek el is kellene pusztulnia és eltemetnék – minden lehetséges a nap alatt, és nem ő lenne az első elpusztuló nép! –, mégsem pusztulna el örökre. Mivel Isten beleépítette az ő egyházát ebbe a népbe, azért az utolsó ítéletkor mint nép kell hogy megjelenjék, még akkor is, ha már jóval azelőtt elpusztulna. Mert a népek Ura azt mondja, hogy „elébe gyűjtetnek mind a népek” (Máté 25,32). Isten kegyelmes, szent, örök szövetsége abban áll, hogy ő alászállott, mert a mi népünknek egyházat akart adni.

Mivel pedig a népek Ura egykor elküldött egy Pál apostolt a pogányokhoz, és később ír szerzetesek pogány ősoktól lakott völgyeinkbe elhozták az evangéliumot, és egy napon az északi erdőben megszületett Istennek egy egyháza: ez a legdrágább kincs a mi számunkra, amelyért hálával tartozunk. Abban az értelemben a legdrágább, hogy nincs más kincs, melyet ehhez a kincshez lehetne hasonlítani. Minden más kincs mulandó, ez az egy azonban örökkévaló. A legnagyobb földi kincsünk, a szabadság, melyet minden bizonnal évről évre egyre jobban kezdünk becsülni, mi volna a nélkül a másik szabadság nélkül, a titokzatos „Isten fiai szabadsága” nélkül! Azt, hogy mi svájci állampolgároknak születünk, minden földi szerencsénél nagyobb értéknek tartjuk. Pedig minden más kincsnél nagyobb és igazán egyedüli kincs az, hogy Isten már a keresztelés alkalmával meghívott és beírt az örök mennyei honpolgárságba. Ezért az elmúlhatatlan polgárjogért és örök honpolgársági bizonyítványért hálával tartozunk. A szövetséges hála-, bűnbánati és imanap, melyet évről évre meg szoktunk ünnepelni, a jele annak, hogy mi készek vagyunk erre a hálára.

Azonban meg kell állapítanunk, hogy Istennek az európai népek közé helyezett és rendelt egyháza már rég eladta elsőszülettségi jogát az állami kegy egy tál lencséjéért. Egyenlővé tette magát a világgal, mert elszakadt attól a szövetségtől, mely Istent az Ige által vele összekötötte. Engedte, hogy lassan kicsússzék kezéből ez a szövetség, és így elvesztette isteni teljhatalmát és fegyverzetét. Mivel Isten Igéjét eltékozolta, mind kevésbé volt mennyei idegen test a népek között, s így az ég és a föld közötti feszültség meglazult és felbomlott benne. Azért támad bennünk gyakran az a szörnyű érzés, hogy a mi népünk már egyáltalán nem hallja az egyház szavát, mert a nép ebben a szóban már nem képes meglátni az Isten Igéjét, és úgy fogja fel, mint bizonyos emberi vélemények véletlen terjesztőjének fecsegését. Még arra sem elég ez, hogy általános tiltakozást váltson ki az egyház ellen. Ezért itt a legfőbb ideje, hogy mint ennek az egyháznak tagjai, bűnbánatot tartsunk és megtérjünk. Meg kell hogy térjünk, gyökeresen és habozás nélkül vissza kell hogy térjünk ahhoz az eredeti feladathoz, amellyel Isten küldötte az ő egyházát a mi népünkhöz. A legjobb és legnagyobb szolgálat, melyet az egyház a nép érdekében tehet, az, hogy a bűnbánatot nem a népnek hirdeti, hanem önmagában tart bűnbánatot. Mindaddig nem hallhatja meg a nép a bűnbánatra való felhívást, amíg maga az egyház nem válik ismét egyházzá és az „örök szövetségről” meg nem emlékezik.

De talán már erre sem képes az egyház. Igen, mert a maga elhatározásából nem tarthat bűnbánatot. Úgy látszik, hogy a mi népünk nem hajlandó a mély és belső bűnbánattartásra, hanem kézzelfogható bűnhődésre van szüksége, „hogy megpróbáltassék, megtisztíttassék és megfehéříttessék” (35).

Az egyház azonban, a nép között élő egyház, csak szenvedő egyház lesz és lehet. És Krisztus ezt akarja. Ő szenvedni akar a népek között és a népekért. Ő a mi népünkért is szenvedni akar. És a népeknek szükségük van valakire – ezt bizonyítja minden napilap, amelynek bel- és külpolitikai rovata egyaránt kölcsönös viaskodásoktól hangos –, a népeknek kell valaki, akit vádolhatnak. Mindannyian egy hátat keresnek, melyet maguk elé tarthatnak és ostromozhatnak. Ezt a szolgálatot Krisztus tette meg a világnak, a népeknek. És ő továbbra is végezni akarja ezt a hátat odatartó szolgálatot a népek között azzal, hogy gyülekezetét mint „világosságot és

sót” szenvedni engedi a népek között. „Gyűlöletesek leszek minden nép előtt” (Máté 24,9). Ebben áll az egyház idegen volta.

Ez a legdicsőségesebb, a valóban sajátos szolgálat, melyet a Krisztus egyháza végezhet azért a népért, amelyikhez küldetett: szenvedni, bűnhődni, meginni azt a keserű poharat, melyet az egész népek köszönhet. De nem kell-e igazán nyugtalanná tennünk az, hogy Krisztus ezt a szolgálatot egy időre nem az egyházra, hanem másokra, az istentelenekekre és a zsidókra bízta? Azonban ha az egyház felébred, akkor ismét ő lesz az, aki Isten könyörületesége folytán Krisztus nyomában áldozati bárányként fog szenvedni a nép meg nem bocsátott bűnéért. Elsősorban az egyház hivatott arra, hogy szenvedjen a népek között.

Nem merem feltenni a nagy tömeg embernek a kérdést, hogy ki akar ehhez a mi svájci népünk üdvösségéért szolgáló egyházhoz tartozni. A kérdés feltevéséhez szükséges meghatalmazással én nem rendelkezem. De Krisztus, maga az egyház Ura, odaléphet egy napon valakihez közlünk, és felteheti ezt a kérdést. Arra a pillanatra, amikor ez megtörténik, csak imádkozással és könyörgéssel gondolhatunk. Egy svájci csak imádkozva és könyörögve készülhet arra a napra, amikor választania kell az „erődök istene” és a – megfeszített Krisztus között. Ámen.

Fordította: Nagy István

Walter Lüthi

Az utolsó idők egyháza

Alapige: Dániel 12.1-13

Bibliailvas: Jelenések 5.1-14

Isten szent végzése az, hogy pontosan egy Dániel-féle politikust tesz meg prófétájának. Dániel hivatásánál fogva államférfi, tetőtől talpig államférfi. Amennyire nem ő választotta isteni prófétai hivatalát, éppen annyira nem ő szerezte magának ezt a földi foglalkozását sem. Úgyszólván végzetszerűen nőtt bele ebbe a munkába. Attól a naptól fogva, amikor mint fiatal gyermek észrevette a szülővárosa előtt megjelent idegen harcosokat, akik elfoglalták a várost és őt más előkelő túsókkal együtt magukkal vitték, úgyhogy idegen királyi udvarba kerül, attól fogva előbb mint apród, később mint miniszter, sőt mint nélkülözhetetlen tanácsadó: különböző zsarnokoknak bocsátja rendelkezésére a munkaerejét. Annyira kimondottan államférfi, hogy gondolatai szakadatlanul a politikai világ eseményeinek nagy kérdései körül forognak. Még a leghatalmasabb prófétai órák után is elmondható róla, hogy: „De felkelék és a király dolgát végezém” (8,27).

Nem csoda, hogy ez az egész könyv, melynek élő szavát most már majdnem egy éve hallgatjuk némely vasárnapon, csak úgy zúg a politikától és a világtörténelemtől. Újból és újból királyok vonulnak fel népeikkel és népek királyiakkal. Udvari cselszövésekről hallunk, és kormányrendeletekről, háborúról és vereségről, győzelemről és győztes elbizakodottságról; egyszer végignézzük a királyi lakomát, máskor meg betekintünk a király hálószobájába, ahol „magánügyeiről” és legtitkosabb gondolatairól szerzünk tudomást. Így egyáltalán nem csodálkozunk azon, ha ennek az évnek a folyamán, mivel nem tudtunk megszabadulni ettől a Dánieltől: itt is, ott is csendesesen félreállt valaki a hallgatóink közül, elmaradt az úton, vagy fájdalmasan feltette a régi kérdést: szabad-e politizálni a szószéken? „A politikusnóta csúnya nóta” (Goethe). Aki a templom falai között el akarja felejteni a világot és a kort, a világ valóságát tömjénszagba akarja burkolni és kenetteljes beszédekbe akarja fojtani, az nem érti meg a prófétákat, nem érti meg a teljes, Ó- és Újtestamentumból álló Bibliát, de különösen nem érti meg a Dániel prófétája könyvét. Mert Dániel testestől-lelkestől a világhoz tartozik, és az a feladata, hogy szembenézzen az eseményekkel és leszámoljon velük. Dániel tehát a világ gyermeke, világi ember a szó legjobb értelmében. Munkáját éppen ott végzi, ahol a legszennesebb és legvéresebb a világ, a politikai életben. Bizonyára újból meg újból megkísérelte, hogy húcsút mondjon világi foglalkozásának és elmene-küljön oda, ahol nem olyan nagy Istennek a világgal szembeni ellenállása, és ahol

könnyebben lehetne kegyesen élni. De ez Isten akaratából nem sikerült neki. Így hát végezte a rábízott munkát, nem papi köntösben és nem is próféta, hanem – hogy úgy mondjuk – ügyvédi minőségben. Ott állott az idegen királyi udvarban, sokszor gyengén és tehetetlenül, de megalkuvás nélkül. Istennek hála, ez az ember kibírta azoknak a kérdéseknek emberfeletti feszültségét, amelyek annyira kezdenek foglalkoztatni mostanában bennünket: az egyház és állam, a gyülekezet és világ, Isten országa és az emberi országok kérdéseinek a feszültségét. Ez az ember, Istennek hála, átszenvedte Isten színe előtt a maga korának és a mi korunknak nyomorúságait, el egészen a tüzes kemencéig és az oroszlánok verméig. Istennek hála, a népek és az uralkodók Ura megmutatta nekünk ezt a férfit, aki annyira testestől-lelkestől ebben a világban él, és aki egyúttal mindkét kezével túlmutat magán, fel az égbe, és Isten szent akaratát lángoló betűkkel írja be a népek és uralkodók lelkiismeretébe.

Ami itt a Dániel próféta könyvének ebben az utolsó részében történik, úgy tűnik fel előttünk, mintha Isten ezt a férfit, aki mindvégig olyan szenvedélyesen hű maradt a világhoz, magatartásáért valamivel meg akarná jutalmazni. Isten kijelenti neki, hogy mi lesz végül ezzel a földdel. Még megláthatja itt az utolsó szakaszát a világtörténelemnek, amely őt annyira nyugtalanította. Ezért a könyv utolsó része felett – amely különben a lehető legkevésbé ünnepélyes és annyira hétköznapi – valami ünnepi fény ragyog. Olyasvalami érzik ebben az utolsó részben, ami a kemény munkában eltöltött hét után szombat esti harangszóhoz hasonlít.

Azonban még nem jött el a szombat, még nincs itt az ünnepnap. Még egy hosszú éjszaka választja el a mostani estét az utolsó reggeltől. Mert amit Dániel a világtörténelem útjának utolsó szakaszaként lát, az egészen sötét éjszaka. „Nyomorúságos idő lesz, amilyen nem volt attól fogva, hogy nép kezdett lenni, mind ez ideig” (1). Mintha utoljára még egyszer régi föld akarna lenni a régi föld, mielőtt felváltaná az új; mintha még élvezni, nyerni és tombolni akarna, mielőtt végleg elmúlna. A sötét hatalmak mind meggyorsítják lépteiket abban az utolsó időben, megkészszerzik erőfeszítéseiket, mintha arra törekednének, hogy elmeneküljenek a közeli pusztulás elől. Végül különösen tarka lesz a világ, olyan, mint most kint a természetben a föld, amely különös tarka színt ölt magára, mielőtt a teljes őszi halálba zuhanna. Igen, így van ez! Ha a pokol általános támadásba indul, akkor azt a nála erősebbtől való félelem miatt teszi. „Az ördögök is hisznek és rettegnek” (Jakab 2, 19). Amikor legerősebben dolgozik majd a gonoszság, amikor olyan nyomorúságos idő köszönt be, amilyen még sohasem volt, mióta ember van a világon, akkor az utolsó roham előtt áll a pokol. Mert az Írás szerint: „Abban az időben megszabadul a te néped; aki csak beírva találhatik a könyvben” (1).

Ez az egyik jele az utolsó időknek: nyomorúság, amilyen emberemlékezet óta még sohasem volt. Akkor azonban – így szól az Írás az utolsó időről –: „Sokan azok közül, akik alusznak a föld porában, felszerkennek” (2). Ez a második jele az utolsó időknek: megszűnik a halál. A halál! Ő a mostani világ ismertetőjegye. Az ő – hogy úgy mondjam – nemzetközi zászlója alatt menetelünk mi mindnyájan. Az utolsó, amit gondolatainkkal felfoghatunk, mindig a halál marad. Ennek a méltóságteljes nagy hatalomnak a munkája azonban egyszer megáll és elgyengül. A sírok felé Isten ébresztő szózata fog elhangzani, és a sírok, melyeket a halál hatalmas keze Isten akaratából lezárva tartott, meg fognak nyílni. Ez jelenti a kezdetét a nagy nyomorúság utáni szabadulásnak. Rendkívüli, hallatlan az, amit Isten itt a prófétának mond. Azt hallhatjuk és láthatjuk most, amit ilyen világosan még senki sem látott előtte. Csodálkozásba ejt bennünket az, hogy Dániel alázatosan ismeri be: „Én pedig hallám ezt, de nem értem” (8)? Vajon mi, akik mégiscsak ismerjük Jézus Krisztust, aki zsengeje lőn azoknak, kik elaludtak”, vajon mi jobban megértjük-e ezt? Nem úgy áll-e elénk ez a sírokból való feltámadás, mint egy végső, égbe nyúló csoda, melyet csak megcsodálni és elfogadni lehet?

Az utolsó idők harmadik jele pedig az, hogy nem következik be a szétszórtak egyesülése és az összes ellentétek áthidalása. Az ellentétek és a különbségek megmaradnak: „Megtisztulnak, megfihérednek és megpróbáltatnak sokan, az istentelenek pedig isten-

telenül cselekesznek, és az istentelenek közül senki sem érti” (10). Az Istennel szembeni ellenségeskedés nem fog megszűnni, hanem még növekedni fog: „Elvétetik a mindennapi áldozat, és feltétetik a pusztító utálatosság” (11). De megtörténik az emberek szétválasztása, megrostálása és titokzatos kiválogatása. Lesznek olyanok, akiknek neve benne van „a könyvben”, és lesznek olyanok, akiknek nem. Isten maga nem a szétválasztottakat fogja egyesíteni, hanem az egyesülteket fogja szétválasztani. „Sokan azok közül, akik alusznak a föld porában, felszerkenek” (2). Sokan! Azok közül pedig, akik felszerkenek, még csak azután fognak „némelyek örök életre, némelyek pedig gyalázatra és örökkévaló utálatosságra” (2) felszerkenni. Ez az utolsó napon végbemenő szétválasztás és döntés és kiválogatás éppen olyan titokzatos lesz, mint a sírokból való feltámadás. Kicsoda értheti meg mindezt?

Valaki mindenesetre megértette, egészen megértette azt, amiről itt szó van: Krisztus, az Úr. Azok után, amiket Krisztus az utolsó dolgokról nekünk kijelentett, megállapíthatjuk, hogy a mi Urunk gyakran tekintett Dániel könyvének erre az utolsó részére. Amit ő az utolsó dolgokról mond, az alapján egyezik azzal, amit Dániel lát itt, mégpedig gyakran szóról szóra. Az evangéliumok is beszélnek „áldottakról és átkozottakról”, az utolsó nagy szétválasztásról és döntésről, a sírok megnyílásáról, üldözésről, háborúról, elpártolásról és nyomorúságról, melyek meg fogják előzni a véget. Jézus is mondhatja az övéinek: „Örüljete, hogy a ti neveitek fel vannak írva a mennyben” (Lk 10,20).

Azon a képen, amelyet Isten az utolsó időkről mutat Dánielnek, egy kis részlet vonta magára figyelmünket. Mindenekelőtt különösnek tartjuk azt, hogy az értelmeseket, a gyülekezet értelmeseit különösképpen kiemeli az Írás. „Az értelmesek pedig fénylenek, mint az égnek fényessége: és akik sokakat az igazságra visznek, miként a csillagok örökkön-örökké” (3). Hogyan is értsük ezt? Krisztus egy helyen általánosságban így szól: „Akkor az igazak fénylenek, mint a nap, az ő Atyjoknak országában” (Máté 13,43). Ezt az értelmesekről beszélő különös Igét Krisztusnak az utolsó dolgokra vonatkozó szavai világítják meg. Krisztus újból meg újból mondja, hogy a csábítás, az elpártolás és a hamis tanítás veszélye különösen nagy lesz az utolsó időkben. Hamis próféták fognak támadni, báránybőrbe bújt farkasok, akik sok embert letérítenek az igaz útról. Ez a háttér mindenesetre egészen különös jelentőséget ad az egyház értelmeseinek. A tanítást ne vessétek meg! Az „életet” ne játsszátok ki ellene! Ez veszélyes. A tévedéstől a tanítás óv meg az utolsó időben. Ne nézzétek le az értelmeseket, akik virrasztva és imádkozva állapítják meg a tanítás tisztaságát és theologiai kérdésekkel bajlódnak. Ó, Isten, adj felelősségteljes tanítókat a te egyházadban ebben a nyomorúságos időben! Te magad gyűjtsd meg egyházad lámpásait, hogy utat mutassanak a napok útvesztői és zavarai között. „Az értelmesek pedig fénylenek, mint az égnek fényessége; és akik sokakat az igazságra visznek, miként a csillagok örökkön-örökké.”

Amikor az egyház utolsó útszakaszát is meglátta a próféta, akkor ébred annak tudatára, hogy ez volt utolsó látása és közeledik feléje a vég. És most különös kérdéseket kiváltó nyugtalanság vesz erőt ezen a férfin (6, 8). Azt hiszem, az az államférfi, aki itt most még egyszer serényen dolgozik, kínos pontossággal gondol arra, hogy vajon rendben vannak-e az iratok, amikor elhagyja hivatalát és végső nyugalomba vonul. Nem a maga személyéért való aggodalom tölti el lelkét, hanem a világért való tényleges aggodalom, amely mindvégig elkíséri. Legelőször az a kérdés vetődik fel benne, hogy mi történjék látomásaival, melyeket Istentől kapott. Ő ugyan jól megtisztogatta és elrendezte iratait, de hát nincs egyetlen irattár sem, melyet a molyok, a tűz és víz ellen védeni lehetne. Mi történjék hát igehirdetésével, melyet feljegyzett a világ népei számára? Úgy aggódik igehirdetéséért, mint az édesapa, aki kezében tartva gyermekét, megbotlik: csak nehogy baj érje a gyermeket! Isten azonban megmutatja neki még az igehirdetés jövőjét is. Bízza csak drága prófétái terhét az idők árjára, úgy, ahogy egykor Mózes édesanyja a Nílusra bízta gyermekét. Ezt az igehirdetést idejében át fogja menteni Isten a biztos partra: „Te pedig, Dániel, zárd be a beszédeket és pecsételd be e könyvet a végső időig: tudakozzák majd sokan, és nagyobb lesz a tudás” (4).

Ebben az eltelt esztendőben Dánielnek a népekhez szóló örök üzenetét magyarítottuk a magunk számára. Imádkozva és könyörögve gyakran napokig és hetekig, sőt néha hónapokig is vártunk, amíg kissé meglazult az egyik pecsét és titka lassanként kitarulni kezdett előttünk. Itt-ott megérthettünk belőle valamit. Újból meg újból megalázottan láttuk be, hogy mindez milyen kevés volt. Ha eljutottunk most a magyarázatkísérletünk végére, akkor tudjuk igazán, hogy csak most kezdünk hozzá, és az eljövendő évek és évtizedek alatt még gyakran felnyitjuk ezt a könyvet, hogy „nagyobb legyen a tudásunk” arról, ami érthetetlen ezen a világon.

De még egy kérdés kínozza a prófétát: „Uram, mi lesz ezeknek vége?” (8) Mintha azt akarná kérdezni, hogy valóban az lesz a te utolsó szavad, amit én az utolsó időkről láttam, az a titokzatos Ige, hogy „felsejkennek némelyek örök életre, némelyek pedig gyalázatra és örökkévaló utálatosságra”? Erre felel Isten: „Menj el, Dániel, mert be vannak zárva és pecsételve e beszédek a vég idejéig” (9). Az anya is így fekteti le végül párnái közé gyermekét, aki kérdésekkel halmozza el őt, mielőtt elaludnék: most aludjál, gyermekem! – most aludjál, Dániel, menj el! most aludni kell. Aztán még néhány titokzatos számot kap Dániel, melyek nemhogy tisztáznák a kérdést, hanem még jobban zavarba ejtik: „És [az angyal] felemel az ő jobb kezét és bal kezét az ég felé, és megesküvék az örökké élőre, hogy ideig, időnkig és fél időnkig” fog tartani (7). Végül még két számot hall a próféta: 1290 és 1335. Mi nem értjük ezeket a számokat, és ne is akarjuk jobban érteni, mint maga a próféta. Csak akkor érthetjük meg ezeket, amikor majd egyszer mindent megértünk, akkor, amikor már nem rész szerint lesz bennünk az ismeret, hanem színről színre fogunk látni. Akkor az utolsó pecsét is le fog hullani erről a bepecsételt könyvről. Addig a gyülekezet be kell hogy érje és meg kell hogy elégedjék azzal az atyai felelettel, melyet végül kérdéseire kap Dániel: „Te pedig menj el a vég felé; és majd nyugszol, és felkelsz a te sorsodra a napoknak végén” (13).

Így hát este köszöntött a prófétára, szombat este. Ámde akármilyen nagy és ijesztő is az ünnepnapig tartó éjszaka, a próféta tudja, hogy örök nyugalom és igazi örökség vár rá. Mikor ezt az utolsó szót hallja a haldokló próféta, már az ünnepre harangoznak, és az örök szombat ragyogja be a világot.

A próféta meghal. Idegen országban hal meg. Száműzetésben hal meg. Úgy hal meg, mint „a júdabeli foglyok fiai közül való” De prófétai halállal hal meg. Ez azt jelenti, hogy ő is megláthatja az Ígéret földjét, ha lábát nem is teheti be oda. És róla is elmondható, hogy „nem homályosodott vala meg az ő szeme, sem el nem fogyatkozott vala az ő ereje” (5Móz 34,7). Isten látnokainak nem gyengül meg a szeme, és láthatárunk öreg korukban sem szűkül el. Ellenkezőleg! Dániel még halála órájában is mindenkinél jobban lát – Isten tudja, hogy miért. Csak most láthat túl minden elszűkülő láthatáron, el odáig, ahol az utolsó reggel szűrkül ama nap előtt, melyet már nem követ éjszaka. „Te pedig menj el a vég felé; és majd nyugszol, és felkelsz a te sorsodra a napoknak végén” (13).

De „mit állotok nézve a mennybe” (ApCsel 1,11)? A mi ünnepünk estéje még nem köszöntött reánk. Talán mi még a Babilonba vezető úton sem vagyunk, és mindaz, ami Dániellel történt, még előttünk áll. Mi harcban állunk éjjel és nappal, és bizonyos, hogy a „nyomorúságos idő” inkább előttünk van, mint a hátunk mögött. Dániel azt kérdezi tőlünk, hogy ott akarunk-e lenni testestől-lelkestől, élethalálharcot víva, ahol Isten országáról és ügyéről van szó ezen a világon. Kívánjuk-e az örökkévaló örökséget, keressük-e a drágagyöngyöt, keressük-e Isten országát és annak igazságát, egy szóval, benne akarunk-e lenni abban a könyvben, melyben a megváltottak neve van felírva? A Babilonban élő férfi, akinek a végső örökséget ígérte Isten, nem hasonlított hozzánk. Ő „befírt tag” volt.

De mikor „befírt tag” valaki? Te a kereszten lettél befírt tag, és nem máshol. Nevedet vérrel írták be az örökkévaló könyvbe. Akit befírtak oda, az egyszer a napok végén ezeket a szavakat fogja hallani: „Jertek, én Atyámnak áldottai, örököljétek ez országot, amely számotokra készítettet a világ megalapítása óta” (Máté 25,34). Ámen.

Fordította: Nagy István

Nagypénteki prédikációk

Kováts László

Krisztus halála a mi életünk

Alapige: Róma 5,9-10

Bibliaválasz: János 19,16-30

János evangélista feljegyzi, hogy a Jeruzsálembé érkezett Jézus virágvasárnap és nagypéntek között egy alkalommal ezt a kijelentést tette: „Ha a földbe esett gabonamag el nem hal, csak egymaga marad, ha pedig elhal, sok gyümölcsöt terem” (12,24). Magáról mondotta ezt. Önmagát nevezte földbe vetett gabonamagnak, melynek el kell hálnia. E drága, szent gabonamag elhalása nagypénteken következett be. Az úrvacsora szereztetési Igéje nyilván megmondja, hogy miként halt meg Jézus: teste megtörtetett, vére kiontatott. Az evangéliumok még részletesebben elmondják a szenvedések mal-mában való összetörtetésének eseményeit, a keresztig vezető utat és a kereszt szenvedését. Kajafás előtt csúfoltatása, szidalmazása, megköpdösése, arcul veretése; Pilátus ítélete után megostoroztatása, bíborpafásta való öltöztetése és töviskoronája jelentette megtörtetését, megőröltetését. A kereszt súlya alatti összeroskadása; végül megfeszítése és halála azt mutatja, hogy a szenvedések malma nem járt üresen. Nehéz és fájdalmas utat kellett megtennie, amíg elmondhatta: „Atyám, a te kezedbe teszem le az én lelkemet.” Végül elsőhajította: „elvégeztetett”. Szünetese elvégeztetett, és elkövetkezett halála: a földbe vetett gabona elhalt. Mai alapigénk azt mondja számunkra, hogy halálából milyen gyümölcsök származnak. Az egyik gyümölcs az, hogy az ő vére által megigazultunk; a másik az, hogy megtartunk a harag ellen őáltala, azért, mert ő megbékéltetett minket Istennel. Végül tudunkra adja az Ige azt is, hogy a Jézus halála nem jelentette életének végét. Ezt tudjuk mi is, hogy a nagypéntek után jön a húsvét, hogy Jézus él s az ő élete beteljesíti, amit halálával ígért: valóban megtartatunk.

Jézus halálának ünnepén nézzük halálának gyümölcseit, s tanuljuk meg, hogy ezek érettünk teremtek s minket táplálnak az örök életre. Ha ezt megtanuljuk, szeretetünk és hálaunk nagyobb lesz megtartó Urunk iránt, aki a gyötrelmes halált elvállalta, hogy nekünk hasznunk legyen belőle.

1. Az első gyümölcs az, hogy „megigazultunk az ő vére által” Az ő vére! A töviskorona nyomán a vér fejéből gyöngyözött ki. A beljük vert szegek nyomán kezéből és lábából csordult ki. Végigfolyt a keresztfán, s amint folyt, a kereszt alatt pirosra festette a földet.

Ha azonban a keresztet mosta volna le, ma már nem emlegetné Jézust senki, miként nem emlegetjük ezer és ezer más megfeszített kiömlött vérére. Azért emlegetjük a Jézus vérére, mert ez az Isten Fiának vére volt, s az Isten Fia kiomlott vére lemossa a mi igazságtalanságunkat s azt műveli, hogy Isten igazságnak lásson bennünket s úgy bánjon velünk, mint igazakkal. Az igazságtalanságot más szóval így nevezzük: bűn. Tehát lemossa bűneinket, hogy Isten, mikor eléje megérkezünk, bünteleneknek láthasson. Fontos dolog, hogy a Krisztus kiomló vére által megigazulhatunk. Nagyon rég volt, amikor ez a vér kiomlott, majdnem kétezer esztendeje. Nagyon távol van az a hely, ahol kiomlott, talán ezer kilométernyi távolságra tőlünk. A kiomlott vér még akkor mindjárt megszáradt, részecskéi összevegyültek a porral, és elfújta a szél. Mégis megmos, azaz megigazít bennünket, s ezt fogja tenni mind a világ végezetéig azokkal, akik hisznek. Meg tudja tenni, mert nem emberi vér. Ez az Isten Fiának vére, amely megigazít.

Szükségünk van rá, hogy megigazuljunk? Szükségünk van, mert nem vagyunk igazak. Nézd meg magadat, s ha azt mondod, hogy igaz vagy, valótlanságot állítasz. Nézd meg hozzátartozóidat, ha azt mondod, hogy igazak, valótlanságot állítasz. Meg kell látnunk, nem vagyunk igazak, igazság nélküliek vagyunk, azaz bűnösök. Ennek

az igazságnélküliségnek a gyökere a szívben rejtőzik, s a szív a nagy igazságtalan, a nagy bűnös. Ami pedig a szívben van, kifelé is megnyilvánul. Ezért vagyunk igazságtalanok például a beszédben. Mennyi hazug beszéd hagyja el ajkunkat, úgy megszoktuk, hogy nem is tartjuk bűnnek. De Isten bűnnek tartja. Mennyi ártó beszéd, mennyi Isten haragját kiváltó semmi beszéd, vagy szennyes beszéd, vagy éppen káromló beszéd, ami mind igazságtalanságunkat, azaz bűnünket mutatja, mert a szív teljességéből szól a száj. De a beszéd csak kezdet, jön utána a cselekedet. Lehetetlenség volna felsorolni azt a sok bűnös cselekedetet, amellyel vétkezünk. De te ugye látod és tudod bűnös cselekedeteidet, tudod, hogy tetteidben is igazságtalan vagy? Tudod és látod másoknak is, különösen hozzátartozóidnak, családod tagjainak és közelebbi barátainak igazságtalanságát?

De ha csak mi látnánk a magunk vagy mások igazságtalanságát, nem is volna olyan nagy veszedelem. Az a baj, hogy Isten is látja. Isten pedig azt üzeni, hogy „igazságtalanok nem örökölhetik Isten országát” (1Kor 6,9). Mi lenne velünk, ha igazságtalanságunkban kellene meghalnunk?

Sokan nem törődnek igazságtalanságukkal, nem bánják, sőt jól érzik magukat benne: azok, akik még nagyon távol vannak Isten országától. Sokan azonban tudják, érzik, hogy nem jól van ez így, és szabadulni szeretnének tőle. Hányszor előfordul, hogy valaki így gondolkozik és beszél: elhatároztam, hogy ezt vagy azt a káros szenvedélyemet legyőzőm, ettől vagy attól a gyarlóságtól ezután tartózkodni fogok. De nem lehet, a szenvedély uralkodik felette, és újból véghezvitte a gyarlóságot, amelyet el akart hagyni. „Az akarás megvan bennem, de a jó véghezvitelét nem találom” (Róm 7,18) – jajdul fel Pál apostol, s így van ez velem, veled és a világ legvallásosabb, legkegyesebb embereivel is. Így hát mégis igazságtalanságunkban kell meghalnunk? El kell vesznünk igazságtalanságunkban?

Nem. Van szabadulás számunkra! A Golgotán felemeltetett a kereszt, az Isten Fia vére végigfoly rajta, elér egészen szívünkig, és igazságtalanságunktól megmos. Nagy dolog ez. „Bizonyára igazért is alig hal meg valaki – szól Pál apostol –, ám a jóért talán csak meg merne halni valaki, az Isten a mihozzánk való szerelmét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk, Krisztus érettünk meghalt” (Róm 5,7-8). Ugyanezt az igazságot Péter apostol is kifejezi: „Krisztus is szenvedett egyszer a bűnökért, mint igaz a nem igazakért.” Így válik lehetségessé, hogy az ő vére által megigazuljunk, hogy Isten ne a bűnös embert nézze bennünk, hanem a Krisztus vére által megmosott, hozzá tért embert. Nézem a keresztet, a szenvedések malmában halálra zúzott gabonamagot: elfogadom e halál gyümölcsét. Reá nézve sírva, de magamra nézve ujjongva kiáltom: nem vagyok már igazságtalan, azaz igazság nélküli, az ő vére által megigazultam, Isten – mikor előtte megjelenek – úgy fog fogadni, mint igazat. Légy áldott érette, Jézus Krisztus, megöletett Bárány, szívem örök Fejedelme!

2. Nem mondtam ki, de az elmondottakból a figyelmes hallgató értheti, mert kicsendül minden mondatból, hogy Isten az igazságtalanokra haragszik. Számptalan helyen csendül ki a Szentírásból, hogy a bűnt gyűlöli és megbünteti azt. Tehát amíg igazságtalanságodban élsz, rád is haragszik. „Az Úr, a te Istened emésztő tűz” – hirdeti Mózes (5Móz 4,24), s haragjában a Bibliában is, az életben is rettenetesnek mutatja magát. Így akire haragszik, annak félnie kell és nagyon kell félnie. Mikor vérével megigazít, Jézus egyúttal megtart e harag ellen, mert a megigazultakra már nem haragszik az Úr, mert ezeket szereti. Ha te úgy érzed, hogy Krisztus vére által megigazultál, már nem kell félned Istentől, bíznod kell benne. Megtart a harag ellen, mert megbékéltet Istennel, „békességet szerezvén az ő keresztjének vére által” (Kol 1,20).

A Jézus ellenségei számára a kereszt a bosszúállás jele volt. Megelégedetten dörzsölhették kezüket, mert akit gyűlöltek, ráverhették a keresztre, ezzel megfizethettek a sok bosszúságért, amit okozott, s mindörökre elnémhették. Ők legalábbis így gondolták.

Később a hitetlenek számára a kereszt a botránkozás és a bolondság jele volt. S ma is az! Hányan szólnak lekcinsnylő botránkozással, mikor látják, hogy mi a Keresztre-

feszítettet mindennél jobban tiszteljük és imádjuk: milyen esztelenség a mai felvilágosodott, tudománytól áradó világban egy együgyű keresztre vert és rég meghalt fiatal férfit imádni és róla annyit beszélni.

De hiába, mi imádjuk és beszélünk róla, mert nekünk drága, e világon a legdrágább, mert nekünk hívőknek a kereszt az Istennel való megbékélés, az Isten haragjától való szabadulás jele. A harag kiömlött rá, az ártatlant, az igazat, a szentet halálra égette, hogy minket bűnösöket ne érjen el. Nagy folyóvizek mellett a tavaszi áradások alkalmával gátakkal védekeznek az árvízveszély ellen. Megtörténik, hogy egy helyen a víz átszakítja a gátat. Egyelőre még csak kicsi a rés, de percek alatt óriási lenne s az egész vidéket elöntené a szennyes ár. Valaki észreveszi, már nincs ideje egyebet tenni, odafekszik a résre, saját testével tartja a vizet és menti a vidéket. Ezt tette nagypénteken Krisztus: odaállt Isten haragjának áradatába, azaz odatette keresztfáját. Az áradat őt elérte, de minket nem ért el, velünk megbékélt az Úr. Minket csak a keresztből áradó bocsánat ér el. Hogyne volna számunkra drága jel a kereszt szegényfája!

Isten haragját Jézusnak sem volt könnyű magára venni. Két okból nem volt könnyű. Először, mert az igaznak nagy dolog a nem igazakért szenvedni, sőt meg is halni. Világi képet használok. Meg tudnád tenni, hogy szenvedést vállalj el valakinek a bűnéért, mondjuk, lopásért, bántalmazásért vagy valami más nagy bűnért, amiben te nem vagy részes, csak azért, hogy az illető a büntetéstől megszabaduljon? Ugye hogy nem. Talán még a legjobb barátodért sem tudnád megtenni. Ő azonban barátaiért meg tudta tenni, s éppen az indította, hogy megtegye, hogy nem a gonosztevőket, hanem barátjait látta bennük. Másodszor nehéz volt Isten haragját hordoznia, mert valóban keserves volt neki a szenvedés és a halál. „Atyám, ha lehetséges, müljék el tőlem e pohár” – imádkozott a Gecsemánében véres verejtékezése közben. „És Istenem, én Istenem, miért hagyál el engemet?” – jajdult fel a kereszten. De ő e keserveket is elvállalta barátaiért. Nem csak barátai, testvérei vagyunk. Isten többi gyermekében testvért látott, s nem akarta, hogy szeretett testvérei eléjjenek Isten haragjának tüzeiben. Más mód nem volt rá, hát elvállalta, hogy így tartson meg a harag ellen.

Nemcsak elvállalta, nemcsak szenved és meghal, hanem beszél is. Ezt azért teszi, hogy szenvedése még hatásosabb legyen, hogy még bizonyosabban megtarthasson. Két irányba szól. Isten felé így: „Atyám, bocsásd meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek” (Lk 23,34). Felénk pedig így: Látjátok, mit tettem? Érettetek tettem. Fogadjátok el, amit tettem. Úgy fogadjátok el, hogy „térjetelek meg”, „kövess engem”, „jőjjetek énhozzám”. Ha ezeket teszed, a harag bizonytalannal nem ér el, s egy napon Jézussal leszel a paradicsomban. De sohase felejtse el: akkor lesz ez így, akkor vagy megtartva, ha te is megszűnsz Isten ellensége lenni, ha Isten barátja vagy.

Isten hallgat Jézus szavára: megbocsát. Harag helyett bocsánat ér el. A hívő szíve is hallgat Jézus szavára: megtér. Nem lehet, hogy te olyan kemény légy, hogy ne hallgass rá, hogy megmaradj igazságtalanságodban, ellenséges viszonyodban. Most valld be: eddig szavaimmal mondtam ugyan a barátságot, de a valóságban ellene voltam, ellene dolgoztam. Most, hogy felemeltetett a kereszt, látom, mit kellett volna hogy szenvedjek, de nem kell elszenvednem. Látom, hogy megbékélt velem, már nem haragszik. Mondjad: én is megbékülök. Békességem bűnbánó és bocsánatkérő békesség lesz: szánom, bánom, hogy sok bűnt cselekedtem. Alázatos békesség lesz: meg nem fogom magamat alázni előtte. Ha rám mérte, alázatosan hordozom a keresztet, mert tudom, hogy ő fel fog magasztalni. Szolgáló békesség lesz! Szolgálni fogom őt az emberek között, nem bánom, ha ezért kikacagnak vagy bántanak az emberek. Mert tudom, hogy Jézusom azt mondja: Ahol én vagyok, ott lesz az én szolgám is, és aki nekem szolgál, megbecsüli azt az Atya” (Jn 12,26). Dicsőségét hirdető békesség lesz! Vallást fogok tenni róla az emberek előtt. Isten megbocsátott, s ha így teszek, tudom, hogy többet nem is gerjed fel haragja ellenem, mindörökké meg vagyok tartva a harag ellen. Jézus kereszthalála míveli ezt. Jézus míveli ezt.

3. Azért tudja ezt Jézus megtenni, mert nagypénteki halála ellenére él. „Halott valék, és íme, élek örökkön-örökké” – mondja a Jelenések könyvében (1,17). Ez a mi nagypénteki vigasztalásunk és nagypénteki figyelmeztetésünk.

Sötét gyász napja a nagypéntek. Az őrjögők mellett a gyászolók is ott vannak a Golgotán. „Követé pedig őt a népnek és az asszonyoknak nagy sokasága, akik gyászolák és siraták őt” (Lk 23,27). Gyászolta őt a teremtett világ élettelen része: a templom kárpitja kettéhasada, a föld megindula, a kősziklák megrepedezének, a sírok megnyílnak, a nap meghomályosodék. Igaz mindez, mert Isten mondja a Szentírásban. Később is a hívők mély gyászba borultak nagypénteken: böjt, minden vigasság kerülése, fekete ruha, szomorú énekek. Mi is megtartjuk ezeket, s akinek a gyász valóban a szívből jön, azt Isten szívesen fogadja. Ha minden úgy maradt volna, ahogy nagypénteken történt, a gyász is megmaradna örökké, sőt örök siralomná változna, mert azt jelentené, hogy Jézus elbukott s amire vállalkozott, nem tudta véghezvinni. Lehet, hogy vérével megigazított, de Isten haragjától nem tud megtartani. Hogyan tarthatna meg engem, aki ma élek, egy 2000 év óta halott? Ámde nem így van: a nagypéntekre jön a húsvét, a gyászra a vigasztalás, hogy az élő Jézus ma is dolgozik, érettem is dolgozik, közbenjár, könyörög az Atyánál, hogy ne haragudjon rám, ne verjen engem.

E vigasztalás figyelmeztetés is számunkra. Ha Jézus halott maradt volna, nem kéne törődjünk vele, így azonban kell hallgatnunk rá, szót kell fogadnunk neki, tennünk kell, amit kíván tőlünk: hogy bűnbánattal hozzá menjünk és kövessük őt. Úgy kell viselkedned vele szemben, hogy ha ma haldokolva látod is a kereszten, de ő mégis azt lássa, hogy nem úgy bánsz vele, mint akivel utoljára találkozott, akinek a szavát utoljára hallod, hanem úgy, amint akivel rövidesen újra találkozol, akinek a szavát újra és örömmel fogod hallani. Ha ezt látja benned, valóban megszabadultál Isten haragjától és visszajutottál Isten szeretetébe.

Ez a földbe esett gabonamag elhalásának drága gyümölcse. Jézus meghalt, hogy éljen. Ámen.

Kozma Tibor

Isten történéseinek síkján

Alapige: Jelenések 5,12

Bibliaviasítás: Jelenések 5,1-14

Abba a már szinte tapintható sötétségbe, amelyben körülálljuk a kereszten megöletett Barányt, belenyilallik a vakító fény, amikor János apostol mintegy felszakítja a menny és a jövőndő egyik ajtaját alapigénk olvasásakor. Most, amikor rá gondolunk az irtózatos csendre, amely megülte a világmindenséget, melyben csak egyetlen panaszos szó hangozhatott: „Én Istenem, miért hagytál el engemet!” – felhangzik az angyalok diadalmas himnusza: „Méltó a megöletett Barány, hogy vegyen erőt... dicsőséget és áldást.” Minket sugároz be a fény, minket ölel körül az angyali himnusz, érettünk is fratott könnybe, és most kétségtelenül érettünk hangzik az Igében a megszegyenítő és megvigasztaló angyali szózat, akik szívszorongva álljuk körül a mai napon a keresztet. Szinte kérdéssé tesszük, hogy lehet-e, szabad-e mennyei dicsőségbe mutató Igét választani a mai napra, amikor minden gondolatunkkal, érzelmünk legsötétebbjével a föld legdöbbenetesebb eseménye, a kárhozat borzalma felé kellene fordulnunk: a megöletett Isten Baránya felé.

Hisszük, Isten kegyelme számunkra, hogy a mai napon nemcsak a kereszten, hanem a mennyei dicsőségben is láthatjuk a megölt Barányt, a mi Urunk Jézus Krisztust. Elégtétel ez neki, és jóvátétel a mi számunkra, hogy ugyanaz a csúfságban megölt Barány jelenik meg szemünk előtt uralkodásban, dicsőségben. Ő elégtételt kapott a kifejezhetetlen szenvedésért, a mi gonoszságunkat pedig jóvátette Isten. Hitünknel fogva innen nézünk vissza a golgotai kereszt szenvedésére. És amikor ezt tesszük, úgy szeretnénk valahogy visszafelé forgatni a történelmet, a Jézus Krisztuson végbement szörnyű eseményeket, szeretnők valahogy meg nem történtté tenni azokat. Olvasva a Bibliában, tudományos műben, regényes élettörténetben Jézus szenvedéseit, néha valószínűleg szeretnénk megragadni Kajafást vagy Pilátust, és felrészni, hogy lássanak világosan, döntsenek Jézus javára, és a tehetetlenség kétségbeesése szorongat, amikor

minden kedvező jel ellenére kimondják a halálos ítéletet. Pedig tudtuk előre, hogy mi a vég, hogy megváltozhatatlan. Ellene fog szólni az ítélet, és ki fogják végezni az Urat. Ilyenkor beleképzeljük magunkat azoknak helyébe, akiken megfordult a döntés, és szinte mondogatjuk magunkban: lettünk volna csak mi az ő helyükben, megmentettük volna azt, aki az eget hozta a földre. Igen, hát így beszélt Péter, a Kőszikla is, és az első alkalommal megtagadta az Urat, pedig ő személyesen érezhette Jézus szeretetének kiadását. Mennyire elveszésre ítélnénk mi Jézust, ha egy közülünk való hétköznapi ember álltaná magáról, hogy ő Isten Fia, vagy ha jönne és felforgatná istentiszteletünket, istenellenesnek jelentené ki vallásosságunkat, a szelídséget ajánlaná farkasok között, a szent gyámoltalanságot a törtétek között, a mennyek országát a földre berendezkedett embereknek. Nemcsak megváltozhatatlan Jézus halála, hanem mi is vád alatt állunk az ő megfeszítéséért. Isten felmentett a vád alól szent Fiának feltámasztásával, kegyelmének hitünkben való elfogadásával, de mi sohasem menthetjük fel magunkat.

Csak talán már mégsem kell annyira gyötrődnünk ilyenkor, amikor a mi mai Igénket is halljuk, amely a megölt Bárányt a dicsőség Urának mutatja meg. És azért mutatja meg, hogy mi megvigasztalódjunk Jézus Krisztus felől. Azért mutatja meg nekünk, akik hiszünk őbenne, mert Isten még mindig szeret, értékkel minket. Azért mutatja meg magát a mi megöletett Bárányunk, hogy mi odafüggesztett szemmel járjunk ezen a földön. Azért mutatja meg magát, hogy bevonjon minket földi történetek által gúzsba kötött embereket az isteni történesek síkjába, a föld lelki nehézkedési törvényéből az Isten országának vonzásába. Azért mutatja meg magát nekünk, hogy ne sirassuk őt és ne sirassuk többé magunkat sem.

Azért mutatja meg magát „erőben”. Angyalok sokasága mondja, hogy „méltó, hogy erőt vegyen”. Méltó, illik, hogy aki az ég dicsőségéből és erejéből jött mint Isten Fia, és önként erőtelenné vált, hogy a gonosz kitombolja magát rajta, most ismét erőben, Isten erejében jelenjék meg. Éppen azért, mert amíg a földön, emberi rejtettségében élt, erőtelenné tette magát, erőtelenebbé minden embernél. Mindenkinek a szava érvényesebb volt, mint az övé, mindenkinek a cselekvése hatékonyabb volt, mint az övé, amikor őt kellett elveszejteni. Őt, aki egyetlen szavával lecsendesítette a tengert, őt, aki egyetlen mozdulatával megnyitotta a vak szemét vagy felébresztette a meghalt Lázárt. Mindenkinek kiszolgáltatta magát, majd a halálnak és kárhozatnak is, hogy a gonosznak ne maradjon ereje, amivel rajtunk verjen végig. – Most azonban mennyei erőre méltó, mely felette van minden földi, föld alatti és égi erőnek. Boldogság nekünk őt ebben az erőben látni, és ez egyben a mi menekvésünk záloga is.

„Méltó, hogy vegyen gazdagságot!” Hát hogyan? Gazdagságot vegyen az, akitől származik minden gazdagság? Igen, az angyalok sokasága ezzel akarja jelezni, hogy ami most a mennyekben történik, az tökéletesen más, mint ami a földön történik Jézus Krisztussal. E földön minden embernél szegényebb volt, mert még a rókáknak is volt barlangjuk, az égi madaraknak is fészük, de az ember Fiának nem volt hová lehajtania fejét. Szegénnyé lett, hogy eldobja a gazdagsággal járó előnyöket és ne legyen semmije, ami befolyásolhatná bírói döntését, még a gazdagsággal együtt járó tekintély sem abban a világban, mely ítélkezett felette. Szegénnyé lett, hogy többé a világban ne legyen létjogosultsága a szegénységnek, mert ő elviselte a szegénység minden nyomorúságát. – Az Ige azzal jelzi a mennyei élet síkjának-teljesen más voltát, hogy most méltónak tartja a gazdagságra Jézus Krisztust, a föld legszegényebbjét.

„Méltó, hogy vegyen bölcsességet” – halljuk tovább az Igéből. Hát vajon a földön járva nem volt ő bölcs? Ő, aki Isten Igéje, ő, aki által a világot teremtette Isten és azt mondhatta rá, hogy „íme, jó”? Bizonyára benne Isten bölcsessége öltött testet. De földi életében mindennek ítéltek, csak bölcsnek nem. Hiába szólott hatalommal, hiába cselekedett Isten módjára, a törvény nem ismerőjének, az isteni parancs megrontójának, istengyalázónak minősítették az emberek. De most a mennyben bebizonyosodik, hogy mindent Isten akarata szerint tett, neki volt igaza, ő a törvényben, a próféták szavában jelentkező isteni szándék és terv betöltője. Azért tanít most minket az angyalok kara, hogy lássunk világosan, mennyei szemmel lássunk földi dolgaink között, és meg ne rendítsen a magunk emberi tudása, logikája. Nehogy ugyanazt tegyük mi most,

amit tettek Jézussal azok, akik elítélték, akik a maguk bölcsességével helyettesítették Isten bölcsességét és ezért Isten nevében merészelték ítélni. Annak az ideje elmúlt, s a mára az érvényes, amit a mennyből hallunk a megöletett Bárány bölcsességéről.

„Méltó, hogy vegyen hatalmasságot.” Így szól alapigénk további üzenete. Boldogság és megnyugvás ezt hallanunk őfelőle, a mi Urunk felől, aki földi életében engedte úrrá lenni maga fölött az összes akkori hatalmasságokat, Kajafástól Pilátusig, Júdáson keresztül, aki a sátáni hatalom eszközévé lett. Még azokat is letiltotta, akik őt védelmükbe vették volna. Pedig isteni hatalmát gyakorolhatta volna, az angyalok seregei szabadíthaták volna meg a kereszttől. De mi lett volna akkor a világból, az emberiségből? Mekkora hatalomra juttatta volna a bűnt, a halált, a kárhozatot! Ezért kellett tehetetlen báránynak odaengednie magát, lemondania mindarról, ami még egy embernek is elemi és elidegeníthetetlen joga volt. Ezért kellett megöletnie mint hatalom nélküli Báránynak. – De megöletésével megölte a bűnt, megölte a halált, és megölte a kárhozatot. Ezért méltó, hogy a legnagyobb hatalmasságok felett lévő hatalmat vegyen. Ezért boldogság nekünk, hogy halljuk a kijelentést és magunkat már a megöletett Jézus Krisztusnak hatalma, oltalma alatt tudjuk.

„Méltó, hogy vegyen tisztességet.” Tisztességet, ami helyett a földön kapott gyalázatot, ostort, arcuköpiést, csúfolódást. S az emberek azt hitték akkor, hogy mindezekre méltó, mindez jogosan éri őt. A keresztfán állva, ebből a csúfságból tekintünk elégtétellel a mennyei tisztességre. Olyanra, amely csak Istennek, Isten fiának jár ki. És innen nézve döbbenünk rá, hogy még akkora tisztesség, akkora méltóság sem lehetett a Jézusé, amekkora egy embernek kijárt. Most értjük meg, mit is jelent az, hogy bűneinket magára vette. Azt jelenti, hogy nemcsak az emberek csúfolták meg, hanem önmaga is jogosnak kellett hogy lássa csúfságát, mert bűneink mocska rajta volt. – Milyen jó, hogy most, a mennyekbe való betekintésünkkel szemlélői vagyunk tisztességének, a földi gyalázatára pedig mint a mi bűneink büntetésére nézhetünk.

„Méltó, hogy vegyen dicsőséget.” Dicsőséget, mely egyedül Istené, az ő felségét fejezi ki. Ezt az isteni sugárzást, ezt a dicsőséget csak kevesen láthatták meg benne földi életében. Eltakarta ezt az ő emberi mivolta sokak előtt. Amennyire minden szava, minden tette ennek az isteni dicsőségnek az eszköze volt, annyira elrejtőzött isteni dicsősége az ő emberségében. Úgy is bántak vele, mint emberrel, mégpedig mint az emberek szeméjével. De most a mennyekben láthatjuk hitünkben, az Ige által az ő vitathatatlan istenségét, mert arra méltó, ami egyedül Istennek jutott ki: az ő dicsőségét láthatjuk. Kereszt alatti szomorúságunkból, az ő és magunk siratásából, könnyeinken keresztül is boldogan mosolyogva nézünk most fel reá, az érettünk megöletett Báránnyra, Jézus Krisztusra az ő isteni dicsőségében.

És végül: „Méltó, hogy vegyen áldást.” Úgy is mondhatnánk, hogy vegyen „jó beszédet, kedves beszédet” Ó, mennyire megmelegszik a mi szívünk, amikor most megtudjuk, hogy a mi kedves Urunk, Jézus Krisztus csupa jó, kedves beszédet hall a mennyben! Azok után, hogy minden drága szaváért cserébe gyalázkodást, káromlást, átkot, mocskos szavakat kapott ezen a földön. Most halljuk, hogy angyalok sokasága mondja neki a csupa kedves szót. Úgy érzem, hogy most mi is szeretnők beleszólni ezek közé a mi nagyon emberi jó szavunkat, mi, akik ezt annyiszor elmulasztottuk, akik annyiszor mondtunk olyan szavakat, amelyek nem voltak kedvesek vagy éppen utálatosak voltak az ő fülének. Nem fogja növelni az ő dicsőségét, isteni felségét a mi földi szavunk, de számunkra lehet kitüntetés, hogy áldást mondhatunk isteni szavára.

Abból a mennyei dicsőségből, amelyet alapigénk elélnke adott, és amelyet angyalok sokasága zengett Jézus Krisztusról, tekintsünk a nagypénteken megöletett Báránnyra. Ekkor fogunk csak igazán megdöbbenni azon az erőtelenségen, szegénységen, megcsúfoltatáson, rárakott gyalázaton, istengyalázás vádján, megátkozáson, melyet Jézus Krisztus elviselt – s mindezek tetejébe a latroknak kijutó kivégzés a keresztfán! Csak a mennyei dicsőségből alátekintve borzadunk meg igazán, hogy az emberiség söpředékénél is mélyebbre taszított. Ma, nagypénteken, mélyen megalázkodva álljuk körül a keresztet, és ebben a megalázkodásunkban, megszágyenültségünkben is mérhetetlenül magasabban állunk a megöletett Báránnyal, a keresztre feszített Jézus

Krisztus felett. Gyötrelmes még csak elgondolni is. De ha csak megközelítőleg is sikerült átgondolni, átérezni a Jézus Krisztus keresztségének borzalmát, annyi máris elég nagypénteki igehirdetésnek, mert most már tudjuk: kik vagyunk, hol van a helyünk, és nevéssé válunk a nyárspolgári reményeinkkel, melyeket olyan magabiztosan szoktunk látványosan Isten elé teregetni. A megöletett Bárány dicsőségének vakító sugárzásában látjuk a nagypénteki keresztség borzalmát és saját megmocskolt, összerongyolt életünk csúfságát.

De hát lehet-e alapigénk isteni üzenetétől, a dicsőség megmutatásától meghúzni a vonalat nagypéntekig? Nem hamisítása-e ez az alapige isteni üzeneteinek? Nem! Nem-csak lehet, de szükséges is. Mert a mennyei dicsőségben s a nagypénteki eseményben egyetlen személy van, aki Isten vonalára helyezi mindkettőt: a megöletett Bárány! Őt, a megöletett Bárányt láhattuk mennyei dicsőségben. Őt, aki közöttünk öletett meg. Ha most mennyei dicsőségére tekinthetünk minden sírásunkban is, az a mi vigasztalásunk, hogy számunkra ugyanaz lesz ő a mennyben, mint aki megáldoztatott érettünk ezen a földön. Aki úgy szeretett minket, hogy feláldozta magát a földi kereszten, ugyanazzal a szeretettel vár minket mennyei dicsőségében. S ha most a mennyei látással a szemünkben nézünk a kereszten megöletett Bárányra, újból meggyőződhetünk róla, hogy érettünk öletett meg és ő a kereszten is a győzedelmes, bűnös halálon, kárhozaton győzedelmes Úr. A mi győzedelmes, megöletett Bárányunk, az Úr Jézus Krisztus.

Végül az alapigétől hadd helyezzük a hangsúlyt erre a szóra: „Bárány”. Páskabárányunk is szabad neveznünk. A páskabárányt a család fogyasztotta el Izráel népében. Az Istennel való étel- és életközösséget fejezte ki és ápolta a páskabárányban való részesedésük. Mi, akik a nagypénteki áldozat és a mennyek országa közötti vándorúton vagyunk, mi, a nagy család, az egyház a megöletett páskabárányból tápláltatunk, hogy meg ne fáradjunk, el ne pusztuljunk vándorutunkon. Reméljük Istentől, hogy a mai igehirdetésben s majd az úrvacsorában is, a megöletett, de már dicsőségben lakozó Bárány, az Úr Jézus Krisztus táplált és fog táplálni, hogy most s majd egykor örökre részesüljünk belőle. Ámen.

László Dezső

Kikért halt meg Krisztus?

Alapige: Róma 5,6-11

Bibliavásolás: Lukács 23,33-49

I.

Miért halt meg Jézus Krisztus? Erre a kérdésre kell a nagypénteket ünneplő keresztyén gyülekezetnek Isten Igéjéből választ kapnia.

Igénk két lehetőséget nagyon világosan kizár. Bizonyára az igazért is alig hal meg valaki, ám a jóért talán csak meg merne halni valaki. Nem az igazért és nem a jókért halt meg Krisztus. Az ilyen halál sem közönséges, de ő a gonoszokért, a bűnben élőkért, Isten ellenségeiért halt meg. Ilyen halál pedig nincs több az emberiség történetében! Egyetlen vallás sem beszél ilyen halálról, egyetlen nép története nem mutat föl ilyen halált. A Krisztus halálának az oka rendkívüli, példátlan, senki más halálával össze nem mérhető. Ez az oka annak, hogy nagyon de nagyon kevesen tudják annak a mélységét, teljességét, gazdagságát fölfogni és vallani. Pál apostol igehirdetésének a központjában Krisztus kereszthalála állt, de ő maga megírja, hogy ez a zsidóknak botránkozás, a görögöknek bolondság, ámde nekünk, akik megtartatunk, Istennek ereje. Az Ószövetségben Isten kijelentette, hogy minden, aki fán függ: átkozott. Krisztus a fán függött, tehát a Biblia szerint átkozottá lett. Ezért botránkoztak meg a zsidók a Krisztus kereszthalálán. A görögök a szépséget, a harmóniát keresték mindenben. Krisztus kereszthalála pedig minden egyéb, csak nem a szépségnek és a harmóniának a teljessége.

Amikor gimnazista voltam, egy alkalommal vitát rendeztünk az önképzőkörben: kinek szebb, méltóságosabb és értékesebb a halála. a nagy görög bölcsnek, Szókratésznek vagy Krisztusnak. A vita Szókratész javára dőlt el. Hogyne! Hiszen ő inkább választotta a halált, mintsem föladja tanításait. Meghalt a maga igazságáért. Az ítélet kihirdetése után összegyűjtötte filozófus barátait, azokkal szellemesen elcsevegve, kiitta a méreg poharat. Szemük láttára, minden félelem nélkül kilehelte lelkét. Ahogy mondanák: szépen halt meg. Következetes maradt önmagához és tanításaihoz.

Milyen más volt a Krisztus halála. Védekezés nélkül engedte, hogy a leggaládabb módon letartóztassák, egymás után két egyházi és egy világi bíróság elé hurcolják. Szembeköpjék, megvesszőzzék, kigúnyolják, ártatlanul halálra ítélik. Akkor sem védekezett, amikor Pilátus kijelentette, hogy ártatlan és legjobb meggyőződése ellenére, a zsidók feljelentésétől félve mégis megerősítette az egyházi bíróság halálos ítéletét. A csúfolkodó nép között maga vitte a városon végig a keresztyét. Zokszó nélkül eltúrte, hogy tenyerébe szegyet verjenek, a lábát a nagy ina mellett szeggel odarögzítsék a keresztfához. Utolsó leheletéig hangzott feléje a katonák és a csöcselék becsméről szava: ha Isten fia vagy, szállj alá a keresztről és bennünket is szabadíts meg a kínjainktól. Mintha csödbe jutott volna egész élete és minden tanítása.

Emberi megítélés szerint valóban szegényletes és rút halál volt a Krisztusé. Nincs benne semmi a Szókratész méltóságos nyugalomból, fölényéből. Megaláztatásának a mélysége ez a halál. Megtagadása az emberi méltóságnak és önértetnek.

De – és számunkra éppen ez a döntő – ha ezt a halált nem emberi megítélés szerint, hanem Isten akaratának, kijelentésének, a teljes ó- és újszövetségi bizonyágtételnek a fényében nézzük, akkor, és csakis akkor, egészen új értelmet nyer. Ez a halál így volt megjövendölve az Ószövetségben. A megváltó fájdalmak férfja, betegség ismerője, ábrázata nem vala kívánatos, utált és emberektől megvetett volt. Ő maga többször is megmondta tanítványainak, hogy Jeruzsálembe kell vitetnie és ott a vénektől megvetve, kereszthalált kell majd szenvednie. Isten tervében így volt ez a halál előkészítve, és az Úr Jézus Krisztus Isten előre való elrendelésére figyelve azt teljesen betöltve halt meg. Szókratész hű önmagához, Jézus hű volt Istenhez. Ez a döntő különbség.

Mit mutat Krisztus halála Isten Igéjének a fényében?

Mindenekelőtt egy nagy leleplezés történik a Krisztus halálában. Van bűn! Nézzünk csak Krisztus szenvedéseire, megaláztatására, elítéltetésére és halálára! Nincs olyan emberi bűn, amelyik teljes erejében meg ne jelenne Krisztus körül, hogy még egyet döfjön a szenten és ártatlanon. A nép kielégíti szenzációéhségét, a katonák a bennük fészkelő megveszett indulatokat. A hamis vallást képviselő főpapok féltékenységeknek lesznek a rabjai. A bírók megmutatják, hogy miként lehet az ártatlan igazságtalanul elítélni. Pilátuson látjuk, hogy milyen megalkuvásra kész az ember, aki az állását félti, aki a nép vezetőinek kegyét megalkuvások árán is biztosítani akarja. Júdás és Péter nűsége csak addig tart, amíg előnyös a Krisztus követése. A többi tanítványban, az egy János kivételével, nagyobb a félelem, mint a Krisztushoz ragaszkodó hűség. Magára hagyják a Mestert.

Kell ez a kereszthalál, hogy az ember, a mai ember ne ringassa magát illúziókban a tekintetben, hogy van bűn és az emberben erősebb a bűnnek természetes hatalma, mint a jóhoz való bátor ragaszkodás, Ott van minden bűn Krisztus halála körül, úgy, ahogyan azt senkinek a halála így meg nem mutatta.

De nemcsak a bűnnek a teljes képe, az egész embert, minden embert átölelő, hatalmában tartó ereje jelenik meg a kereszten, hanem Istennek a bűn ellen való szent haragja is. A bűnről még van népi képe a mai embernek, mert ha magában nem is, de a másik emberben felismeri. Istennek a bűn ellen való haragját rég az ó- és középkori sötétségek múzeumába helyeztük. Pedig rettenetes Istennek a bűn ellen való haragja, akár tudomásul vesszük, akár nem. Hogy valami nincs rendben az életünkben, azt élesen érezzük. Semmi sem sikerül, amit akarunk, mindenki mindenben ellenségünk, még Isten sem azt teszi, amit mi akarunk. Ezt a tapasztalati igazságot, életünknek ezt a nagyon valós képletét igazi okában kell a kereszttel értelmelnünk. Ha mi meg is bé-

külünk a bűnnel, Isten ezt nem teszi, haragszik a bűnre. A bűnt elkövető emberre. Hol látszik meg az emberiség életében Istennek ez a haragja világosabban, mint Krisztus halálában. Isten mindnyájunk bűnét őreá veté, és az ő kínos halálában mutatta meg, milyen rettenetes az ő bűn elleni haragja.

A haragban Istennek ítélete jön napvilágra. Nem hagyja, mert nem hagyhatja a bűnt büntetés nélkül. Igen, mert ő ellensége a bűnnek. Ellensége, mert szereti az embert és ítéletének erejével figyelmezteti a bűnnel való együttélés veszedelmeire. Krisztus halálát nézhetjük úgy, hogy két egyházi és egy világi bíróság ártatlanul ítélte halálra. Ez igaz! De nem csak ennyi igaz! Krisztus halála ítélet, Isten ítélete az egész emberi nemzetség minden bűnére. Krisztusban az általa hordozott emberi természet, az egész emberi nemzetség állott Isten ítélete alatt. Ő azért vállalta a halált, hogy helyettünk elszenvedje Isten bűn elleni teljes ítéletét s bennünket megszabadítson az ítélet súlyától.

Milyen idegen nekünk a Szókratész elegáns halála, milyen közel van hozzánk Krisztus szenvedő, félreértett, megcsúfolt, ártatlanul elítélt alakja. Ő a mi életünk útjainak a mélységeit járta, a mi keserves életünket élte, hogy napvilágra hozza a legnagyobb ellenségünk, a bűn hatalmát, félreérthetetlenül megmutassa Istennek bűn elleni haragját és bűn feletti ítéletét.

II.

Krisztus a kereszten szenvedett. A szó nyelvtani értelme szerint is szenvedett. Elviselt valamit, aminek nem ő volt az oka. Mások cselekedete juttatta őt szenvedő helyzetbe és módba. Eddig nagyjában azt láttuk, hogy az ember mit tett Krisztussal. Szenvetésének azonban nem csak az ember volt az alanya, hanem maga Isten. Most erre figyeljünk egyre éberebben és világosabban, hogy még tisztább legyen előttünk Krisztus halálának titka.

Isten a mihozzánk való szerelmét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk, Krisztus érettünk meghalt. Milyen páratlan esemény! Abban látszik meg Isten irántunk való szeretete, ami az ő Fia iránt való legnagyobb bűn volt. Ismét csoda történik, mint annyiszor a Biblia tanúsága és a mi életünk bizonyága szerint: Isten a rosszat jóra, a legnagyobb gonosztettet, Fia ártatlan halálát szeretete megjelenítésére használja fel. Ilyen rendkívüli helyzetet az ember nem tud teremteni. Isten a Krisztus önként vállalt halálát elfogadta a mi saját magunk bűneinek büntetése gyanánt. Krisztus meghalt érettünk, bűneinkért, nekünk tehát nem kell személyesen megfizetnünk bűneink miatt. Gondoljunk Jókai A kőszívű ember fiai c. regényének végére. A gyávanak tartott kisebbik testvére, Jenőre, aki az idéző téves címzését elfogadva, elment és meghalt bátyja helyett. Amikor Ödön önként megjelent a hadbíróság előtt, felmentését közölve, hazaengedték, mivel az öccse már meghalt helyette. Mindezt el tudjuk-e hitünkben világméretekben gondolni? Ahogy Jenő meghalt Ödönért és a halálát Ödön halála gyanánt könyvelte el a bíróság, ugyanúgy Isten, a legfőbb bíró a Krisztus halálát a mi összes bűneink büntetése gyanánt fogadta el.

Ennek a halálnak kettős haszna van számunkra. Megbékélés Istennel és megigazulás az ő színe előtt.

Azt mondtam, hogy a kereszten nyilvánvalóvá lett Istennek a bűn ellen való rettenetes haragja. Az ment végbe Krisztuson, aki keservesen kiáltott föl: Éli, Éli, lamma szabaktani – Én Istenem, én Istenem, miért hagyta el engemet. Krisztus halála a főpap engesztelő áldozata az igaz Isten előtt. A bűn miatt haragvó Istent az Ószövetségben engesztelő áldozattal békítették ki. Nos, Krisztus halála az az egyetlen és végleges, meg nem ismételt engesztelő áldozat, amelynek érdeméért Isten egyszer s mindenkorra megbékélt velünk. Mi többé nem vagyunk harchan Istennel. Krisztus békességet szerzett köztünk és Isten között. Ezt a drága, nagy ajándékot szerezheti meg az a keresztyén ember, aki nem megbotránkozva vagy emberi hűlcességében bízva, hanem alázatos bűnbánatban áll meg a kereszt alatt.

De a keresztnemcsak megbékéltetett Istennel, hanem igazgá is tett őelőtte. Kicsoda igaz Isten előtt? Egyetlen ember: a mi Urunk Jézus Krisztus. De őbenne és őáltala minden ember, aki nem szennyes önmagában, hanem a Krisztusban való hitben áll meg Isten előtt. Senki sem teheti magát igazgá a szent és igaz Isten előtt. A bűnöst nem önmaga, hanem a bíróság menti fel és teszi vádmentessé, igazgá. Ugyanígy Krisztusért maga Isten mentett fel hűnös mivoltunk alól, mivel ő maga elfogadta a szenvedő Krisztus halálát a saját magunk bűneinek büntetése gyanánt. Emlékszünk a királyi vendégségről szóló példázatra? Amikor az előkelők visszamondották a király meghívását, ő az útszéli koldusokat, a csonkabonkákat, a senkiket és a semmiket hívta be Fia lakodalmára. Egy meghívottat azonban kidobatt a lakodalmi teremből, mert nem volt menyegzői ruhája. Hát hogyan lehetett volna, hiszen az útszélről hívták meg, még ha ideje lett volna a hazamenetelre, még akkor sem vehetett volna menyegzői ruhát, egyszerűen azért, mert neki otthon sem volt. Hogy ezt a példázatot megértsük, tudnunk kell, hogy a keleti lakodalmakon a meghívottaknak maga a házigazda adott menyegzői ruhát. Oda senki sem mehetett be a maga ruhájában. Ez a kidobott ember visszautasította a félkínált menyegzői ruhát és a maga rongyaiban jelent meg a násznép között. Jogos volt a kirekesztése. Ugyanígy vagyunk mi is. Közülünk senki sem jelenhetik meg Isten előtt a maga ruhájában, a maga érdemében bizakodva, hanem csakis Krisztusban, hit által beléje öltözködve, az ő igazságában, tisztaságában reménykedve, abban szervesen részt véve.

Krisztus nélkül, Krisztuson kívül, magunkban, bármilyen tökéletes és igaz embereknek tartjuk is magunkat, csak szegény bűnösök vagyunk, méltatlanok Istenséghez, az úrvacsorához, méltatlanok vagyunk arra, hogy fiaink hívtassunk, de Krisztus halálának érdeméért Isten fiai gyanánt fogad bennünket, nekünk ajándékozza Krisztus tökéletes igazságát és szentségét. Benne, egyedül benne vagyunk Isten előtt megállani tudó, igaz és tiszta emberek, azért, mert Isten reánk adja Krisztus hófehér ruháját. De ide csak az tud eljutni, aki Krisztus halálában a bűneit felismerte, Krisztusban azok büntetését elszenvedte és elfogadta Krisztus büntőlő engesztelő áldozatának minden javát.

III.

Krisztus meghalt helyettünk. Halálával kibékítette Istent, és számunkra békességet és igazságot szerzett. Mindez már akkor megtörtént, amikor mi még bűneinkben voltunk. Isten előbb szeretett minket, hogysen mi is szerethettük volna őt.

Milyen jelen és jövő következik ebből a múltból?

Mert ha – mikor ellenségei voltunk – megbékéltünk Istennel az ő Fiaának halála által, sokkal inkább megtartatunk az ő élete által, minekutána megbékéltünk vele. Minekutána most megigazultunk az ő vére által, sokkal inkább megtartatunk a harag ellen őáltala.

A megbékélést és a megigazítást követi a megtartás. Ez már a jelenben megkezdődik, és a jövőben teljesedik ki. Ezt az örömet hirdetjük minden istentiszteleten, amikor felolvassuk a kis evangéliumot, Isten üzenetének szíve mélyét: Úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. El ne vesszen! Hogy félünk az elveszéstől. Nézzünk őszintén és igazán az életünk sok kusza, összecsomósodott, áttekinthetetlen vonala közé. Nem szabadon szárnyalunk, mint a madár, hanem hálóban vergődünk: betegségek, bűneink és a halál hálójában. Beleestünk a törbe. A tört élénk vető rémek: szenvedés, bűn és halál, bármelyik pillanatban kiragadhat a hálóból és a maga zsákmányává tehet. Ez így van a Krisztusban való hiten kívül. Az érettünk meghalt Krisztus érettünk fel is támadott. Feltámadásával nem saját magának, hanem nekünk szerzett életet. Ez az élet pedig egy szóban foglalható össze: megtartatás, megszabadulás, győzelem mindazzal szemben, ami létünk leglényegét, életünk központját fenyegeti.

Mi, noha a megbékéltetésünk és megigazításunk a Krisztus halála által a keresztnem már megtörtént, még mindig úgy érezzük, hogy harag alatt vagyunk. Mintha min-

den és mindenki összeesküdött volna ellenünk. Mindenfelé csak zárt, kemény falakba ütközünk. A lehetetlenség konok falai vesznek körül. Úgy néz ki, mintha Krisztus elveszett volna a kereszten. Pedig nem ez történt, a kereszt mérhetetlen szenvedéseiben jött igazán közel hozzánk, hogy nekünk segítséget nyújtson. Az igazi Krisztus-hívő élete legnagyobb nyomorúságai között érzi meg, hogy Krisztus él, mert feltámadott, közel jön hozzánk, és éppen akkor ad nekünk a legnagyobb erőt, amikor úgy érezzük, hogy már nem bírjuk tovább, hogy elveszünk.

Ha Isten haragjáról beszélünk, nem szabad megfélemednünk a haragnak ama nagy és rettenetes napjáról, melyről a teljes Szentírás egyértelműen bizonyosságot tesz: Eljön a világ vége, megjelenik Krisztus, és megtartja az utolsó ítéletet. Akár hiszünk benne, akár nem, az a nap eljön.

Mi, akik megbizonyosodtunk abban, hogy Krisztusban Isten velünk megbékélt, haragját Krisztusban reánk már kitöltötte, még ettől a naptól sem félünk. Jól mondja a Káté, hogy még az a nap is vigasztalásunkra lesz, mert Krisztus akkor és ott is megtart. Az ítéletben nem megsemmisül az életünk, hanem kiteljesedik, akkor megyünk át az egyházból az Isten országába, a hitből a tiszta látásba, akkor vesszük föl hústestünk helyett a mennyei dicsőséges testünket. Mindez már húsvéti igazság, de nem lehet nagypénteket a húsvét előre derengő fénye nélkül ünnepelni.

Ha Krisztus még az utolsó ítéletben is megtart Isten ítélő haragja ellen, akkor a földi élet nehézségeit ezerszer könnyebben tudjuk elviselni. Mindaz, amit Isten haragja jelének látunk, Isten nevelő kezének a próbája. Aki az ártatlan Krisztus keresztén való szenvedéseire hívő szemmel néz, a maga méltatlan szenvedéseiben nem elvesz, hanem ellenkezőleg, megerősödik, megedződik, a harag ellen Krisztus élete által megtartatik.

De nem csak ennyi a Krisztus halálából és életéből vett megtartó erő. Nem csak annyi, hogy éppen elég. Nemcsak pedig, hanem dicsekedünk is az Istenben a mi Urunk Jézus Krisztus által, aki által most a megbékélést nyertük. Csak az tud dicsekedni, akinek élete pohara csordultig tele van. Nem fájdalommal, félelemmel, gyötrellemmel, hanem örömmel, bátorsággal, békével. Erre a magaslatra akarja Isten az életünket Krisztus halála és élete által felvezetni. Isten több kegyelmet ad a gyermekeinek, mint amennyire nekik maguknak a személyes életükben szükségük van. Azt akarja, hogy a Krisztusban megbékélt, megigazított, megtartott gyermekeiből törjön föl a többletérő, a hála, az ő nevének a magasztalása és mindenekfölött a más ember iránti őszinte tiszta szeretet. Isten előtt nem kedves a mi szüntelenül zsörtölődő, semmivel meg nem elégedett, mindenben csak a rosszat kereső és sajnos meg is találó, vergődő életünk. Ő Krisztus halála és feltámadása által mindent megtett, hogy mi mindnyájan mások legyünk, benne dicsekvő, kegyelmét, szeretetét hirdető emberek.

Ebben az évben is megadta ezt az áldott nagypénteki ünnepet, reméljük, megérünk engedi húsvét napját is. Mindezt azért teszi, hogy számunkra elkészített ünnepi ajándékait bő mértékben elfogadjuk, egészen megteljesedjünk a békesség, az igazság és a megtartatás minden erejével.

A beszédem elején azt kérdeztem: miért halt meg Krisztus? Most a végén ki tudjuk-e igazítani a kérdést: Kiért halt meg ő? Tudunk-e helyesen válaszolni? Énérettem. Énérettem is! Ámen.

Tapolyai Mihály

Miért volt más Jézus halála, mint bárki másé?

Alapige: Máté 27.50-54

Bibliaolvasás: Máté 27.31-49

Hogy a megváltó halál egyetemességéről, mélységéről és hatásáról helyes fogalmunk legyen, helyes képet kell alkotnunk róla. Jézus halálának megértéséhez is tudnunk kell, hogy az mennyiben különbözik más ember halálától.

1. Először is, emberi oldalról közelítve, a nyilvánvaló különbség az, hogy nem természetes halál volt. Jézus nem betegedett meg váratlanul valamiféle lázas betegségben, sem nem szenvedett hosszantartó senyvesztő betegségben, mint ahogy az öregothonokban ez olyan mindennapos.

Jézus egy egészséges 33 éves férfiú volt, ereje teljében, szelleme frissességében. Neki nem kellett volna természetes halállal meghalnia!

Tudós theologusok között arról is szó esett, hogy neki egyáltalán meg kellett volna-e halnia, ha a keresztfeszítéssel meg nem ölik. Ő test szerint is örökké élhetett volna. Hiszen nem emberi magból származott, hanem isteniből, a Szentlélek által. Benne nem volt meg az eredendő bűn. Neki soha nem kellett volna meghalnia természetes halállal.

Ez az első gondolat, aminek meg kell ragadnia minket. Jézusban nem volt bűn. Bár kísértése volt, és mindenben megkísértetett, de a kísértés Jézusnál nem belülről jött. Nem a hajlamaiból, nem testi természetéből, nem kívánságaiból vagy indulataiból, mint nekünk bármelyikünknek, hanem kívülről. A Sátán kísértette meg őt.

2. Halála erőszakos halál volt. Az erőszak önmagában borzasztóvá teszi a halált, mert az erőszak mögött gyűlölet áll. És a gyűlölet mindig egy igazságtalan emberi viszonyt fejez ki. A gyűlölet légkörében még egy napig is rossz élni. Hányan tapasztalják meg ezt naponta. Együtt élő nemzetek, együtt élő házastársak, akikben már meghidegült a szeretet, vagy más okból gyűlölik egymást.

„A világ gyűlölni fog benneteket, de tudjátok meg, hogy engem előbb gyűlölt nálatok...” – mondta Jézus. Ez a viszonyulás egy emberi kapcsolat lezárása: nem akarjuk őt többet közöttünk látni! Feszítsd meg őt!

Jézus ezt látta. Látta, hogy mindent el fognak követni azért, hogy elhallgattassák. Többször szóba is hozta: „Az ember fiának meg kell halnia.”

Lefizetnek egy tanítványt. Félrevezetik a tömeget pénzzel, aztán szemtelenül és arrogánsan megfélemlítik a császár helytartóját. Az egész világ összefogott ellene.

És a támadhatatlanul tiszta igazat, az Isten Fiát eltávolítják maguk közül. Ha más-képpen nem megy, megölik. Bűnnel, csalással, korrupcióval és megrendezett jelene-tekkel keresik a jogosság látszatát, de már úgy, hogy maguk sem hiszik.

Ő pedig szelíden és szilárdan áll a maga méltóságában akkor is, mikor Pilátus a tömeg elé állítja ezekkel a szavakkal: Íme az ember!

Ma az erőszak korát éljük. Holott demokráciáról, tárgyalásos megoldásokról beszélünk, mégis fegyverek arzenáljait készítik a kis és nagy hatalmak. Mindenki a kemény kéz politikájában hisz. Mint valami iszonyú bálvány emelkedik ez korunk fölé. Számos képünk van már a kegyetlenségről, amely elöntötte a világot. Az utóbbi évek nagy szenzációja volt a bécsi repülőtéren történt terrorakció. Ártatlanok voltak a lemészárolt utasok, de ez az erőszak nem ellenük irányult. Az a világnak szólt, nem személyes volt. Nem őket, akiket megölték, nem őket gyűlölték.

Másféle erőszak az, ami Szerbiában folyt és folyik. Ott a kegyetlenség valami iszonyatos, de az sem személyes, hanem a hatalmi mánia, a Nagy-Szerbia gondolata szédítette meg az embereket. A szerzés, a rablás vágya.

3. Jézusnak azonban a személyét gyűlölték. A szelíd és szent Názáreti Jézus személyét gyűlölték. A kegyessége, a nagysága irritálta őket, mert sokakat ez a lelkület vonzott. Az ő lelkületét, az ő lelkét akarták megsemmisíteni. „Sok jó dolgot cselekedtem köztetek, melyikért akartok engem megölni?” – kérdezte ő maga a farizeusokat. Jézus üldözése személyes gyűlöletből fakadt. Igen, vannak emberek, akik még hisznek, fanatikusan hisznek abban, hogy erőszakkal meg lehet oldani a kérdéseket, az egymás közti feszültséget. Ha legyőzzük a másikat, akkor azt hiszik némelyek, övék az igazság. Elég, ha adunk egy ütést, csak mutassam meg erőfölényemet, akkor engedni fog, visszavonul, eltűnik a porondról. Ez segít. Hisznek az erőszak hatalmában. Ez az egész világ hisz ebben. Hiszik, hogy ha valakit, aki útban van, eltüntetnek, az segít a kapcsolat javulásában. Hát ez kapcsolatot?

Mi fáj akkor Jézus ellenségeinek?

Miért akartak Jézustól megszabadulni?

Van, mikor a lelkiismeret vádolása olyan erős, hogy csak úgy tudnak megszabadulni tőle, ahogy bűnbánó Magdolna Jézus lábaihoz borult, vagy úgy, mint István vértanú megkövezői akartak megszabadulni a bizonyágtévő Istvántól: „Füleiket bedugták és reárohanának.”

De a legvalószínűbb az, hogy az a természetes emberi ok működött Jézus ellenfeleiben, ami ma is képessé tesz embereket arra, hogy öljenek. „Elveszi mind e helyet, mind e népet...” Mindenki a maga helyét félti, a maga pozícióját. A pozíció pedig a néptől függ. Érdekhajszja. Féltették a helyüket, félték egy igazi változástól. Pedig megszállás alatt voltak. Mégsem kellett még a szabadulás sem úgy, hogy elveszítsék kicsinyke pozíciójukat az elnyomás rendszerében. Haljon meg az, aki ilyen mond! Ilyen forrásai vannak a gyűlöletnek!

Az ilyen gyűlöletből adódó halál rettenetesebb, mint a véletlen halál.

4. Jézus halála jel volt. Volt benne egy másik vezérgondolat is. Jézus megmenekülhetett volna a gyűlöletből. Úgy mondja az Írás, hogy egy légió angyalt kérhetett volna Istentől. De Jézus nem kért. Nem akart kérni. Szembe akart nézni a gyűlölet erejével. Tehát önként vállalta a konfrontációt, a gyűlölettel való szembenállást, a halált.

Mások is voltak, akik önként vállalták a halált hősiességből. Szép és nemes vállalkozások voltak. Ismerjük Dugovics Titusz példáját, aki úgy mentette meg Nándorfehérvárt, hogy a várfalról magával rántotta a mélységbe a törököt, aki már szinte kitűzte a török zászlót. Ezután fordult meg a hadi szerencse, és Nándorfehérvár, a mai Belgrád megszabadult a töröktől. De ehhez a győzelemhez másnak halála is kellett. Jézus pedig csak magát áldozta föl. Az ő győzelme tiszta győzelem volt.

Híres még a nagy pogány bölcselő Szókratész halála, aki megmenekülhetett volna a haláltól, aki megszökhetett volna, mert felajánlották neki, de nem, ő az igazságot elveihez való hűségével akarta bizonyítani. Önként kiitta a méregpoharat, ami annak a kornak a kivégzési módszere volt. Ezzel azt akarta igazolni, hogy a törvényt akkor is meg kell tartani, ha rossz a törvényes ítélet, akkor is el kell fogadni, ha hamis. Igaz, hogy ez megrendítette az akkori világot, de abból új élet nem származott. Mert Szókratész számítása rossz volt. A legtöbb, amit elérhet, a sajnálat és a rossz lelkiismerete azoknak, akik elítélték őt. Ő nem ismerte azt az isteni igazságot, hogy az ember velejéig megromlott. És asszonytól született, romlott ember áldozata nem segít. Mindenki csak magáért halhat meg. Másokért csak egy tiszta, ahogy az Írás mondja, szeplőtelen bárány vére segít. Olyannak a halála, akiért nem kell senkinek meghalnia. Aki büntelen volt.

Aztán az is félelmes igazság, amelyet mind a mai napig nem tanultak meg, hogy csak tanulással az emberiség nem változik meg. Az emberiség egy részét nem is érdekli az igazság. Így az sem, hogy ki hal meg érte. Az igazság ilyen bajnokai tragikus hősei az emberiségnek.

5. Feltámad bennünk a kérdés: na és a mártírok halála? Az igaz, ők előbbre viszik az emberiséget! De mindegyik mártír tőle vette a kegyelmet! Ez a halál, a Jézus halála törte át a falat Isten és az ember között, ezt az Írás az Ószövetség nyelvén így fejezi ki: És a kárpit fölétől az aljáig kettéhasada.

A szentek szentjében, vagyis a legbelső szentélyben, Isten jelen volt. Ide ember élve nem juthatott be, csak az áldozati bárány vére által, vagyis áldozathozatal által.

Most ez örökre megnyílt. Szabad az Istenhez vezető út az ember számára. Nem kell többé véres állati áldozat.

A kárpit meghasadt, a föld megrendült, és a kövek megrepedtek. Erre a halálra még a természeti világ erői is megmozdultak, az elemek is megindultak. Csak így értjük meg, hogy a megváltó halál a teremtett világot is át tudja hatni. Meg tudja és meg fogja változtatni. Valami előrejelzés történhetett üdvtörténeti értelemben. Hiszen a halottak is feltámadtak. Sírok nyíltak meg. A nyomorult világnak erre a megváltásra, erre az áldozatra volt szüksége.

Még a gonosztevő is így kiáltott hozzá: Uram, ha eljutsz a te országodba, emlékezzél meg énrólam.

Még a hóhér is megértette: „Ez az ember valóban Isten Fia volt.”
A föld megrendült, a kövek megrepedtek.
Ez volt a Jézus halála, mely megtörte a gonosz világot. Nagypénteken a gonosz nem győzött, hanem vesztett.
Azóta bárki, aki meg akar birkózni a benne lévő rosszal és gonosszal, innen vehet erőt. Mert Jézus legyőzte a gonoszt! Ámen.

Nagypéntek

A kiszabott idő gyorsan véget ért,
csontos vállára fölrakták a keresztet,
melyre szent gyötrelme csillagokat festett,
s bűnösök számára parányi reményt.

A Golgota útján bár szenvedett a lelke,
nem igazhatta le ügyét az ocsmány gyűlölet.
Hajnal ébredt nemes homlokán,
szeméből fény sugárzott a bárgyú emberekre.

A Golgotán tombolt a latrok dühe.
A kereszten is megmaradt királyi nyugalma,
s imádkozva tűrte az aljasok szitkait.

Égőáldozatként vérét rácsorgatta a fára,
könnyét is a felbolydult világra
s halálba vitte legszentebb titkait.

Müller Dezső

Húsvéti prédikációk

Adorjáni Zoltán

Láttuk az Urat!

Alapige: János 20,24-25

Bibliaolvasás: János 20,1-23

Az egész húsvéti evangéliumot valami titokzatosság, valami bensőséges, talán így mondhatnánk: zártkörűség és feszültség jellemzi.

Titokzatos: mert benne valami olyasmi történik, amihez mi semmivel sem tudunk hozzájárulni. A csodát, magának Jézusnak a megelevenedését senki sem látta. Az asszonyok látták a kő elgördülését, az angyalokat, Jézus megelevenedését azonban nem. Egyszerűen csak megjelent számukra. Mindenki csak a feltámadás evangéliumának az eredményét, a megelevenedett Jézust látta csupán.

Ez a feltámadott Jézus pedig a kereszthalál után már nem ide vagy oda megy. Nem követhető úgy, mint azelőtt. Egyszerűen csak megjelenik. Váratlanul ott van a középben. Az emmausi úton. A Galileai-tenger partján. Hol tehát? Kik között? A tanítványok között, a kereső asszonyok között, Jézus atyjafiai között. Azok között, akiket ő testvéreinek nevezett kereszthalála előtt, s akikre egy alkalommal így mutatott rá: ezek az én testvéreim, akik cselekszik is a mennyei Atya akaratát.

Bensőséges, mert Jézus nem a katonáknak, nem a főpapoknak, nem Pilátusnak mutatja meg magát feltámadottként. Pedig mi mennyire szeretnők némelykor ezt: hadd lássa meg a világ, azok, akikről félünk, hogy van Isten, hogy Jézus él... De nem! Jézus csak övéi, közvetlen tanítványai számára jelenik meg, ott, ahol azok összegyűlekeznek.

Ez azonban azt jelenti, hogy a feltámadás csodájának áldásai éppen közöttünk teljesednek ki. És a feltámadás elsősorban éppen érettünk történik, akiket elhívott, s akikkel változatlanul célja van, függetlenül attól, hogy közben mi történik velünk.

Miért? Miért közöttünk és miért érettünk? Azért, mert Jézus nagyon jól tudja, hogy milyen feszültségek között élünk. Hogy kötődünk hozzá, hogy szükségünk van rá, hogy rossz nélküle. Tudja, hogy hálásak vagyunk neki. De azt is tudja, hogy sokszor mindezek mellett reménytelenek vagyunk, hogy sokszor kételkedünk.

Jól tudja azt, hogy milyen nehéz számunkra a hit és reménytelenség, a bizonyosság és kételkedés közti vergődésünk. És az sem ismeretlen előtte, hogy milyen nyugtalan-ságot jelent számunkra az, amikor tudjuk, hogy mire hívott és küld bennünket, nekünk pedig nincs elegendő erőnk, bátorságunk azt a feladatot végezni, s emiatt a lelki ismeretünk is szüntelenül vádol...

Ha a feltámadásról szóló történetben a titok ezután is titok marad (legalábbis addig, amíg Istent színről színre meg nem látjuk) és mindaz, ami lepecsételt marad földi életünk alatt, nyilvánvalóvá nem lesz a mennyekben, és ha hívő életünkben mindig lesznek feszültségek küldetésünk miatt – mert tökéletlenek vagyunk –, egy biztos, és ezt az evangélium megígéri nekünk: a testvérek közösségében, és ez nagyon hangsúlyos, itt, az Ige körül összegyűlő testvérek közösségében Jézus talpra tudja állítani hitünket, fel tud tölteni annyira önmagával, hogy másoknak is tudunk lelki ajándékokat adni, feltámadásának hírnökeivé tudunk lenni.

Milyen segítséget nyújt Jézus a mi kételkedéseink eloszlatására?

A húsvétot megelőző nagypénteki eseményeknek mindenki szemtanúja lehetett. Ezt az eseménysort nehézségek nélkül tudjuk nyomon követni. Egészen valóságghű. Itt minden annyira emberi: az árulás, a főpapi gyűlés, a hamis tanúk, az ítéletkimondás, a kigúnyolás, Jézus emberi szenvedése. Mindez annyira emberi, hogy ebben önkéntelenül magunkra és egymásra ismerünk, mint akik vagy aktívan, vagy passzívan benne vagyunk az eseményekben. Nagypéntek cselekménye egészen a mi gonosz világunk képét mutatja. Ehhez hasonló dolgokat mi is átélünk. Annyira emberi és valóságos

mindenki számára, a hitetlenek számára is, hogy még a pogány római történetírók is feljegyezték. De a húsvéti eseményekről egyetlen szót sem olvasunk náluk. E felett el-siklottak, mert tudományos, történelemírói munkájukat egy ilyen „kétes” hírral nem akarták nívnól alulivá és olcsóvává tenni.

Emberileg gondolkozva tehát: nagypéntek teljesen valóságos, de a húsvét felfoghatatlan. Nem csoda, ha a húsvéti evangéliumot hallva, elgondolkozunk és a hitünköt bizonyos feltételhez kötjük, úgy, ahogyan azt a tanítvány Tamás is tette: Ha nem látom a szegek helyét a testén, ha meg nem tapogathatom, semmiképpen el nem hiszem.

Tamás tehát nem tud hinni a feltámadásnak mindaddig, amíg nem látja ugyanazt a Jézust. Így is mondhatnók: amíg nem tapasztal valami kézzelfogható dolgot Jézus megelevenedéséről.

Mi az érdekes Tamás viselkedésében?

Az, hogy Tamás nem a titkot, nem a csodát akarja megfejteni. Végső soron ő csak azt követeli, hogy Jézussal találkozzék. Mutassa meg magát Jézus neki is! Mert számára a tanítványok, a tanítványtársak szava kevés. Látható jelt akar magának. Ebben a kérdésben van bőven követelőzés is. Amikor egy hét múlva Jézus most már érette jelenik meg, meg is dorgálja. De érdekes módon egy boldogmondással teszi ezt: Boldogok, akik nem látnak és hisznek. És ezzel Jézus arra tanít bennünket, hogy akkor, amikor feltételeket szabunk Istennek és a magunk meglátásai, elképzelései szerint követelőzünk nála, hogy így vagy úgy kellene segítsen nekünk – felesleges gyötrődéssel és boldogtalansággal terheljük magunkat.

Mert Jézus ismeri az övéit. A századik juh után is képes elmenni. Vajon nem arról szól a feltámadás evangéliuma, hogy Jézus összegyűjti a szétszéledt tanítványokat, mert célja van velük? Nem hagyhatja övéit bizonytalanságban, gyötrődésben. Szüksége van ránk akkor is, ha kételkedünk. Milyen szüklátókörűek vagyunk, amikor a feltámadás evangéliumát hallva inkább csak afelett rágódunk, hogy mi is történt a sírban és vajon igaz-e az, ami ott történhetett.

Vajon nem volna üdvösebb és célravezetőbb azért könyörögni, hogy találjon meg bennünket is, ő, aki megtalálta és örvendezésre vezette a tanítványokat? Mert a feltámadás híréhez előbb meg kell tapasztalni Jézus sebeit. Jézusnak kell cselekednie, hogy kételkedéseink eloszoljanak.

Tamás bizony követelőzik. Azonban feltételeivel magát Jézust követeli magának. Feltételt szabva követel. De ha követelőznénk és feltételeket szabnánk Jézusnak, ő annyira kegyelmes, hogy még ezekhez is alkalmazkodna. Milyen nagy áldás, hogy nála a kérő kap, a zörgetőnek megnyitattik, még akkor is, ha némelykor nem éppen illedelmes a mi kérésünk.

Tamást végül is csak Jézus tudja meggyőzni, még akkor is, ha tanítványtársainak része volt a hitre jutásában. Szükséges egymás hitét a magunk bizonyosságátéval erősíteni. Le ne mondjunk erről! De ne feledkezzünk el imádkozni a kételkedőkért.

Tamás, ha jól megfigyeljük szavait, nem zárja ki a feltámadás lehetőségét. Csak feltételhez köti és kételkedik. És ami nagyon lényeges számunkra: ő csak a maga nevében beszél. Nem akarja elvitatni a többi tanítvány hitét. Nem akarja őket meggyőzni a maga álláspontjáról, és nem akarja azt rájuk kényszeríteni. Tamás teljesen nyílt. Ezért is enged társai hívásának, és ezért megy el a közösségbe. Ez két dolgot tanít nekünk.

Először azt, hogy amikor kétségeink támadnak, szégyenkezve ne zárkózzunk el azazal, hogy így mit keressek én a gyülekezetben, mert mit fognak rólam mondani. Ne titkoljam el azokat, hanem kérdezzem meg a legközelebbiektől vagy a lelkipásztortól. Mert nincs olyan hívő, akinek nincsenek kérdései, vagy akinek nem lettek volna kétségei.

Amikor magunkba zárjuk kétségeinket, sokszor túlságosan is felnagyítjuk azokat. Ugye éjszaka, amikor egyedül vagyunk, az árnyékok is nagyobbaknak és félelmetesebbeknek tünnek?

Gyakran kapunk jó útmutatásokat egymástól a Jézus keresésében. Sokan saját maguk hasonló kétségeinek a megoldása felől tehetnek nekünk igen-igen hasznos bizonyosságtételt. De ehhez nem szabad elfelejtenünk a második tanítást!

Ha valaki kétségeivel fordul hozzánk, akkor ne mondjunk ítéletet felette. Ne nézzük le kicsinyhitűsége miatt, hiszen ezáltal megbotránkoztatjuk. És jaj annak, aki által a megbotránkozás esik – mondja Jézus. A feladatunk mindenekelőtt a gyűjtés és nem az ítélet. Küldöttök vagyunk, akiknek az a feladata, hogy összegyűjtsék Izráel eltévedt vagy kétségkedő juhait.

És még valami. Tamás a többi tanítvány szavai mögött a húsvéti örömet látta. És végül ez győzte meg őt, hogy érdemes közéjük mennie. Mert közöttük valami örvendetes történt. Látta, hogy a többiek nem nézik le, hanem azt akarják, hogy ő is birtokába jusson annak, amit maguk már megnyertek.

A panaszkodó gyülekezet nem tudja vonzani az abból kihullottakat. A panaszkodás szokássá is lehet. Persze mindig vannak gondjaink, és mindig van valami, ami felett panaszkodni lehet. De annyi mindenért lehetünk hálásak is.

Azt is fel kell tudnunk mutatni a kételkedők előtt, hogy mennyi áldás és öröm kíséri a hívőt. Ezért mondja Pál: örüljete az Úrban mindenkor; ismét mondom, örüljete. És ezt is: mindenért hálát adjatok. Mert ezek által utat mutatunk a kételkedő keresőknek. Így akar felhasználni Jézus minket arra, hogy a keresők helyes útmutatásokat kapjanak. Az örömet sokféleképpen ki lehet fejezni. A hálának számos kifejezési formája lehet. Így szokszor érezzük azt, hogy hála ébredt szívünkben valaki iránt, azonban fejtörést okoz az, hogy mi is legyen a legalkalmasabb mód ennek kifejezésére. Van olyan is, hogy furcsa módon restelljük hálánk megbizonyítását. Ezért kell nekünk imádkoznunk naponta azért, hogy tanítson meg bennünket Isten a hálánk és örömünk kifejezésére. Mutassa meg nekünk esetenként azt, hogy mi lehet a legalkalmasabb mód erre.

Láttuk az Urat! Ennyi volt a tanítványok bizonyosságtétele. Egyebet nem magyaráznak Tamásnak. Tamásnak pedig ez elegendő volt. Egy hét múlva, amikor eljött a vasárnap és az összegyülekezés ideje, Tamás elment a tanítványok gyülekezetébe. Jézus pedig gondoskodott ott arról, hogy a Tamás kétségei megoldódjanak.

Milyen egyszerűen hangzik ez: Láttuk az Urat! Nekik természetes az, hogy Jézus él. És miért olyan egyszerű és természetes ez a bizonyosságtétel és ez az öröm? Azért, mert Jézus megjárta helyettük a nagypéntek és a húsvét közötti titokzatos utat. Csodálatosan áthidalta a szakadékot a halál és az élet között, a reményvesztés és a reménység között, a hitetlenség és a hit, a kételkedés és a megbizonyosodás között.

Titokzatos ez a csoda! Isten szeretetének csodája. Ezt a csodát Isten nekünk adja: kételkedésünk hitté lesz, és halálunkból új életre támaszt. Ámen.

Csiha Kálmán

Mária Magdalénának

Alapige: Márk 16.1-7

Bibliaolvasás: Máté 28.1-10

Amaz első húsvétkor Mária Magdaléna, Mária és Salomé nagypéntek fájdalomából és nagyszombat csendjéből elindultak a temetőbe, megkenni a Jézus testét. Nagypéntek ámulásából, szenvedéséből, csalódásából, fájdalomából mennyi minden volt a szívükben. Nagyszombat fájó csendjében nyugtázták a maguk számára azt, hogy mindennek vége van. Vitték szívükben az áulás nagy fájdalmát, hisz a saját népe ölte meg Krisztust. Vitték a Júdás miatti csalódásukat, vitték a Péter feletti bánatukat. Mennyi minden volt a szívükben és a hátuk mögött, amikor a temetőben keresték a Jézus testét.

Vajon a te bánatod mögött mi van? Mennyi nagypénteki csalódott étellel való találkozás, mennyi péteri tagadás, mennyi reménytelenség, mennyi összetörtség, mennyi fájdalmas nagyszombati csend! Vajon a mi házunknál mi van? Mennyi fájó hallgatás,

amikor látjuk, hogy a mi népünk is megöli Krisztust, megöli istenkáromló beszédével, még születésük előtt megölt gyermekeivel, megöli istentelen életével? Mennyi fájdalom van a mi nagypénteki emlékezésünkben és nagyszombati csendünkben? Mennyi minden van a hátunk mögött, amikor keressük Jézust. Én nem tudom, hogy te mit hoztál magaddal a te kicsi és mégis nagy életedből, milyen kereszteteket cipeltél fel ide húsvét első vasárnapjára, mennyi fájdalommal állsz meg majd úrvacsorát venni, mert talán egy rokonodért, talán gyermekért, vagy a társadért, vagy ki tudja kiért sírsz. Én nem tudom, hogy mi van a szívedben! Nem tudom, hogy mennyi nagypénteki szenvedés és nagyszombati csalódás van a szívedben, amikor megállsz az úrvacsora asztala előtt, amikor keresed Jézust.

Nem tudunk mindig örvendező emlékekkel jönni húsvét ragyogó fényességébe. Úgy vagyunk, mint Mária Magdalénának, akik sok mindent elfelejtettek. Elfelejtették Jézus ígéretét, hogy fel fog támadni. De volt egy nagy értékük, amit szívében magukkal hoztak: a hűség. Hűségesek voltak Krisztushoz. Azért keresték őt a hét első napján. Nagy dolog, testvéreim, hűségesnek lenni! Krisztust sokan szerették, Krisztushoz sokan mentek, amikor betegeket gyógyított és halottakat támasztott, amikor embereket vigasztalt és tömegeket gyógyított, amikor ragyogó csodákat tett. Akkor könnyű volt megállni Jézus mellett. De a hűség, az igazi hűség csak akkor kezdett tündökölni, amikor úgy tudták, hogy már nem érdemes, hogy már mindennek vége van, mert megölték Jézust. Szomorú hűségességük csodálatos példa ma is a mi számunkra.

Nagy dolog hűségesnek lenni Jézushoz, a családotához, a társadhoz, az egyházadhoz, a népédhez vagy egy emberhez akkor, amikor nem érdemes, akkor, amikor senki nem fizet érte semmit; akkor, amikor inkább megrónak érte; akkor, amikor nem kifizetődő, amikor csak a temető marad, nagy dolog ilyenkor hűségesnek lenni. Érzed-e, látod-e Mária Magdalénának életében ezt a csodálatosan felragyogó értéket? Ezt az árnyékban, ezt a sötétségben ragyogó hűséget? Hozod-e ezt? Megvan-e benned, a gyermekedben, az unokádban? Vagy csak addig vagyunk itt, ameddig érdemes? Ameddig biztosítva van a nagyobb darab kenyér? Amíg jár valami jutalom azért, hogy közel vagyunk a mi Urunkhoz, a mi népünkhöz, családunkhoz, önmagunkhoz, Istenünkhöz? De akkor, amikor nem érdemes, nem keressük többet Jézust és nem áldozunk érte többet semmit sem. Mi tartott meg bennünket egy fél évszázadon át és mi tartotta meg anyaszentegyházunkat egy fél évezreden át, ha nem ez a hűség? Ez a nem számító, ez a matematikát félredobó, ez a szív dobhanására hallgató, ez a világ szemében balgatagnak tűnő hűség? Ha egyszer odatettem szívemet a Krisztus keresztjéhez, nem veszem azt tőle többet vissza. Még ha darabokra tépik is. Jézusunknak sokszor nincs más kincse és nem marad más kincse, csak ez a logikátlan, ez a mennyei logikával bíró, örök hűség.

Vajon így jöttél-e ma ide? Lehet, hogy sok mindent elveszítettél, lehet, hogy sok mindened összetört, lehet, hogy sok mindenünk össze fog még törni, de ha ez a hűség megmarad, akkor mi megtartott emberek, akkor mi megmaradó egyház és megtartott nép leszünk. Úgy, ahogy Péter apostol írja: szent nemzet, megtartásra való nép vagytok, ha ez a hűség megmarad. Mert nagypénteken és a nagypéntek körüli napokban adtak-vettek az emberek, és sok mindent és sok mindenkit megvásároltak a farizeusok és a főpapok. Harminc ezüstért megvásárolták az áruló Júdást, és Júdás harminc ezüstért eladta Jézust, de ezzel a harminc ezüsttel megvásárolta tulajdon lelke összeroppantását, üdvössége elvesztését és az öngyilkosság kötelét. Péter tagadásával megvásárolta a lelkiismeret-furdalás keserves sírását. És Jézus is vásárolt nagypénteken, de nem aranyon vagy ezüstön, hanem az ő drága vérével vette meg és tette a maga tulajdonává az egész bűnös emberiséget.

Sok mindent eladtak és sok mindent megvettek ezekben a napokban. Mária Magdaléna is vásárolt. Azon a kicsi pénzén, ami volt, a hűség kenetét vásárolta meg. Én nem tudom, hogy te mit adtál el ezen a nagy piacon, amit életnek hívnak. Én nem tudom, hogy miként érkeztél ide. Nem tudom, hogy mit adtál el, és mi lett a tied, nem tudom, hogy mit vásároltál meg a völgyben húsvét reggelére készülődve. Hozod-e a Mária Magdalénának hűségkenetét? Vagy ott maradt az ára a Júdás kezében, a Péter

sírásában, az elfutott tanítványok lába dobbanásában, a félrevezetett tömeg kiabálásában? Hozod-e a Mária Magdalénának hűségkenetét a Jézus számára? Mert csak ekkor és így lesz igazi hűsvétünk. Mit tudunk a magunk nyomorult, kicsi emberi életéből megtartani? A magunk vak emberi életéből, hisz annyi mindent nem látunk mi sem, miként Mária Magdalénának sem láttak sok mindent. Ők a kenetet hozták, hogy megkenjék Jézus testét; csak visszafelé tekintettek és csak konzerválni akarták a múltat, csak meg akarták őrizni azt, ami van, vagy ami volt. Ugye mi is sokszor csak ezt akarjuk? Konzerválni, megőrizni akarjuk azt, ami van, azt a darabokra tört csendünket, azt a félig elvesztett békességünket, azt a sokszor megtiport reménységünket, azt a sokszor ingadozó hitünket, azt a fájdalmas anyaszentegyházunkat, azokat a régi fényképeket, azokat a drága emlékeket azokról, akikkel már nem beszélünk. Szeretnénk legalább megőrizni emlékeiket, betesszük azokat egy fényképes albumba, felakasztjuk a falra, bezárjuk a szívéinkbe, bevesszük a temetőben a fejfékbe, a sírelékekbe, mert valahogy szeretnénk megőrizni azt, ami volt, és azt, ami van. A mi erőnk csak eddig terjed, tovább nem tud terjedni.

De milyen jó, hogy van hűsvét; milyen jó, hogy az Úr Jézus megőrizte és nekünk adja azt, ami nincs. Milyen jó, hogy az Úr Jézus nem csak hátranéz, hanem mindenek felett előretekint.

Mária Magdalénának a hét első napján korán reggel, napfelkeltekor indultak. Ez a nap a zsidó időszámítás szerint a vasárnap volt. Tudjuk, hogy a zsidó időszámítás szerint az ószövetség idején a hét utolsó napja a szombat volt. Mária Magdalénának szomorúan, keserűen mennek megőrizni azt, ami volt, és nem tudják, hogy már készen van az, ami lesz, ami a jövőendő. Hol járnak ezek az asszonyok? Néma temetőben járnak. Az ószövetség és az új szövetség határkövénel járnak. Még nem is tudják, hogy egy csodálatos mennyei határlépést követtek el, még nem is tudják, hogy már benne járnak az új szövetségben. Ezen a napon sírnak, siratják Jézust, mert még nem tudják, hogy ez a nap majd piros betűvel lesz írva minden kalendáriumban, hogy ez a nap, a vasárnap ünnep lesz majd minden héten. Nem tudják, hogy ünneptelen szívvel már az örök ünnepben járnak. Nem tudják, hogy már régen benne vannak az új szövetségben, a Jézus feltámadásának dicsőségében. Még mindig szomorúak. Még nem jöttek rá, hogy tulajdonképpen mi történt. Majd később fogják csak megtudni.

Nem érzed, hogy így vagyunk mi is? Mi már benne vagyunk az örök életben. Itt kezdődik, s majd folytatódik odaát. De nem fog megszakadni. Az Úr Jézus azt ígérte: ha valaki hisz énbenem, nem lát halált soha örökké, csak átalmege a halálból az életre. De mi is csak úgy vagyunk, mint Mária Magdalénának, ott járunk az örökkévalóság határára, az örök élet első földi fázisában, de nem hisszük azt, ami következik, mert elfelejtettük az Úr Jézus szavát, és megyünk szomorúan, és megyünk kétségbeesetten, holott mehetnénk boldogan, énekelve, örvendezően. Még mindig az ószövetségben járunk, holott már rég az újban vagyunk, megyünk az ígélet nélküli világban, holott a beteljesülés világában vagyunk.

Mária Magdalénának azon a napon korán reggel, napfelkeltekor indulnak el. Én nem tudom, hogy miként jöttél ide. Nem tudom, szívedben kora reggel van-e, ragyogó napfelkelte, tudsz-e igazán a te Jézusodról, aki itt van, aki feltámadott, aki jönni fog ítélni eleveneket és holtakat. Azt mondja az Írás, akkor elmúlt a szombat. Lehet, hogy azt akarták a farizeusok, a főpapok, hogy ne múljék el a szombat, hogy maradjon még a szombat, hogy őrizzék még a Jézus sírját, mert tudták, hogy az Úr Jézus kijelentette: harmadnapon feltámadok! Íme, a szombat elmúlt; Isten intett, a szombat elmúlt és jött a vasárnap.

Testvéreim! Amikor Isten int, a szombat elmúlik. És nem lesz ereje se Pilátusnak, se a katonáknak, se a főpapoknak, se a hadseregnek, se Rómának, se senkinek, csak Jézusnak. Minden nagypéntek elmúlik egyszer, és minden szombat elmúlik egyszer! Minden őrző katona gonoszsága elmúlik egyszer, csak Jézus marad. Már benne járunk ebben a vasárnapban, de nem látjuk, nincs hitünk hozzá, mint ahogy Mária Magdalénánaknak sem volt. Pedig már benne jártak. Elmúlt az a szombat. Vége van! Nem jön vissza soha többet. Krisztust megfeszíteni nem lehet többé soha. Ellene parancsot

kiadni többé már nem lehet, hamis vádakkal többé el nem ítélik. Ennek vége van! Az élet a Krisztusé. Benne vagyunk, benne élünk.

Mária Magdolnáék hűségesen, de szomorú hűséggel indulnak, s közben azt kérdezik: vajon ki hengeríti el nekünk a követ? Hányszor mondjuk ezt mi is. Nem a sírkertben van ott az a kő, hanem a szívünkön van, a jövőnkön, az életünkön van, de hiába próbáljuk eltávolítani, mert újra és újra visszahengeredik. Én nem tudom, milyen a te követed. Vannak közös köveink, és vannak külön köveink ebben a csupa kő világban. Vajon ki hengeríti el ezeket a köveket? Mária Magdalénáék csak a kőre néztek és nem néztek Jézusra, miként mi is mindig a kövekre nézünk. Az operációra nézünk, a gondokra nézünk, a házassági válásokra nézünk, a reménytelennek látszó jövőnkre nézünk és nem Jézusra.

De amikor Mária Magdalénáék odaértek, amikor felemelték a szemüket, azt látták, hogy el van hengerítve a kő. Ez a húsvéti csoda! Jézus él! Örökké él. Ez az örökkön-örökké élő Krisztus Jézus velünk van minden napon a világ végezetéig. Ezért van az, hogy amikor odaérsz életed nehézségeihez, el lesz hengerítve a kő. Amikor odaérsz az operációhoz, amikor odaérsz a nagy gondolhoz, amikor félsz, amikor majd odaérünk a halálhoz – megtapasztaljuk, hogy el lesz hengerítve a kő. Csak akkor fogunk rájőnni arra, hogy járt már itt előttünk valaki. Hányszor döbbenünk rá a életben, hogy itt valaki előttünk már intézkedett, hogy itt valaki előttünk már volt s megoldotta életünk nehéz kérdéseit.

Mária Magdalénáék beléptek a sírholiba, és ott egy fényes, fehér ruhába öltözött angyalt találtak. Az angyalok Isten engedelmes szolgálói, akik parancsot teljesítenek, s akik Jézus földi életének nagy eseményeinél megjelennek. Mint most is. Íme, ismét egy csodálatos határátlépés. Most, az örök élet határán győzelmesen kérdezik az angyalok: a Názáreti Jézust keresitek? Nincsen itt. Feltámadott. Ezt az üzenetet szeretném most továbbadni nektek. Ezt az üzenetet adja ma tovább minden igehirdető a egyetemes keresztyén egyházban.

Ne féljete! Ti, akik a názáreti Jézust keresitek, akik illatos kenetet hoztatok, ne féljete. Feltámadott! Veletek lesz, és elöttetek megy Galileába. Menjete, legyete ti is üzenetvivők. Mondjátok meg a tanítványoknak: menjenek Galileába, és ott meglátanak engem. Az asszonyoknak, a csendes életű, sok terhet viselő, gyermeket szülő, imádságot tanító asszonyoknak jutott az első húsvéti feladat. Üzenetvivők lettek. Most is nektek, asszonyoknak szól az Úr: menjete, mondjátok el a gyermekeiteknek, unokáitoknak, szép, hűséges életetekkel férjeteeknek, hogy feltámadott Jézus.

Legyete üzenethordozók, akik továbbadják nemzedékről nemzedékre a húsvéti evangéliumot, akik segítenek a férfiakkal, hogy eljussanak Galileába, hogy találkozzanak Jézussal, hogy hirdessék az ő szavát, hogy – ha kell – szenvedjenek és meghaljanak érte. Elindulnak az asszonyok, s elmondják a húsvéti üzenetet a férfiakkal, és tudjuk, hogy elindultak a tanítványok Galileába és ott találkoztak Jézussal. Mert el kell menni Galileába! Sok mindenre kell addig keresztülmenniük, de Jézus előttük megy és elhengeríti a nagy gondok köveit. Jézus lábnyomát mindig megtaláljuk, a feltámadott Úr lábnyomát mindig megtaláljuk a gondokban, fájdalmakban, a reményességben, a Szentírásban, az igehirdetés üzenetében, és ránk ragyog dicsőséges arca az úrvacsora sákramentumában és majd egyszer, az út végén Galileában. A mennyei Galileában, az örök élet partján, ahová szakadatlan érkeznek a föld minden népei, nemzetségei és nyelvei közül azok a fehér ruhába öltözött megváltottak, akik győzelmi pálmáigakat lobogtatva Isten dicsőségére éneklék a Bárány győzelmi énekét. Amen.

Találkozás és küldetés

Alapige: János 20,19–23
Bibliaolvasás: Máté 28,1–9.18–20

Ki gondolta volna, hogy az Arimátiai József családi sírboltja, amelybe a megfeszített Krisztust eltemették, amelyet olyan gondosan lezártak, fegyveres katonákkal őriztettek, harmadik napra meg fog nylni? Ki gondolta volna még a tanítványok közül is, hogy a hatalmas sziklatömb elgördül a sír szájáról és kilép abból az élet Fejedelme?

Húsvét hajnalán, az előre megmondott harmadik napon éppen ez történt! A lezárt és a lepecsételt sír megnyílt, mert Krisztus feltámadott.

Néhány évvel ezelőtt történt, hogy egy dúsgazdag kapitalista bankár halálosan megbetegedett. Tudván, hogy gyógyíthatatlan, megkeményedve, dacolva úgy rendelkezett, hogy vasbeton kriptába temessék és mellé ezt írják: ez a sír soha meg nem nyílik! Alig telt el néhány év, éppen a sír mellett egy vastag repedés keletkezett, amin át be is lehetett látni a pazarul kiképzett sírkamrába. Az történt, hogy a szél által hordott por megtelepedett a sarkokban, ott táptalajt képezett az odasodródott magvacskák-nak, amelyek növekedvén, különféle repedéseket képezve mállasztani kezdték a vasbetont, s így szétfeszítették az erős alkotmányt. Mégis megnyílt a sír. Ha nem is ebben a formában, de valljuk be, hogy bennünk is a lezárt sír képzete él. Ezért állunk sokszor tanácstalanul szeretteink sírdombja előtt, s ha el is hessegetjük a gondolatot – a magunkra is úgy gondolunk, mint ami zárt és zárva is marad.

A húsvéti evangélium ma győzedelmesen azt hirdeti, hogy van nyitott sír, a feltámadott Krisztusé! S ezért nem lehet zárt a mi sírunk sem!

A nyitott sír azonban önmagában nem elégséges bizonyíték a feltámadás eseményének bizonyítására. Ezért van szükség arra a bizonyítéktételre, amelyet a húsvéti asszonyok az angyaltól, a követtől hallanak: miért keressetek a holtak között az élő? Nincs itt, mert feltámadott! Azt jelenti ez a híradás, hogy az Élet Urát, hármennyire is megölték, aki valóságosan meg is halt, nem lehet a halottak helyén keresni, éppen ott, ahol nem zárt már a sír, hanem nyitott és üres.

Hogy mi történhetett a harmadik napra virradólag, amikor megnyílt a lezárt sír, az titok marad az ember számára. A feltámadás Isten titka. A feltámadás: csoda. Isten munkájának csodás megnyilatkozása, amelyet nem tud követni az emberi értelem, amelyet a fizika törvénye ok-okozati sémája szerint nem lehet megmagyarázni. A feltámadás a Teremtő műve, olyan alkotás, mint amilyen a világ megteremtése alkalmával ment végbe, amikor létrehívta a mennyet és a földet, a látható és a láthatatlan világegyetemet. A feltámadás: új teremtés, amikor végérvényesen legyőzött a bűn, a halál és a kárhozát és diadalmaskodott az élet a halódó világban és a mulandóság törvénye alá rekesztett emberen.

A feltámadás titkát, annak az emberre néző döntő vonatkozásait maga a Feltámadott teszi nyilvánvalóvá és személyessé azáltal, hogy ő áll tanítványai elé, találkozik velük és kinyilvánítja akaratát. Erről szól alapigénk.

Hogy lehet zárt ajtók mögött görcsbe merevedve gubbasztani akkor, amikor megnyílt Krisztus sírja? Hogy lehet lelki tehetetlenségbe roskadni reményt veszítve, amikor felragyogott az igazság és az élet napja? Ez a megtörtség, vigasztalhatatlanság, bénító letargia az az örök emberi helyzet, amelyből hiányzik a húsvéti evangélium! Ez az óvatoskodó, elzárkózó, önmagába roskadt tanácstalan ember szomorú látványa lehet a mi életünk hű képmása is, ha nincs benne az az életöröm, amely éppen a feltámadott diadalából származik.

Jézus nem hagy ebben a siralomházi helyzetben. Ő az, aki hozzánk jön, felfedi előttünk feltámadásának életünkre irányuló következményeit, a „hasznát”, amint azt hitvallásunk, a Heidelbergi Káté mondja. A bezárt ajtók ellenére érkezik, de nem meseszerűen, a kulcslyukon át, mint a jó tündér vagy a titokzatos varázsló, hanem hatalmának teljességében, akié minden hatalom mennyen és földön, aki előtt semmi sem

lehet akadály, legkevésbé a mi bezárt szívének, magunkba roskadt, magányos életünk. Nem áll meg valamelyik szegletben, pókhálós életünk valamelyik sarkában, mert ő nem az a hívatlan vendég, akinek ajtó mögött van a helye. Ő nem jövevény, hanem hazaérkező, mert mindenképpen ellenére, Péter árulása, a tanítványok gyávasága, konok-sága, hitetlensége ellenére jön, mert találkozni akar velünk, mert küldetésben akar részesíteni bennünket. Nem tesz szemrehányást, nem méltatlankodik, nem hánytorgatja a múltat, nem ítél el, hanem odaáll az őt megillető helyre: a középre, és onnan szól. Őt nem lehet többé félrelökni, ütlegetni, megköpöcsölni, megfeszíteni, mert ő az élet és az örök élet fejedelme.

Itt van emberközépen, és elmondja a húsvéti örömhírt. Nem azt mondja el, hogyan történt a feltámadás, hanem azt mondja el a világnak, személy szerint nekünk, hogy mi a következménye feltámadásának. Ez van benne köszöntésében: „Békesség néktek!” Azt jelenti ez a köszönés, hogy eldőlt az ég és a föld nagy pere, abban az értelemben, hogy kinek a tulajdona az ember. Isten végrehajtotta bírói ítéletét: az ártatlan Fiú szenvedésével mint engesztelő áldozattal bűnbocsánatot adott az embernek, s ezzel életre mentette a halál rabjait, a kárhozott örök foglyait. A „békesség” azt jelenti: ismét rend van, minden eredeti helyére került, oda, ahová egykor a Teremtő szent Isten szándéka szerint helyezte. A bűn által összekuszálódott emberi világban ismét harmónia van. Ezért lehet rendezett emberi viszony Istennel, az emberekkel és önmagammal. Ilyen páratlan értékű ajándék ez, amikor egy békétlen világban élünk, amikor diszharmónia emészt, amikor még az egyházban sem uralkodik a békesség. Milyen sokszor megvalósul a prófétai szó: „hazugsággal gyógyítgatják népem leányának sebeit, mondván: békesség, békesség, és nincs békesség”. Csak akkor van békesség, ha azt Krisztus adja. Ő pedig már húcsübeszédében megmondta, hogy nem úgy adja a békességet, amint a világ adja, ezért ne nyugtalankodjanak és ne féljenek tanítványai.

Ennek a békességnek „forrása” van, amely azokból a sebektől tevődik össze, amelyeket Krisztus most megmutat, amelyeknek hegei ott láthatók a kezén, a lábán és az oldalán. Éppen ezek a sebek jelzik, hogy ő valóban megfeszítettet, de feltámadott. A próféta jövendölése szerint: „Ő megsebesítettet a mi bűneinkért, megfontatott a mi vétkeinkért, büntetésünknek terhe rajta van, és mi az ő sebével gyógyultunk meg.” Ez a sebeket hordozó Krisztus a tanítványok Mestere, de mégis más, mert ő a feltámadott dicsőséges Úr, az élet diadalmas Ura.

A tanítványok örvendeznek, hogy látják az Urat. Lehet-e valami mondanivalójuk? Mi más tehet a megajándékozott ember, mint azt, hogy örvend? S ez az örvendezés az evangélium sugárzása, az a „légkör”, amely az igazi élet feltétele.

Ez a rendkívüli találkozás, amelyet a Feltámadott hozott létre, egy jelentős eseményt hordoz: apostolatás történik itt a most születő egyházban. Igen, a nyitott sírból sarjad ki az egyház, amely gyülekezeteket hoz létre, amikor eljön a pünkösdi Lélek.

Az apostolatás annyit jelent, mint küldetés. Az egyházban élő gyülekezet Istennek elhívott és küldetésében részesülő népe. A húsvéti evangélium befogadása által Isten követői leszünk, akik az életéről szólnak és az élet érdekében tevékenykedünk.

A követnek küldetése során mi az erőforrása? Isten Szentlelke, akit a Fiú ad, azt mondván: Vegyetek Szentlelket.

A húsvéti követek konkrét feladata a bűnbocsánat hirdetése. A bűnbocsánatban részesült tanítványok a bűnbocsánat hirdetésére kapnak felhatalmazást, mert éppen a bűnbocsánat hirdetésével költözik az ember szívébe a békesség, a feltámadott Krisztus győzelmének ereje, az új életforma sajátos „légköre”. Ahol pedig bűnbocsánat van – tanítja Luther –, ott élet és örvendezés van.

Ez a szolgálat hitvallásunk nyelvén és reformátoraink tanítása szerint a „kulcsok hatalmának” gyakorlása, amely két részből áll: az Ige hirdetéséből és a keresztyén fegyelemből, amely kettő által a mennyország a hívők előtt megnyitódik, a hitetlenek előtt pedig bezáródik.

Ezen a húsvéton is a feltámadott Krisztus személyes találkozást akar velünk. Éppen velünk. Azért keres minket és zörget szívfünk ajtaján. Hozzánk jön ebben a megpróbált, békétlen világban. Nekünk mondja: Békesség néktek, vegyetek Szentlelket, hogy küldetésben járva, valóban az ő békességének követői lehessünk és legyünk. Ámen.

László Dezső

Húsvéti helyzetkép

Alapige: Márk 16,9-14

Bibliolvasás: 1Korinthus 15,1-17

I.

Milyen magatartást tanúsítottak, hogy viselkedtek Krisztus hívei az első húsvétkor?

Ebből a szempontból két csoportra lehet őket osztani. Mária Magdaléna és a mezőre kimenő két tanítvány látta az előttük megjelenő, élő Jézus Krisztust, és ezek elmenének és másoknak is elbeszélték, amit láttak vala.

Látás és bizonyoságtétel. E kettő ezeknek a tanítványoknak a húsvéti magatartása. Nem teheték meg, hogy amit tapasztaltak, azt tovább ne mondják másoknak. Valódi hitük volt, mert nem tudtak az örömmel magukba zárkózni, hanem továbbmondták tapasztalatukat. A magatartásuk irányt mutató a mi számunkra is. Személyes meggyőződésre jutni és bizonyoságot tenni mások előtt – ez a húsvéti feladat.

A tanítványok másik csoportja, akikhez a Jézust látók az örömhírrrel jöttek: keseregnek és sírnak vala, és nem hívék el mindazt, amit a feltámadott Krisztust látók nekik Krisztus feltámadásáról elmondtak. Ezek a tanítványok még mindig csak visszaneéztek, csak nagypénteket, a gyászos halált látták. Szomorúak voltak, mivel a halál elszakította tőlük Jézust. Csak ebben a földi életben, annak korlátai között hitték Jézus Krisztusban. A halált mindennél nagyobbnak tartották, szavát az utolsó szónak.

A keresztyén ember magától értetődően szomorú, ha csak a múltban látja Krisztust, ha az életét csak nagypéntekig tudja elkísérni.

Ma sokan mondják, hogy a modern ember már nem tud hinni Krisztus feltámadásában. Íme, a majdnem kétezer év előtti régi tanítványok sem hitték el Krisztus feltámadásának hírért. Nem a modern ember, hanem az örök ember, aki csak az érzékszerveivel és az eszével felfogható világot ismeri el valóságnak, sem egykor, sem ma nem tud hinni Krisztus feltámadásában.

Az érdekes az, hogy a Krisztus feltámadásában nem hívő egykori és mai keresztyének Krisztus életének a feltámadása előtti szakaszát hittel elfogadják egészen addig, hogy szenvedte Poncius Pilátus alatt, megfeszítették, meghala és eltemették; azt, hogy szálla alá poklokra, már nehezebben teszik hozzá. A Szentlélekről szóló tanítást is örömmel mondják addig, hogy hiszem bűneink bocsánatát, de már megtorpannak, amikor tovább kell mondani a húsvéti diadalt: hiszem testünk feltámadását és az örök életet. Jézus Krisztus életének minden egyes tényét, a Szentlélek munkájának a teljességét kell hinnünk, mert különben nem hit az, amiről bizonyoságot teszünk. Ha csak ebben az életben, ha csak Krisztusnak ehhez az élethez adott kegyelmi ajándékaiban hiszünk, akkor a Biblia szerint minden embernél nyomorultabbak vagyunk. Ha Krisztus fel nem támadott, hiábavaló minden prédikáció és minden hit, mert még bűneinkben vagyunk.

A húsvétnek éppen az a jelentősége, hogy Isten hatalmával és szeretetével betört az általunk egésznek tartott földi világba, kaput nyitott egy másik világ, az ő örökkévalósága felé. Mi úgy élünk, mint akik egy roppant vastag bura alatt bezártan sínylődünk. Azt gondoljuk, hogy az egyetemes és egyéni láthatára bezáródik az érzékszervekkel felfogható és értelemmel áttekinthető dolog határával. Húsvétban Isten feltörte a bennünket lenyomó véges lét zárt ajtait, megmutatta az örök élet végtelen távlatait.

Közülünk mindenki hiszi, hogy a világot Isten teremtette a maga mindenhatósága által. Miért nem merjük ezt a hitet kitágítani? Ha Isténnek volt hatalma világot teremteni, nem volt hatalma a Fiát a sírból kihozni? Aki nem meri bátor hittel Krisztus feltámadását elfogadni, az Isten világteremtő hatalmában sem hisz igazán. Mi volt könnyebb: Krisztust kihozni a halálból, vagy megteremteni ezt a végtelen nagy, minden vonatkozásában csodálatos világot? A világteremtés történetéből önként következik a húsvéti történet: Isten mindenhatóságának a másik nagy bizonyágtétele. A teremtett világban élő ember korlátok között él, a Krisztus feltámadásában való hit által az ember e korlátok fölé emelkedik, meggyőződik arról, hogy nemcsak ez az érzékelhető világ létezik, hanem ezen kívül egy másik világ is, amelyben szintén Isten örökkévaló törvényei uralkodnak.

II.

Mit tett Krisztus húsvét napján?

A halálból feltámadott, és megjelent a tanítványok előtt. A feltámadás azt jelenti, hogy megszűnt fölötte a halál hatalma. Megjelenései arról tesznek bizonyosságot, hogy ő ismét él.

Magának a feltámadásának az eseményét titok takarja. De visszamutatnak arra megjelenései. Nem jelenhetett volna meg a mai Ige szerint háromszor és Pál bizonyágtétele szerint egész sorozatban Kéfásnak, azután a tizenkettőnek, több mint ötszáz atyafinak egyszerre, azután Jakabnak és mind az apostoloknak, végül pedig magának Pálnak, ha valóban fel nem támadott volna.

Erre sokan azt gondolhatják, hogy megjelent mint szellem, ahogy a babonás hiszékenyek szerint más halottak is megjelennek ma, vagy megjelentek egykor.

Ez ellen két nyomós érvünk van. Krisztusnak a holtteste nem feküdt a sírban. Azt soha senki véglegesen el nem temette. Ellenben valóságos testben jelent meg a tanítványoknak. Közülük némelyek a Krisztus valóságos megjelenését szellemjárásnak tekintették, de ő megmutatta a kezén, az oldalán ejtett sebeket, felhívta Tamást, hogy dugja azokba a kezét. Feltámadása után is evett, együtt vacsorázott tanítványaival. Az a Krisztus támadott fel, akit nagypénteken valóban eltemettek.

Krisztus nem hagyta az apostolokat bizonyágtétel nélkül. Újabb és újabb tanúkat küld hozzájuk, mert azt akarják, hogy eljussanak a feltámadás hitének elfogadására. Végül pedig ő maga jelenik meg közöttük.

Ez a megjelenése egészen szokatlan és nem várt módon történik. Ennyit mond róla az Írás: szemükre hányá az ő hitetlenségüket és keményszívűségüket, hogy azoknak, akik őt feltámadva látták vala, nem hívének. A feltámadott Krisztus feddi és dorgálja az apostolokat hitetlenségük és keményszívűségük miatt. Hát erre is képes ő? Ebben is folytatja halála előtti szolgálatát? Igen, mert ő nemcsak a hit tárgya, hanem élő fejedelme is. Joggal fedd és dorgál, mert az általa küldött bizonyágtéteveknek nem hisznek az apostolok. Még mindig visszaneznek, az ő testben való nyomorúságos, szenvedő életére, és nem mernek élete új szakaszában, dicsőségében örvendezni.

Ezek az apostolok hittek Krisztusban, szerették őt, de csak a haláláig mertek a hitükben elmenni. Kemény volt a szívük, mivel csak ebben az életben mert Istenhez kapcsolódni, csak erre a földi életre igényelték Isten megtartó, megsegítő kegyelmét. Hittek Krisztusban, de nem hittek a róla szóló bizonyágtételben. Krisztus még halála előtt felkészítette őket arra az időre, amikor ő már nem lesz testben a földön, és maguknak az apostoloknak kell róla élő beszédben és cselekedetekben bizonyosságot tenniük. Hogyan hihetnek majd mások az ő szavukban, ha ők nem hisznek mások Krisztusról szóló bizonyágtételében?

Krisztus mindenképpen túl akar vezetni bennünket a földi élet általunk zártnak tartott korlátain. Istenben való igaz hit nincs ott, ahol a hit csak a tapasztalatilag igazolt és ésszel felfogott tényeket fogadja el. Ez Krisztus szerint hitetlenség és keményszívűség. A Krisztus feltámadása éppen annak a biztos lehetőségét adta meg, hogy az ember ne csak ebben az életben, hanem az ezen túli életkörökben, az örökkévalóságban is

merjen hinni Istenben. Ma már a fizika világa is sokkal hatalmasabb és kevésbé annyira zárt, mint amilyenek az átlagos ember elgondolja. Einstein felfedezése óta a fizika már a négykiterjedésű világban gondolkodik. Mi csak három halmazállapotát ismertük meg az anyagnak, ma ezen a téren is új lehetőség nyílt meg a felszabadultabb gondolkozás előtt. A testnek nemcsak szilárd, cseppfolyós és gáznemű, hanem plazmaállapota is van. Olyan állapota, amelyben még az anyag állandó szerkezete nem alakult ki. Sajnos ma nagyon sok keresztyén van, aki mindenkinél zártabbnak hiszi az úgynevezett fizikai világot, a természetet, és nem mer a Szentírás bizonyágtétele és a hit tapasztalata alapján szélesebb körben és messzebbre nézni.

Ezért érdemel Krisztustól, a feltámadott Krisztustól mindenki dorgálást, aki csak ebben a fizikailag zárt világban mer Krisztusban hinni.

III.

Mi, mostani keresztyének, hogyan jelentkezünk húsvét ünnepén, hol van a helyünk az egykori húsvéti emberek között?

A Krisztust feltámadott testben látók közé semmi esetre sem tartozunk. Az ő dicsőséges testben való megjelenése mindössze negyven napig tartott. Negyven nap múlva az Úr mennybemenetelének ünnepét, áldozócsüörtököt fogjuk ülni. Jézus Krisztus felment a mennyekbe, és ül az Atya Isten jobbján mindaddig, amíg ismét el nem jön, vissza nem jön félni eleveneket és holtakat. A világ vége előtt a legbuzgóbb keresztyén sem láthatja meg az Urat itt a földön abban a testben, amelyben feltámadott és felment a mennybe, és amelyben az Atya előtt ma is képvisel bennünket, amelyben Igéje és Szentlelke által a nekünk szerzett váltságban oltalmaz és megtart.

Honnan tudjuk tehát mi, ma élő keresztyének, hogy az Úr valóban feltámadott? Kizárólag abból a bizonyágtételből, amely az első húsvétkor, az őt akkor megjeleníteni látó híveitől indult el. A mi kérdésünk az, hogy mi miképpen viszonyulunk a Krisztus feltámadásáról szóló bizonyágtételhez. Úgy-e, mint az apostolok, akik egy ideig nem hittek annak, vagy úgy, mint azok, akik ezt a bizonyágtételt igaz hittel elfogadják és szívükbe zárják?

Merünk-e húsvét napján hívő szívvel visszanézni végig az egyház történetén egészen az első húsvétig, amelyen az Úr feltámadott és többeknek megjelent? Az egyházat annyi évszázad viharában, annyi hitetlenkedés között, annyi bűn ellenére a feltámadott Krisztusról szóló megszakíthatatlan és megszakíthatatlan bizonyágtétel álcáztatta és tartotta meg. Ha Krisztus fel nem támadott és nem igaz az ő feltámadásáról szóló szakadatlan bizonyágtétel, akkor régen megszűnt volna az egyház, mert hazugságra nem lehet évszázadok ellenkezései között egy ma is élő, virágzó és ható emberi közösséget felépíteni. Minél távolabb megyünk az időben az első húsvéttól, annál több a feltámadásról szóló bizonyágtétel, és annál könnyebb az egyre erősebb bizonyágtételben hinnünk.

A kérdés csak az, hogy minek tekintjük az egyházban újból és újból felhangzó bizonyágtételt, az igehirdetést. Csak úgynevezett papi beszédnek, amelynek még az igehirdetőkben sincs meg a hitele, vagy Isten önmagáról szóló bizonyágtételének? Valóban, minden lekipásztor egyetlen prédikációt mond, minden prédikációnak azonos és közös a témája: Krisztus meghalt, de feltámadott, felment a mennyekbe és ül az Atya Istennek a jobbján. Valahányszor az egyház alapját, létjogát jelentő bizonyágtétel meggyengült az egyházban, Isten Szentlelke újból és újból érvényt szerzett annak. Több az egyház legnagyobb ajándéka, a feltámadott Krisztus dicsőségében való részvétel, mint a prédikátorok emberi beszéde.

Megfigyelték-e, hogy ezen az istentiszteleten nem csak én prédikálok mindjárt egy félóra óta? Rajtam kívül más is prédikált és prédikál. Isten tulajdon Lelke a hívőkben. De nemcsak ő, hanem ti magatok, az egész gyülekezet is. A feltámadott Krisztusról való bizonyágtétel a gyülekezet közös kincse és közös feladata. Eddig három egyházi éneket énekeltünk, és ha Isten megsegít, még egyet meg fogunk zendíteni az istentisztelet végén. Mindenikben ti, az éneklő gyülekezet hirdettétek, hogy Krisztus

feltámadott. A feltámadott Krisztus nekünk zálogot adott, hogy bár a föld gyomrába tétetünk, megújul valójában életünk (117. ének). Él Jézusunk, a mi fejünk! Változzatok, félelmeim, reménységgé, örömökké, mert nem alszom el örökké (120. ének). Győzedelmi szent ünnepe Krisztusunknak, ím, eljőve! Betöltvén szívünk vigassággal, hogy isteni nagy hatalmát, Hirdessük feltámadását (119. ének). Jézus él, mi is élünk, A haláltól már nem félünk (122. ének).

Eppen az a kérdés az egyházban, hogy abban csak titokzatos papi tudománynak tartjuk a Krisztus feltámadásáról szóló „tant”, vagy mi magunk hittel megérezzük, hogy az egyházban velünk együtt él a feltámadott, élő Krisztus? Ő megígérte, hogy ahol ketten-hárman egybegyűlnek az ő nevében, azok között, azoknak a közösségében, a keresztyén egyházban, a gyülekezetekben ő maga is megjelenik Szentlelke és Igéje által. Én hiszem, hogy az Úr feltámadott és él, mert felséges és kegyelmes jelenlétét sokszor megtapasztaltam a keresztyén gyülekezetben, a feltámadott Krisztusról szóló bizonyágtételen felépülő mai gyülekezetben. Vajon összegyűlnénk-e mi ebbe a templomba, vajon jól éreznők-e itt magunkat, ha ez a gyülekezet nem volna egyéb, mint annyi bűnös embernek a képmutató társasága? Semmiképpen sem! Nem hiszem, hogy csak egy valaki is lenne jelen ebben a gyülekezetben, aki egy-egy istentiszteleten, igehirdetés közben, úrvacsora vételekor, a buzgó éneklésben, az imádságban ne érezte volna meg: nemcsak emberek vannak itt együtt, hanem ígérete szerint velünk és közöttünk van a bűnösöket szerető, a bűnöket megbocsátó kegyelmes Krisztus is. Nem tesztileg, mint egy a tagok közül, de lelkileg, mint a gyülekezet egyetlen élő feje, tanítója, főpapja és Ura.

Ennek a húsvéti ünneplésnek az értékét az fogja megmérni, hogy utána komolyabban fogjuk-e venni az egyházban folyó igehirdetést, keresztséget, úrvacsorázást, közösséget, mint Krisztus mai megjelenésének alkalmait.

Krisztus velünk sincs, velünk sem lehet megelégedve, miként elégedetlen volt az első apostolokkal, akiket megfeddett hitetlenségük és keményszívűségük miatt. De nem csak ennyit tesz Krisztus. Türelmesen újból és újból szól hozzánk, keres bennünket, mert nem akar ebből a világból addig elszóllítani, amíg ittlétünk alatt meg nem tapasztaljuk az életnek a feltámadása által megnyílt új szintjét, bele nem kóstolunk a mennyi dicsőségbe, amelybe majd minket is átalvisz e földi életünk után. Áldjuk az ő szent nevét, hogy feltámadása tanúbizonyosságául adta nekünk ezt az újabb húsvéti ünnepet. Fogadjuk el a nekünk szóló bizonyágtételt: feltámadott az Úr, feltámadott bizonylyal, és mondjuk tovább másoknak is. Ámen.

Nagy István

Meghalt és feltámadott, uralkodik

Alapige: Róma 14,9

Bibliaolvasás: 1Korinthus 15,1-8

Ennek az ünnepnek Istentől jövő Igéje, örömmüzenete az, amit hallunk. Húsvét van, mégtörténik a hihetetlen esemény, a feltámadás Krisztusban.

Jézus Krisztus is meghalt, mint minden, ami a földön születik. Ő egész életében szenvedett, végül elszenvedte a kereszthalált. Gyilkosság áldozata lett. Péter apostol kimondotta Jeruzsálemben: „Megragadván, gonosz kezetekkel keresztfára feszítve megöltétek.” Nagyon sok a szenvedés ebben a világban. Kinek nem jut ki belőle? És a gyilkosság, mely a legsúlyosabb bűn, elveszi az életet, amire csak a teremtő Istennek van joga. Mennyi vér folyt ki ennek következtében! Nagy méretekben a háborúk idején, Gyulafehérvár és Nagyenyed környékén, fel Abrudhányáig láthatók olyan hallok, melyekről tudják az ottaniak, hogy tömegsírok. 1784-ben és 1848-ban oda dobálták be az ezrével legyilkolt magyarokat. S napjainkban ezzel a vak kegyetlenséggel ölték le egymást a szomszédos testvéreink, még a templomban imádkozókat is. Egy regénynek címe: A gyilkosok közöttünk vannak, a tömeggyilkosok, a mások életének kioltói. De valójában kinek a keze tiszta ebben a tekintetben? Már a gyilkosság gondo-

latát is elkövetett bűnnek nyilvánítja Isten Igéje, és akad-e valaki, aki ne kívánta volna másoknak halálát? – Jézus meghalt, mert megölték, a gonosz kezek végeztek vele. Kinek a keze? A gonoszoké – a miénk, akik romlott természetünkkel hajlandók vagyunk Isten és embertársaink gyűlölésére, elpusztítására: Isten-gyilkosok és embergyilkosok vagyunk, az élet kioltására is kész bűnösök.

Jézus Krisztus meghalt miattunk. Látszólag törvényes eljárás, a jogi rend betartásával, hiszen három éven át nyomoztak utána, gyűjtötték ellene a terhelő adatokat, majd lefolytatták a gyorsított pert. A zsidó főtanács előtt azt ebben foglalták össze: Isten fiának mondja magát; Pilátus előtt pedig: király akar lenni. Halálos ítéletet érdemel, a leggyalázatosabbat, kereszthalált. És Jézus meghalt. Tényleg meghalt. A rend fenntartására kivezényelt katonák megállapították, „látják vala, hogy ő már halott”, egyikük a dárdáját az oldalába dőfte, s víz és vér jött ki belőle, tehát csak ember volt. Aztán eltemették. „Elvégeztetett” – ahogy utolsó szavával mondta. – Miért engedte Isten, hogy Jézus erre a sorsra jusson? A gyermekek közül többen, mikor a halálát hallják, sírva fakadnak. Mi felnőttek mindig megborzadunk. Miért engedték? Igéjéből nyerünk választ a kérdésre: „Istennek elvégezett tanácsából és rendelkezéséből adatott halálra” (ApCsel 2,23). Miattunk halt meg, magára vállalta minden bűnünket, mutatta: én vagyok a bűnös ember. Ilyen és ezt a büntetést érdemi az ember, minden ember, az egész emberiség. Ártatlan volt, de bűnössé lett (bűnné), hogy bűneinknek büntetése rajta legyen, azt felvigye a keresztfára és elhordozza. Jézus tudta, hogy ennek így kell lennie, és nem tért ki előle.

Kell ezt hallanunk, visszanezünk nagypéntekre, hogy megértsük a húsvétot. Enélkül csupán egy nyomtalanul elsuhanó ünnepet tartanánk, értéktelen, hiábavaló az ünneplésünk. Csak Jézus kínhalálában világosodik meg előttünk, hogy ő Krisztus, Messiás – a megígért és földre érkezett Szabadító. Benne Isten jött el hozzánk, hogy rendezze a vele áldatlan, emberileg rendezhetetlen kapcsolatunkat, ne maradjunk tőle elbukottak, bűnben elkárhozók. Rendezte? Igen! Mert lett húsvét, Jézus „feltámadott és megelevenedett”.

Minden ember – előbb vagy utóbb – a halálba kerül, a végállomásra, ahonnan nincs tovább. Van úgy, hogy valaki maga és a világ miatt oda kívánczik: legyen vége az életének. Legtöbben belátják, hogy nincs mit tenni ellene, halál ellen nincs orvosság, megadják magukat, sodródnak, reménytelen haláltusa után utolsó órájuk is elmúlik. És a halálból nincs menekvés, ha beállott, nincsen belőle visszatérés. A halált nem lehet túlélni! De Jézusnál megtörtént, ami addig ismeretlen volt, a dicsőséges feltámadás; nem rövid időre folytatni a földi életet, hanem a halál hatalmát legyőzni és kijönni rabságából. Jézus feltámadott. Tanúk voltak rá. Földrengés bizonyította a hihetetlen eseményt. Ő maga megjelent övéinek (hallottuk a bibliaolvasási részben), felkereste őket, „sok jel által meg is mutatta, hogy ő él” (ApCsel 1,3). Megelevenedett. Nem képzelődtek a tanúk, mert negyven napon át ismételtel velük volt, együtt vacsorázott velük, „szólotta az Isten országára tartozó dolgokat” (ApCsel 1,3). Aztán ezt nem lehetett elhallgatni, elkezdődött a feltámadás hirdetése, terjedt a hír: Jézus él. S tartjuk a húsvétot, ünneplünk, nem az évenként ismétlődő tavaszi kikeletet, melyet Isten az özönvíz után megígért („míg a föld léssen, vetés és aratás, hideg és meleg, nyár és tél meg nem szűnnek” – 1Móz 8,22), hanem az új teremtés, új élet tavaszát. Jézusban megjelent az elveszített élet, mely nem lát halált. Hisszük-e ezt? Sokan nem hisznek a feltámadásban, nem hisznek Krisztusban.

„Azért halt meg és támadott fel és elevenedett meg Krisztus, hogy mind holtakon, mind élőkön uralkodjék.” Azért! Van még halál, de elveszítette hatalmát, nem úr, hanem csak eszköz, arra való, hogy általa átmenjünk Istenhez. A halottaknak ő az ura. Hova lettek, hol vannak, akik már nincsenek a földön? Mi lett szeretteinkkel, akiket eltemettünk? A sírban porladnak? Ha bizonytalanságban, tudatlanságban vagyunk velük kapcsolatban, akkor csak siratjuk őket, holott azt tanítja Isten Igéje: „Nem akarom, atyámfiai, hogy tudatlanságban legyetek azok felől, akik elaludtak, hogy ne bánkódjatok, mint a többiek, akiknek nincsen reménységük” (1Tim 4,13). Jézus a „első zsenge”, az első feltámadott, de feltámadásával megnyitotta az utat Istenhez – a benne

hívőknek. Egyik húsvéti énekünk szerint: „Feltámadás boldog reménye Az éggel már ma összeköt. Nem borulunk le többé félve A szomorú sírok fölött. A fejfákat átkarolva, Az égre bátran nézhetünk. Honnan az Úr felénk hajolva Biztat, hogy ott van életünk” (118. ének). Ne sirassuk vissza őket a földre, mert célba érkeztek, jó helyen vannak.

De Jézus úgy Krisztus, hogy a földön lakozókon is uralkodik. Aki itt van, gondolhatja, hogy még él, pedig azt mondja Krisztus: „Az a neved, hogy élsz, és halott vagy” (Jel 3,1). Testünk mozog, de lelkünk halott, mert magunkban, a világban – Isten nélkül élünk, a bűn tart uralmában. Húsvét óta van szabadulás ebből az állapotból. Krisztus úgy legyőzte a bűnt, hogy annak erejét megtörte a földön is, ő bevon hatalmába, és más életet kezdhethünk, folytathatunk vele. „Azért halt meg és támadott fel és elevenedett meg, hogy mind holtakon, mind élőkön uralkodjék.” Megváltoztatt, lelkileg újjáteremt, élhetünk neki tetsző, mindenkor békességes életet. Péter apostol nem lett tökéletes a földön, akárcsak mi, ismerte a gyengeségeket, a bűnöket, de felül-emelkedett azokon, mert hitt Jézus Krisztusban. Szépen írja ezt a szétszórtan élő, szenvedő keresztyéneknek: „Áldott az Isten és a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, aki az ő nagy irgalmassága szerint újonnan szült minket élő reménységre Jézus Krisztusnak a halálból való feltámadása által” (1Pt 13). – Nincs elveszett élet, amíg napjai vannak, mert Krisztusnak hatalma van megmenteni. Úgy nézzük a családjunkban, környezetünkben tévelygő, húsvétalan életeteket, hogy még van reménység számukra, és ha igazán szeretjük őket, akkor azért imádkozunk és munkálkodjunk, hogy Jézus Krisztushoz jussanak, azok közé tartozzanak, akiken ő uralkodik.

Krisztus uralkodik. Úgy tűnik, mintha más uralkodnék, a természet, a sors, „a halál, mely minden emberre elhatott, mivelhogy mindenek vétkeztek” (Róm 5,12), emberi erő, valamilyen párt, egyik nép a másikon, és nagyon ezeknek viselkedését figyeljük, mintha tőlük függene életünk. Nem jól gondolkozunk. Ne gyarló értelmünkre, hanem Istenre hallgassunk. Az az igaz, amit ő hirdet: Jézus Krisztus uralkodik. Gyenge hasonlattal élve, az történt, ami mostanában szemünk előtt játszódik le, megdőlt, összeomlott egy hatalmas és istentelen birodalom mellettünk, az általa leigázott és megnyomorított országok megmenekültek az uralmából, kereshetik az új életet. Vajon jól keresik-e, például nálunk? Nem erre mutatnak a jelek. Nincs más Úr, csak Jézus Krisztus. Uralma soha meg nem dől. Azért halt meg és támadott fel, hogy átvegye a hatalmat, mert neki adatott minden hatalom mennyen és földön. Tudomásunkra hozza: „Nálam vannak a pokolnak és a halálnak kulcsai” (Jel 1,18). – Mi hiszünk Jézus Krisztusban, a mi Urunkban! Benne hiszünk, belé vetjük minden bizodalunkat és – uralma alatt kívánunk élni örökké!

Ha otthon kikeressük Bibliánkhoz a mai Igét, láthatjuk, hogy nem a húsvéti történethez kapcsolódva hangzik. A Rómában élt keresztyének között vita támadt az életek és a napok miatt. Némelyek nem válogattak, a hitben erőtelenekek csak zöltséget ettek, némelyek egyik napot különbnek tartották a másikonál, vagy mindeniket egyformának. A véleménykülönbségből egymás vádolása és megítélése következett. Ezt igyekezett Pál apostol megszüntetni azzal, hogy az Úrra mutatott, csak az ő akaratát keressék mindenben, mert mindenki magáról kell hogy számot adjon Istennek, tudván azt, hogy „ha élünk, az Úrnak élünk, ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Azért akár éljünk, akár haljunk, az Úréi vagyunk”. És itt jön a mai Ige: „Mert azért halt meg és támadott fel és elevenedett meg Krisztus, hogy mind holtakon, mind élőkön uralkodjék.” Krisztus uralkodik, nem az étel, nem egy nap, egyedül ő az Úr, egyedül az övéi vagyunk.

Minden kérdésben és minden helyzetben az segít a helyes utat megtalálni és követni, hogy hiszünk, bizonyosan tudjuk, az Úréi vagyunk. Ez segít tájékozódni és dönteni. S aki ezt nem tudja, az kié? Minduntalan eltűnt gyermekekről és felnőttekről ad hírt a TV (hogy aztán megkerültek-e, arról nem tartja szükségesnek a tájékoztatásukat). Az eltűntek közül azok a súlyosak, akik gyengeelméjűek vagy nagyon kis korúak, nem tudják megmondani, hogy hívják őket, kik a szüleik. Mi meg tudjuk-e mondani? Nagyon-nagyon sokan bizonytalanok, tudatlanok, mert nem jutottak hítre, nem hisznek a feltámadott Krisztusban. Egyre zavarosabbnak és megoldhatatlanabbnak

érik az életet, szalmaszál erőkre, hatalmakba kapaszkodnak, csalódnak, sötétségben kénylődnak. Akkor fordul jóra helyzetünk, mikor felismerik, Krisztus uralkodik feletük. A kisgyermek azt mondja: én az édesapámé vagyok. Milyen boldogság tölti el lelkünket, mikor újból és újból azt válaszolhatjuk a gondjainkkal, félelmeinkkel, el-lenségeinkkel szemben, hogy mi az Úré vagyunk.

Aki ezt vallja, annak szavára lehet adni. Politikusok mondják-e? Van, aki mondja. Néhány évvel ezelőtt Budapesten tartották az Európai Protestáns Nagygyűlést. Megnyitója a Kálvin téri református templomban volt. A gyűlést az akkori magyar miniszterelnök is üdvözlő beszéddel köszöntötte. Római katolikus vallású meggyőződéssel. Arról beszélt, hogy az eddig elnyomott országok egyházai most már szabadon dönthetnek. De ő sem függ senki más hatalomtól. Kormányával együtt szabadon dönthet a gazdasági élet tényeinek és körülményeinek kényszerében, úgy hogy Isten előtti felelősséggel, keresztyén hitben igyekszik dönteni. Jó volt hallani, olvasni a bizonyosságtételt. Adjon az Úristen ilyen politikusokat nálunk is. A példából tanuljuk, lehet és miként lehet gondolkozni és élni értelmesen.

Húsvét van. Mert volt és lesz húsvét mindenkor, változhatatlan érvénnyel. Nem vagyunk árva, mi az Úré vagyunk, ő van mindig velünk. „Mert azért halt meg és támadott fel és elevenedett meg Krisztus, hogy mind holtakon, mind élőkön uralkodjék.” Ámen.

Orbán János

Amikor az asztalnál ülnek

Alapige: Márk 16.14

Bibliaolvasás: Márk 16.9-18

Hiszed-é, hogy a megfeszített Krisztus feltámadott? Mai Igénkből ez a kérdés hangzik feléd. Ez a húsvét központi kihívása. Nem az a lényeges, hogy valaki ismerje és el is tudja mondani a húsvéti eseményeket. Ez természetesen szükséges, de nem elég. Márk evangélista nem is a húsvéti történetek részletes ismertetését tartotta fontosnak. Azokra csak röviden, összefoglalóan utal. Ő különösképpen azt hangsúlyozza, hogy még a Jézus legközvetlenebb tanítványai is jelentős lelki tusakodáson mentek keresztül, és csak úgy jutottak el a feltámadás bizonyosságára, hogy Jézus maga győzte meg őket.

Ma is sokan vannak, akik talán mindent elhisznek Jézusról – születésétől a haláláig –, de Jézust mint feltámadottat nem tudják elfogadni. Pedig „ha Krisztus fel nem támadott, hábavaló a mi prédikálásunk, de hiábavaló a ti hitetek is!” (1Kor 15,14)

¹ Milyen jó, hogy a feltámadott Krisztus nagyon türelmes és nagyon kíméletes volt az ő tizenegy tanítványához, mert ebből megértjük, hogy hozzánk is ilyen. A tizenegyenek egy egész napon át adott lehetőséget több bizonyágtétevé által is, hogy a feltámadás csodáját elfogadhassák. Csak azután, mikor asztalhoz ülnek vala, jelenék meg magának a tizenegyenek.

Jézus számunkra néha éveket, sőt évtizedeket ad, hogy hitre jussunk.

Az a tizenegy a Jézushoz való tartozás által jutott lelki közösségbe egymással. Éppen a megfeszített Jézus miatti fájdalom gyűjtötte össze őket. Vajon titeket is egy ilyen Jézus utáni vágy hoz a templomba? És, vajon titeket a Jézushoz való tartozás kapcsol össze egymással? Van-e ennek a gyülekezetnek a tagjai között egy Jézus által alapított lelki közösség? Ahol ez megvan, ahol ketten-hárman az ő nevében gyűlnek össze, ott megjelenik, s az ilyeneknek megmutatja magát Jézus.

Figyeljétek meg, akkor már csak tizenegy volt együtt Jézus tizenkét tanítványa közül. Ebből az asztaltársaságból már hiányzott Júdás, aki még az úrvacsora szerezte-tésekor együtt mártotta Jézussal a tálba. A Feltámadottal már nem lehetett közössége. Az újszövetségi gyülekezetet éppen az jellemzi, hogy azt a Feltámadott táplálja lelki-leg. Jó lenne, ha itt is a lívek köréből mindig csak a tizenkettedik hiányozna.

A Feltámadott először szemrehányást tett a tizenegynek. Kiknek tette a szemrehányást? Akik hozzá a legközelebb állottak. Megdorgálta őket hitelenségükért és keményszívűségükért. Nagyon súlyos kifejezések ezek, de úgy látszik, a tizenegy rászolgált a feddésre.

Lehet, hogy elgondolkoztat minket a kérdés: még a tizenegy sem volt egészen hívő? Akkor hát ki a hívő? Illetve mit is ért Jézus hitelenségen? Megtudjátok mindjárt. De ne tévesszük szem elől, hogy keményszívűségükért is megdorgálta őket. Itt a Biblia eredeti szövegében ez áll: „szklerikordia”, azaz a szív elmeszesedése, szkleróziisa. Lehet, hogy ismeritek ezt a szót. Ez azt jelenti, hogy az évek hosszú során át lerakódik a mézs az érrendszerre, az elveszti rugalmasságát, megkeményedik. Ha a vallásosság csak megszokottság, ha csak szertartásosság, akkor az rátelepszik a szívre, és így lesz valaki keményszívű, aki lelkileg nem rugalmas az Isten kijelentéséhez való alkalmazkodásban. Vajon nem egy ilyen elmeszesedett vallásosság jellemez sokakat?

De miért nevezte Jézus a tizenegy tanítványát hitetlennek és keményszívűnek? Mert azoknak, akik őt feltámadva látták vala, nem hívének. Legjellemzőbb a tizenegy közül a Tamás magatartása: „Ha nem látom az ő kezein a szegerek helyeit és be nem bocsátom ujjamat a szegerek helyébe és az én kezemet be nem bocsátom az ő oldalába, semmiképpen el nem hiszem!” (Jn 20,25) Hiába mondták a többiek: Láttuk az Urat!

De a hitelenség és keményszívűség lényege túlmutat azon, hogy egyik a másikkal, így Mária Magdalénának vagy az emmausiaknak nem hittek. Azok, akik őt feltámadva látták, azt bizonyították, hogy beteljesedett, amit Jézus nekik nem is egyszer már jó előre megmondott, hogy tudniillik keresztre feszítik, de harmadnapra feltámad (Mt 20,19). Tehát a keresztfeszítés után a Jézus feltámadását kellett volna várniuk. Így tulajdonképpen magának Jézusnak nem hittek. A tanítványok ezek szerint hitlenebbek és keményebb szívűek voltak, mint azok a főpapok és farizeusok, akik azt kérték Pilátustól, hogy őriztesse a sírt, mert – ahogy ők mondták – „az a hitető még életében azt mondotta volt: Harmadnapra feltámadok!” (Mt 27,63)

Amikor Jézus feltámadásának híre eljutott a tizenegyhez, nem tudtak boldogan felujjongani: feltámadt, mint megmondotta, hanem okoskodások támadtak az ő szívükben (Lk 26,37). Jézust megfeszítették, meghalt és eltemették, tehát Jézusnak vége! Így vélekedtek magukban, és lehetetlennek tartották a Jézus feltámadását. Nem szándékos elutasítás volt ez, hanem emberi gyarlóság. Ők csak azt vették számba, ami emberileg lehetségesnek látszott, elfeledkeztek Jézus szaváról, nem járta át szívüket, hogy Istennél nincs lehetetlen. Pedig ezért egyszer már megdorgálta Pétert az Úr: Távozz tőlem, Sátán, mert nem gondolsz az Isten dolgaira! (Mk 8,33)

Az Ige nagyon komolyan figyelmeztet, hogy valaki keresztyénné, azaz Krisztushoz tartozóvá, éppen a feltámadott Jézus Krisztusban való hit tesz. Aki a feltámadott Jézus Krisztusban hisz, az a hívő! Sok olyan ember van, aki úgy gondolja, hogy ő jó keresztyén, mert bízik a jó Istenben és nagyon sokszor fordul hozzá: „Édes jó Istenem, segíts meg!” Jézus ennél sokkal többet ad, de az övétől ennél sokkal többet is vár.

Jézus nem azért jött e világra, hogy csak a sárga biztasson és ott magunkra hagyjon. Feltámadása azt jelenti, hogy a halálból is új életre hozza a benne hívőket. Aki Jézusban mint feltámadottban hisz, annak a számára már most új élet kezdődik meg a feltámadott Jézus Krisztus által. „Élek pedig többé nem én, hanem él bennem Krisztus” (Gal 2,20). A feltámadott Jézusban való hit átváltoztatja az ember gondolkodását, érzését, magatartását. A feltámadott Jézusban való hit túlnéz a földi életen. Nagyon benne él ebben a világban az ilyen ember, de úgy, mint akinek az örökösödési végzés már a kezében van. A keresztyén ember véglegesen Isten országába készül, ezért eszerint rendez be az itt hátralevő időt. Ma nem újság olyan embereket látni, akik eladogatnak minden ősi örökséget, lemondanak minden nehezen szerzett értékükről és mennek távoli országok létbizonytalanságába. Vajon hány olyan keresztyén van, aki tudja, hogy számára a feltámadott Krisztus Isten örökkévaló országában mennyi örökséget biztosított és nagyon komolyan készülődik oda? Ma Jézusban mint feltámadottban hinni ezt jelenti. Az ilyen ember tudja: engem nem köt a világ, de vár a feltámadott Krisztus. Vele átmegegyek a „nagy határon” Isten országába.

De hogy juthat el ma valaki erre a hitre? Ha akkor a tizenegy nem hitt a szemtanúknak, hogyan higgyenek azok, akik a szemtanúkkal nem beszélhetnek? A „Szó” testet öltött a Bibliában, ahogy az Ige Krisztusban testté lett. Ma is érvényes a „van Mózesük és prófétáik, hallgassák azokat” (Lk 16,29). Ma is hangzik a feltámadott Jézus Krisztusról szóló bizonyágtétel: „Térjete meg és higgyetek az evangéliumban” (Mk 1,15). Így lesznek ma is a keményszívfűekből hívők.

Az örökségi végzés kész, a Megfeszített vérével pecsételte meg, és a Feltámadott „hitelesíti” azt. Higgy a feltámadott Jézus Krisztusban és üdvözülj. Ámen.

Ravasz László

Húsvéti üzenet

Alapige: János 11,25

Bibliaolvasás: János 11,32-45

Krisztus Urunk húsvéti üzenete két drága vigasztalást mond nekünk.

Az egyik az, hogy ő a mi életünk. Ez azt jelenti, hogy halottaiból dicsőségesen feltámadott, átvette Isten lelki birodalmának királyi pálcáját, s dicsőségesen országol a mennyekben. Tehát nekünk nem kell félnünk a haláltól, mely szakadatlanul rettent és keserít, egymás után ragadja el kedveseinket s végül minket is zsákmányul ejt. Ő meggyőzte a halált, s azokat, akik hit által belefogóznak, kimentti a mulandóság özönvizéből, s általviszi az ő dicsőségének Ararát hegyére. Ott szerez nekünk örömet vagy utánunk jövő kedveseinkkel boldog viszontlátást, részt ad a legfőbb boldogságból, melyet ő, az egyszülött Fiú érez a szemtől szembe látás és a teljességre jutott istenimádás örömeiből, ezt idelelni, a mi nyelvünkön, üdvösségnek nevezik.

De nemcsak a halált győzte meg, hanem meggyőzte a bűnt is. A halál felett is csak azért tudott diadalmaskodni, mert előbb megtörte a bűnnek hatalmát. Ezt azzal művelte, hogy helyettünk a kereszten megfizette a bűn zsoldját; elhordozta a nekünk kijáró büntetést; kiomló vérével lefizette értünk azt a nagy árat, amellyel megvásárolt és kiszabadított e világ fejedelmének, a Sátánnak rabszolgaságából. Foganatos pedig azért volt ez a váltság és elégtétel, mert az Atya készítette elő, ő bízta a Fiúra ezt a küldetést. Ezért lett a Fiú testté, s amikor a kereszten elvégezte a szeretetnek nagy áldozatát, ezzel a sóhajtással hajtotta le meghidegülő fejét az Atya kezére: elvégeztetett... Amióta ez megtörtént, minden bűnös lélek reménykedve állhat meg a kegyelem trónusa előtt s nagy bizodalommal kopogtathat az atyai szeretet ajtaján.

Még azt is kijelenti ez az Ige, hogy a keresztnem elhordozhatatlan. Akármilyen nagy szenvedés és próbatétel zuhan reánk, bizvást tudhatjuk, hogy aki értünk keresztnem hordozott, könnyűvé és gyönyörűséggé tudja tenni a mi terhünket is. Sors és balszerencse csak a hitetlen lelket rontja meg: a hívő lélekre áldott próbatétel, hogy még jobban szeresse Istent s még hangosabban áldja naponként juttatott segedelméért.

Nekünk az élet Krisztus, s minden nyereség, ami ettől a világtól elszakít, mert még erősebben, még teljesebben eggyé lehetünk vele. Ragadjunk meg minden alkalmat, hogy Krisztussal társalogjunk, őt teljesen megismerjük, neki egészen engedelmeskedjünk s életünket átadjuk neki.

A húsvéti üzenet másik nagy tanítása az, hogy mi a Krisztus élete vagyunk. Krisztusnak dicsőséges és láthatatlan teste az anyaszentegyház. Ez azt jelenti, hogy Krisztus nemcsak az Atya jobbján él és uralkodik, hanem él és uralkodik az emberi szívekben és a gyülekezetben is. Ahol egy emberi szív Krisztusnak engedelmeskedik, belső emberének orcáján feltündöklöklik a Krisztus ereje, életének szépsége, öröme és dicsősége. Mindenki csak annyira keresztyén, amennyire hasonlít Krisztushoz. Meg lehetne-e ismerni rólad, hogy ki a te királyod? Úgy érzel, úgy gondolkodol, úgy cselekszel-e, ahogy ő érzett, gondolkozott és cselekedett? Törekszel-e arra, hogy Istent Atyádnak valld, mint ahogy ő vallotta? Megőrzöd-e tisztaságban a te elmédet, nyelvedet, szívedet és testedet, mint ahogy ő tökéletesen tiszta volt? Szereted-e atyádfiát; megbocsátasz-e ellenségeidnek hétszer és hetvenhétszer; szolgálsz-e jó szívvvel

azokban, amelyek reád bíztak; tudsz-e áldozatot hozni az ő országáért, mint ahogy Krisztus szeretett, megbocsátott, szolgált és áldozott?

Krisztus testének egy része a szétszórtságban élő magyar reformátusok serege is. Azok az atyáncfiai, akik templomtól, gyülekezettől távol, tanyákon, pusztaságokon, más hitű testvéreink közé elkeveredve, árván és elhagyatva élnek. Krisztus testének tagja vagy te is, ki e sorokat hallod avagy olvasod. Gondold meg, hogy te Krisztusnak választott edénye vagy. Gondold meg, hogy gyertyatartóvá tétetél, amelyen az ő világosságának kell lobognia. Gondold meg, hogy neked éppen oly erősen kell állanod az ő Igéje és tiszta evangéliuma mellett, mint a nagy gyülekezetek tagjainak, mert téged egy idegen világ figyel, s ha te nem maradsz hű, csúfság éri dicsőséges királyodat, Krisztusnak a nevét, akinek jó vitézeképpen állíttattál előőrsi szolgálatra. Ha pedig emberi szemektől távol élsz, lát az Isten és nagy magányodban felkeres szemrehányó ítéletével.

Gyűjtsd egybe tehát házad népét, hittestvéreidet a feltámadás ünnepén. Vegyétek elő zsolttáros könyveteket, zengedeztetek az Úrnak hálaadással és dicséretmondással azért a kegyelemért, hogy megváltott titeket, eljuttatott az ő tiszta ismeretére s kiválasztott az ő igaz egyházának tagjai közé. Örüljétek az Élet ünnepén a világosságnak, amelynek örökösei vagytok, az életnek, amely részetekül jutott, az igazságnak, amely megjelentetett néktek, mert a világosság, az élet és igazság Krisztus, a ti Uratok és királyotok. Vegyétek elő a Szentírást, olvassátok el a húsvéti történetet, a feltámadásnak boldog Igéit, s gondoljátok meg, hogy ezt éppen ma, éppen nektek üzeni a mi Urunk. Imádkozzatok velünk együtt azért, hogy az ő Igéje mindenütt tisztán hirdettesék, a gyülekezetekben testet öltjön az ő dicsősége, terjedjen a magyar nép között az ő igaz ismerete, s előtte minden térd meghajoljon. Mi testben nem mehetünk hozzátok, de a feltámadott Krisztus az ő Szentlelkével ott lesz közöttetek ígérete szerint: ahol ketten, hárman egybegyűltek az ő nevében. Ha megtapasztaltátok, hogy Krisztus veletek van s egészen a tiétek, örvendeztetek és ujjongjatok, mondván: Kicsoda szakaszt el minket a Krisztus szerelmétől? Nyomorúság, vagy szorongatás, vagy üldözés, vagy éhség, vagy meztelenség, vagy veszedelem, vagy fegyver-é? Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelmek, sem hatalmaságok, sem jelenvalók, sem következők, sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény nem szakaszthat el minket az Istennek szerelmétől, mely vagyon a mi Urunk Jézus Krisztusban (Róm 8,35.38–39).

(1936)

Szekeres István

Feltámadott!

Alapige: Máté 28,5–8.11–17

Bibliolvasás: Márk 16,1–8

A Szentírás viszonylag keveset beszél az angyalokról. Ennek következtében talán az ígértetés is kevesebbet szól róluk, mint amennyit kellene. A Szentírás egész összefüggésében világosan kell látnunk, hogy az angyalok éppen úgy teremtményei Istennek, mint az emberek és a többi élőlények. Isten az angyalokat a maga szolgálatába állította. Az angyalok szolgálata különösen kidomborodik a Jézus Krisztus születésében, feltámadásában és másodszori eljövételében. Angyal jelentette meg Máriának, hogy fia fog születni, hogy ez a Fiú lesz a világ megváltója. Angyalok jelentették meg a pásztoroknak az első karácsonykor, hogy megszületett a világ megváltója. A húsvéti történetben angyal jelentette meg a Megváltó feltámadását azoknak az asszonyoknak, akik a kor szokása szerint elmentek, hogy behalzsamozzák Jézus testét: „nincsen itt, mert feltámadott”. A Szentírás tanítása szerint, amikor Jézus Krisztus másodszor is el fog jönni erre a földre, hogy ítéletet tartson élők és holtak fölött, akkor az ő angyalival fog eljönni s tőlük körülveve fogja megtartani világítéletét.

Ennek az evangéliumi szemléletnek a jegyében világosan kell látnunk, hogy az angyalok, akik Isten szolgálatában vannak, és az anyaszentegyház hívő és hitvalló tagjai egy közösséget alkotnak. Ezért mondta az angyal az asszonyoknak: „ti ne féljetek”, ti örüljetek, és hadd féljenek Isten ellenségei az ő hatalmának megjelenése láttán.

A felolvasott szent Ige elmondja az angyal igehirdetését. Az angyal igehirdetésének első beszéde így hangzik: „Ti ne féljetek: mert tudom, hogy a megfeszített Jézust keresitek. Nincsen itt, mert feltámadott.” Jézus feltámadása azt jelentette, hogy az a Jézus, akit pénteken este halottként az Arimátiai József sziklasírájába helyeztek, vasárnap reggel, amikor az asszonyok a sírhoz érkeztek, már nem volt ott. Feltámadott. A lepecsételt sziklakő nem zárta el, nem zárhatta el többé sírjának bejáratát, és Jézus Krisztus, a juhok nagy pásztora diadalt aratott a halál fölött.

Az angyal húsvéti bizonyágtétele azt mutatja, hogy az anyaszentegyház igehirdetése tartalmában azonos kell hogy legyen a húsvéti angyal prédikációjával, olyan meggyőző erejű kell hogy legyen, hogy aki hallgatja a prédikációt, az húsvéti hitre szülessék. Ezért mondta az angyal az asszonyoknak: „Jertek, lássátok a helyet, ahol feküdt vala az Úr.” Az asszonyok nem elégedtek meg a feltámadás örömhírének meghallgatásával és a feltámadás bizonyosságával, hanem továbbmondták azoknak, akikkel egy közösséghez tartoztak. Így a tanítványoknak, akikről külön beszél a Szentírás, a veszteség fájdalmát hordozó anyáknak s mindazoknak, akiknek a nagypéntek és a Golgota tragédiát jelentett.

Még volt egy üzenet az angyal igehirdetésében: megjelölte azt a helyet, ahol Jézus találkozni fog tanítványaival. Így adja meg számunkra is az igehirdetés a Megváltó Jézus Krisztussal való találkozás helyét, módját és lehetőségét. Ez a hely lehet a „belső szoba” (Mt 6,6), lehet az út, amelyen elindulsz (Luther), lehet a munkahely, ahol megkeresed a mindennapi kenyeredet, de leginkább az a templom, ahol imádkozol és hallgatsz az Isten Igéjét.

A felolvasott szent Ige külön beszél a Jézust követő asszonyokról. Név szerint Mária Magdalénáról, akit több betegségből gyógyított meg az Úr, és aki hálából Jézus legönzettelenebb asszony követője lett. Továbbá Jakab anyjáról, akit a Máté evangéliuma a másik Máriának nevez, valamint Salomérről, akiről Márk evangéliuma emlékezik meg. Mindhárman tanúi voltak Jézus nagypénteki szenvedésének és temetésének. Az asszonyok péntektől vasárnapig szívükben hordozták a végtisztességtétel gondolatát. Elkészítették a kenőcsöket, hogy a szombat tiltó parancsának elmúlása után elvégezzék a bebalzsamozás kegyelmi tettet. De a húsvét reggelére tervezett kiegészítő temetési szertartás helyett az angyal prédikációjából meg kellett tudniok, hogy a halált felváltotta az élet. Ez a felfedezés páratlan esemény volt az asszonyok számára és az evangéliumot hallgató minden idők embere számára. Így ez a felfedezés életmentő és örök életet ajándékozó esemény személy szerint a mi számunkra is!

A feltámadás csodájáról meggyőződött asszonyok bizonyágtétevekké válnak. A feltámadás körülményeit feltáró angyal biztatására elindulnak, hogy közöljék a szédületes hírt a tanítványokkal: Feltámadott! Az asszonyok útközben átélték a Jézus Krisztussal való személyes találkozás nagy élményét. Ez a találkozás oldja fel a „vajon igaz?” kétségeskedés utolsó ellenállását is. Az asszonyok sietve és örvendezve mentek, hogy életük nagy küldetését elvégezzék. Mai gyülekezeteink asszonyai, siessetek és mondjátok: „Feltámadott!”

A felolvasott szent Ige a Jézus sírját őrző katonákról is beszél. Úgy képzeljük, hogy a felfegyverzett katonák bátor emberek. Ezeknek a bátor katonáknak is át kellett élniük Isten örökkévaló hatalmának erejét az első húsvétban. Ezek az egykor bátor katonák megrettennek s megrémülve mennek be a városba, hogy elmondják Jézus ellenségeinek mindazt, ami az Arimátiai József sírkertjében történt.

Milyen romboló a pénz szerelme! Jézus ellenségei sok pénzt adtak a katonáknak, amikor egyidejűleg a szájukba rágták az őket felmentő hazugságot, mely így szólt: míg ők az éjszaka sötéttségében elszunnyadtak, addig a tanítványok ellopták Jézus tetemét.

A felolvasott szent Ige Jézus Krisztus ellenségeiről beszél. Jézus ellenségei – a főpapok, a nagy tanács tagjai, a befolyásuk alatt álló papok és világiak – nagyon jól tudják, hogy Krisztus fel fog támadni, hisz előre megmondta nekik. Ezért volt a nagy elővigyázatosság: a kő lepecsételése és a katonai őrség kivezénylése. Jézus feltámadása után jöttek a katonák és jelentették, hogy amitől féltek, bekövetkezett. E hír elhallgatásáért és megmásításáért adták a katonáknak a pénzt. A pénz és a hazugság megtette a maga hatását. Eredményeképpen a zsidóság kétezer éve szívében hordozza e nagy csalás hitetését. De hordozza a kegyelemből való kizárattatás időleges büntetését is. Igen, a zsidók lesznek az utolsók, akik megismerik Jézus Krisztust, akik legutoljára ismerik meg az ő evangéliumát és Isten országát.

A felolvasott szent Ige beszél Jézus Krisztusnak a tanítványaival való első galileai találkozásáról is. Ebben a találkozásban kifejezésre jut Jézus Krisztus feltétlen hűsége: amit megígért, azt be is teljesítette. De kifejezésre jut a tanítványok kettős magatartása, amit a felolvasott szent Ige így mond el: „amikor meglátták őt, leborulának előtte; némelyek pedig kételkedének”. Jézus Krisztus egy más találkozáskor a kételkedőket is meggyőzte feltámadásának valóságáról. Ezért mondta Tamásnak és minden idők kételkedő tanítványainak: „boldogok, akik nem látnak és hisznek” (Jn 20,29). Te légy ez a boldog hívő! Ámen.

Alkalmi prédikációk

Esketési beszéd

Gyenge János

Világítsatok az emberek előtt

Alapige: Máté 5,14a.16

A felolvasott Ige a világosságról beszél. A világosság életünk egyik fontos, nélkülözhetetlen eleme. Mi is lenne, ha nem volna világosság? Ismerünk ugyan olyan élőlényeket, amelyek nem érzékelhetik a fényt, mert vagy nincsen, vagy visszafejlődött a fényt érzékelő szerve, a szeme. Fény nélkül nem volna élet a földön, mivel nem volna célja és értelme. A fényre érzéketlen élőlények is azért létezhetnek, mert környezetükben van világosság.

Ez a világosságról szóló tanítás a Hegyi beszédben található. Jézus felment a hegyre, és ott tanította tanítványait. Jézus ma is felmegy a hegyre és tanít. Feljött erre a lelki magaslatra, ebbe a templomba, hogy tanítson minket. Ma ti vagytok a tanítványok, kedves ifjú testvéreim, és ez az egész nárszép, ez az ünnepi gyülekezet. Hozzátok szól ma Jézus: „Ti vagytok a világ világossága!” Lelketekben talán néma tiltakozás támad e kijelentés hallatára: hogy lehetnének mi a világ világossága? Hiszen még nem tapasztaltuk meg saját magunkon és magunkban sem ezt a világosságot, még fiatalok vagyunk, még nem volt időnk a nagyobb méretű bizonyításra, még csak most van kibontakozóban életünk. Milyen forrás alapján lehetnének világosság?

Igénk könnyebb megértése érdekében lapozzuk fel a János írása szerint való szent evangéliumot, és olvassuk el a 8. rész 12. versét: „Én vagyok a világ világossága: aki engem követ, nem járhat a sötétségben, hanem övé lesz az életnek világossága.” Ezeket a szavakat Jézus mondta. Magáról mondja: „én vagyok a világ világossága”. Ő a forrás. A világosságot Isten teremtette, mind fizikai, mind lelki értelemben. „És mondá Isten: Legyen világosság: és lőn világosság... és elválasztá Isten a világosságot a sötétségtől” (1Móz 1,3-4). Ez történt a teremtés első napján. A lelki világosság Jézus Krisztusban jött közénk: „Kezdetben vala az Ige, és az Ige az Istennél, és Isten vala az Ige... Minden őáltala lett és nála nélkül semmi sem lett, ami lett. Őbenne vala az élet, és az élet vala az emberek világossága. És a világosság a sötétségben fénylik, de a sötétség nem fogadta be azt... Az igazi világosság eljött volt már a világba, amely megvilágosít minden embert” (Jn 1,1-9). „Valakik pedig befogadák őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, akik az ő nevében hisznek” (Jn 1,12).

Jézus Krisztus a világ világossága. Tanítványai, az ő követői, nem járhatnak a sötétségben, mert övék az életnek világossága. Az, aki elfogadja Jézus Krisztus mennyei világosságát, maga is világossággá válik. Nem a saját fénye fog világítani, mert az nincs, mint ahogy a Holdnak sincs, de a Földre sugározza a Nap fényét a sötét éjszakában. Így kell hogy legyetek ti is, mint Jézus hűséges tanítványai, a világ világossága. Nem a saját fényetekkel kell hogy világoljatok ebben az életben, hanem a Krisztus világosságával, Isten világosságával. Megtalálható-e bennetek ez a világosság? A mi világosságunk legtöbbször csak magunk körül világol. Szeretnénk, ha mások is meglátnák, de nem veszik észre. Ha pedig nagyon próbáljuk erőltetni egyéni világosságunk lángját, legfeljebb csak a bekormosodott lámpaüveget látják az emberek, ami még azt a kicsi lángocskát is eltakarja lámpásunkban, amely környeztünk közvetlen közelében esetleg egy kis fényt sugározna. Beálltatók-e Isten mennyei világosságának fényözönébe? Akartok-e Isten világosságának hordozói, továbbadói lenni? Mátét a vámszedőasztalnál ülve ragyogta be Krisztus világossága, Zákéust az eperfügefán, Saulust a damaszkuszi úton, a szerecsen komornyikot a Jeruzsálemből Gáza felé vezető úton, a samáriai asszonyt a Jákób kútjánál. Titeket beragyogott-e ez a mennyei világosság, amelyről azt olvastuk, hogy eljött már erre a világra? Jézus

Krisztus most rátok mutatva mondja: „Ti vagytok a világ világossága!” Nem csak most a násznép számára, nem csak addig, míg magatokon viselitek a menyasszonyi és vőlegényi díszes ruhát, hanem mindenkor és mindenütt. Ennek a világosságnak fénylenie kell bennetek és általatok éjjel és nappal, fiatal korotokban és majd öregségetek idején is. Látszodjék meg rajtatok, hogy Isten gyermekei vagytok!

Jézus azt is megmondja, hogyan kell fénylenie ennek a világosságnak: „Úgy fényljenek a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák a ti jó cselekedeteiteket!” A fizikából tudjuk, hogy a fényerősség mértékegysége a lux. A mennyei világosság bennünk lévő mennyiségének és erősségének is van mértékegysége, és pedig a jó cselekedetek. A mérőműszer Isten kezében van: ő majd meg fog fizetni mindenkinek a maga cselekedete szerint. Cselekedeteink tanúskodnak a bennünk lévő mennyei világosság nagyságáról. Jakab apostol levelében is azt olvassuk, hogy a hit cselekedetek nélkül megholt ő magában (Jak 2,17). A Heidelbergi Káté pedig azt tanítja, hogy „lehetetlen, hogy azok, akik igaz hit által Krisztusba oltatnak, háládatosság gyümölcsét ne teremjék” (HK 64.).

A felolvasott Igében Jézus Krisztus nem a cselekedetekkel való hivalkodásra szólít fel minket, hanem rendes, kiegyensúlyozott, szeretetteljes keresztyén életre kér fel, melynek jellemzői a jó cselekedetek. Kérdésünkre, hogy melyek a jó cselekedetek, válaszoljon ismét a Heidelbergi Káté: „Csak azok, melyek igaz hitből vannak, Isten törvényének megfelelőek, és az ő dicsőségére történnek, nem pedig azok, amelyeket mi gondolunk jónak, vagy amelyek emberi rendelkezés alapjának” (HK 91.).

Nekünk nincsenek és nem is lehetnek többlet jó cselekedeteink, melyekkel készek vagyunk Isten és felebarátunk előtt hivalkodni. Mégis törekednünk kell minden erőnk-ből és teljes akaratunkból a jó cselekvésére. Vigyázzatok tehát cselekedeteitekre. Helyezzétek azokat mindig Krisztus mércéje alá és a tőle jövő mennyei világosság fényébe. Ne engedjétek szívetekből soha kihullani ezt a világosságot, hogy ne legyetek soha olyanok, mint a pincében vagy kamrában teleteltett virág tavasszal: halovány és sápadt, fonnyadt és színtelen. Ez a világ még él, de ha hamarosan nem jut fényhez, el fog hervadni és meg fog száradni. Láttatok-e már ilyen hervadozó embert az életben, aki szinte mindenről lemondott? Ismeritek-e a tékozló fiú történetét? Milyen sötét mélységbe jutott, miután eltávozott az atyai hajléktól. Isten jóságának és megbocsátó kegyelmének mennyei világossága kellett hogy beragyogja, hogy büntudattal, de reménykedve visszatérhessen az atyai hajlékhoz. Maradjatok meg mindig Isten mennyei szeretetének a világosságában, hogy ez látható legyen minden mosolyotokban, érezhető legyen minden szavatokban, egymás iránti hűségetekben, fogadásteletek megtartásában, egymáshoz és embertársaitokhoz való viszonyulásokban, egész életetek során.

Gyermekekből ifjak lettetek. Lassan elengeditek a titeket feltve nevelő, szerető, érettetek aggodó születitek gondoskodó kezét, és megfogjátok egymás kezét. Ha Isten is úgy akarja, akkor nemsokára ti is szülők lesztek és meg fogjátok tapasztalni, hogy mennyire szükség van erre a mennyei világosságra. Kérdezzük meg most a ti szüleitektől, hogy mit tudtak volna tenni a nyomorúságban, bajban, aggodalomban e világosság nélkül. Kérdezzük meg e gyülekezet minden tagjától: világoltak-e előttetek és látták-e az emberek az ő jó cselekedeteiket? Majd a ti gyermekeitek és unokáitok fogják elmondani, hogy hordozói voltatok-e ennek a világosságnak, vagy sem.

A jó cselekedeteknek még van egy nagyon fontos szerepük: dicsőítik a mennyei Atyát. Minden jó cselekedet egy-egy hálaadó imádság. Isten dicsőítése és megasztalása a keresztyén élet velejárója. Azzal kell tehát dicsőséget szerezni az Atyának, hogy jót teszünk egymással. Ez viszont nem tekintendő érdemszerzésnek. A mi érdemünk az Atya előtt az Úr Jézus Krisztus. Őt kérjük most is, hogy áraszsa ránk az Atya mennyei világosságát, vezéreljen benneteket ebben a fényben és őrizzen meg titeket azon a közös úton, amelyre együtt vállalkoztatok. Ámen!

Temetési beszédek

Czapfalvy József

Örökkévaló ház

Alapige: 2Korinthus 5,1

Hasonlatok használata a Szentírásban igen gyakori. Jézus Krisztus tanítása is telve van szebbnél szebb hasonlatokkal. Hasonlatai közé tartozik a virág, az elhintett mag, a búzagalász... Ezekon a hasonlatokon keresztül közelebb jutnak hozzánk az örökkévaló világ igazságai, és jobban megértjük azokat.

Pál, Krisztus szolgálója, a korinthusi gyülekezethez intézett levelében szintén hasonlatot használ, amikor az emberi életet illusztrálja olvasói előtt. Azt írja, hogy földi életünk „sátorházhoz” hasonlítható. Palesztina meleg égöve alatt nem volt szokatlan a sátorból készült ház. Könnyen szétszedhető volta miatt az apostol ezen a hasonlaton keresztül hirdeti, hogy ez a földi élet nem örök, nem állandó, hanem elbomlik, összeomlik, megsemmisül...

A keresztyén ember örül ennek a tanításnak, mert Krisztus parancsai, amit e földi élet számára adott, éppen ezért lesznek reális igazságokká. Ezért cseng a keresztyén ember fülében élete minden napján Urának szava: „Az én Atyám mind ez ideig munkálkodik, én is munkálkodom” (Jn 5,17).

Ezekben a szavakban fektette le Jézus Krisztus az alapját a szorgalomnak és a felelősséggel végzett munkának. Ő, de sok testvérem lelkében lett életparancs: a szorgalom, a kitartó, önzetlen, becsületes munkálkodás.

Ezek közé a férfiak közé tartozott megboldogult testvérünk is. Korán árvaságra jutott, s árvasága még erősebben hozzájárult ahhoz, hogy nagyon komolyan vegye az életet. Istentől nyert talentumait: szorgalmát és érdeklődését, lelkesedését és tudását úgy állította a mindennapi élet homlokterébe, hogy magasan kiemelkedett belőle a hivatását szerető, kötelességtudó, öntudatos dolgozó férfiú élete.

Az a múlt, amit maga után hagy, telve van elismeréssel és megbecsüléssel.

Elismert szaktekintély nemcsak helyi, de tartományi viszonylatban is. Épületei, hídjai, útjai nem csak helyben, de messze vidéken ismeretesek. Azok az alkotások, melyeket idehaza valósított meg, nagyban hozzájárultak községünk városiasodásához.

Megbecsült ember volt. Felelőtlen kijelentéseket soha nem tett. Mindig ura annak, amit mond. Nagyon szereti a népet. Ebből a szeretetből fakad az általa létrehozott segítő intézmény, amelyik által sok jó segítséget tudott nyújtani az anyagi nyomorúságba került kispénzű embereknek.

De belezártunk családi életébe is. Házastársi életét a békesség jellemzi, amelyik az eskü szavainak elhangzásától holtáig tartott. Hármas életüket pedig boldognak nevezhetem. Kettőn együtt dolgoztak a harmadikért, leányukért, s ez családi életük szent kötelességei közé tartozott. Ehhez a képhez járul a szeretetnek az a megnyilatkozása, amelyik fiának fogadja vejét. Az így kiszélesedett családi életének legnagyobb örömét unokáiban éri el, akikért élni, akikért tovább dolgozni újabb ambíciót és szent lelkesedést adott számára.

Nem csoda, hogy övéinek szeretet egy pillanatra sem csappant meg irányában. Nem csoda, hogy a betegség ideje alatt is megmutatkozott a szeretet a beteg férj, apa, após, nagypapa iránt.

S ha volt öröme az ágy párnái között a mi megboldogult testvérünknek, az az volt, hogy újra meg újra szemébe nézhetett övéinek és gondolatban hálasóhajt küldhetett értük az egék Urának, vagy amikor újra meg újra megfoghatta forrón szeretett unokáinak a kezét s naponkénti búcsúzkodásai után újra meg újra szülei házához bocsáthatta el őket.

A szeretetnek ezt a megnyilvánulását élvezhette szaktársai, barátai, gyülekezetünk tagjai, de a község lakosai részéről is, akik betegségének az ideje alatt sokszor felke-resték s egy-egy jó szóval, az egek Urához felszálló néma könyörgéssel igyekeztek fáj-dalmán enyhíteni.

A békességnek, a boldogságnak, a szeretetnek, a megtiszteltetésnek és a megbecsü-lésnek minden nemes és gazdag megnyilatkozása mellett az ő földi élete is csak sátor-ház volt, mely 74 év után elbomlott!

Nagyon nagy szomorúság lenne számunkra az, ha most félbe kellene hagyni az ige-hirdetést s nem tudnánk folytatni azt, hogy megtaláljuk sátorház-életünknek a vigasz-talását. Mi azonban folytathatjuk. E folytatásban így szól hozzánk Atyánk: épületünk van Istentől, nem kézzel csinált, hanem örökkévaló házunk a mennyben.

Ha alapigénk első fele nagy figyelmeztetés, úgy áldott vigasztalás a második fele, mely azt hirdetteti velünk, hogy ami földi, csak az bomlik el, de ami mennyei, az örökké él. Az örökkévaló világról így ír 1Kor 2,9: „Amiket szem nem látott, fül nem hallott s embernek szíve meg se gondolt, amiket Isten készített az őt szeretőknak.” Az emberi szív sóhajtozik és kíván költözni ebbe a hajlékba. Nagy alázattal és türelemmel hordott hosszas szenvedései között a mi megboldogult testvérünk is vágyakozott ebbe az örökkévaló hajlékba.

Ezért az örökkévaló hajlékért adta halálra Atyánk egyszülött Fiát, a Jézus Krisztust, s a golgotai keresztfán kicsordult vére a koporsóban pihenő testvérünknek is elégséges és tökéletes áldozat volt. S most, amint a testére reáborul a koporsó szemfe-dele, úgy lelkére reáborul Jézus Krisztus kegyelmének büntőlő palástja, s Atyánk, Jézus Krisztuson keresztül nézván őt, helyet ad nemes lelkének a mennyei lakóhelyek-ben.

Ha van élete társa számára további békesség, az az, hogy csak a teste halt meg, de lelke tovább él Atyánknál. Ha van leánya számára további boldogság, az az, hogy a jó édesapa örökkévaló eget nyert Krisztusunkért. S ha van veje és unokái számára továb-bi szeretet, az az, hogy emléket kitörölni szívünkéből nem lehet soha s halálával nem fogyhat el közöttük a szeretet.

Családja számára legyen vigasztalás, hogy mennyei hajlékba érkezett.

Iparostársai, tanítványai, tisztelői, mondjuk meg őszintén és igazán most az övéinek: jó volt őt magunkénak is mondani, tanulni tőle, jó volt vele barátkozni. Legyen ezért áldott Isten szent neve.

Azzal az alázatossággal, amellyel ő hordozta keresztjét, hordozzátok ti is, ked-ves szerettei, ezt a keresztet, hogy a gyász fájdalmaj között is nyilvánvaló legyen Istenbe vetett hitetek és Istentől nyert vigasztalásotok. Ámen.

Szabó László

Lecsmér

Az Úr adta, az Úr vette el

Alapige: Jób 1,21

Az életnek különböző megnyilvánulásai vannak, melyeket az ember vagy öröm-mel, vagy bánattal hordoz. Ha életünket nézzük, láthatjuk, hogy mindennek megvan az arnyoldala. Így az örömmel is van bánata és van árnyéka. A halál az életünk-re vetülő legsötétebb árnyék. De mi keresztýén módon hisszük és valljuk, hogy „a vilá-gosság a sötétségben fénylik”. Az a világosság, amely földi életünk legkomorabb órái-ban és legsötétebb arnyoldalaiban is biztosít minket Isten gondviselő kegyelme felől. Ezért énekelünk így: Krisztus, ki vagy nap és világ, / Ha jön az éj, vigyázz miránk! / Igaz világosság te vagy. / Kárhozatba mennünk ne hagyj!”

Az embert leggyakrabban a nyomorúság kényszeríti arra, hogy számba vegye az életét, felmérje erőtartalékait és ezekhez mérje jövőbeli tervét. De van úgy, hogy min-den emberi tervezetést és számítást áthúz egy láthatatlan kéz. Ilyen helyzetben van Jób, Isten hívő embere, aki elveszíti gyermekeit és vagyónát, ami az életének értelmet

adott, és ami a legfontosabb: a saját egészségét is elveszíti. Gyötrelmes élethelyzetnek nevezzük azt, amikor az ember mindenét elveszíti. Mégis, érthetetlen módon, Jób hálát ad Istennek.

„Az Úr adta, az Úr vette el. Áldott legyen az Úrnak neve!” Több ez a kijelentés a tehetetlenség szűlte lemondásnál, de több a földre sújtott lélek élni akarásánál is. A mulandóság felett álló hitvallás ez! Ez a nyomorúságot, szenvedést és halált megvető hitvallás arról szól, hogy minden Isten kezében van, hogy Isten mindenről tud; még a legnyomorultabb porember sorsáról is! Ha mi is mindennek tudatában vagyunk, úgy nincs miért aggodalmaskodjunk tovább.

Ha arra a kérdésre keressük a választ, hogy Jób, a megkeseredett ember, a fájdalomért, a szenvedésért, az őt ért számtalan veszteségért ad-e hálát, akkor egyértelműen azt kell kijelentenünk, hogy nem! Jób az Úr Isten kegyelméért ad hálát, aki bölcs végzése szerint rendezti mindenki életét és halálát.

Jób nem magára tekint, hanem Istenre néz.

Ti, gyászoló testvéreim, hogy tudjátok nézni Isten akaratát? Haragosan, méltatlankodva, perelve Istennel? Mert ha igen, akkor nem bizonyultok bölcseknek, sem hitben erőseknek!

A felolvasott alapige azt üzeni nektek: fogadjátok el, hogy az élet változó, s ebben az örökké változó életben csak Isten kegyelme változatlan! Őt mindig megtalálhatjátok. Őt soha el nem veszíthetitek. Ő gyámolotok és segítőtök marad a koporsóig, ha túl tudtok látni pillanatnyi nyomorúságotokon és Jób hitével vallotok Isten gondviselő kegyelméről.

Lelki beszélgetéseink során mérhetetlen szenvedésében megholdogult testvérünk is azt vallotta, hogy Isten mérte rá ezt a terhet, de mindvégig, még az utolsó nap is reménykedett, hogy leveszi róla az Úr azt, amit teherként ráruházott.

Most már levette róla a szenvedés terhét. Nem úgy, ahogy mi vártuk volna. Nem úgy, ahogy talán a koporsóban pihenő testvérünk szeretne volna. De mi tudtuk, hogy a testi haláltól már nem szabadulhat meg; és amikor már tudtuk ezt, a lelkéért folytatunk kétségbeesett harcot imáinkban, hogy az el ne vesszen.

A testi haláltól egyikünk sem tud megszabadulni, mint ahogy az árnyékától sem foszthatja meg magát az ember. De a lelki halál fölött, amint Jób szenvedéstörténete is bizonyítja, győzelmet lehet venni annak az Úrnak a segítségével, „aki megsebez, de aki be is kötöz; aki megfenyített, de aki meg is vigasztal” Isten elveheti mindenemet, életem legértékesebb részét is, de mindezt azért teszi, hogy később még többet, még nagyobb értéket, még nemesebbet, még biztosabbat és örökérvényűt: az ő örök gondviselésébe vetett szilárd hitet adjon. Erre szólít fel a Példabeszédek írója is: „Bízzad az Úrra a te szívedet, és a te szemeid az ő útjait megőrizték” (Péld 23,26).

Szép példa Jób hite, aki élete legnehezebb, legkritikusabbnak tekinthető óraiban is az Úr Isten kegyelmére bízta az életét. Megholdogult testvérünk, aki mindig hátul ült a templomban, abban a hitben, hogy az Úr kegyelmére ott is rátalál, reméljük, hogy az elsők közé érkezik Istenhez. Jó és hűséges az Úr, aki megfizet könnyeinkért, a szívében hordozott összetörtségünkért.

Így mi is jó lelkiismerettel vallhatjuk meg hitünket, hogy „Az Úr adta, az Úr vette el. Áldott legyen az Úrnak neve!” Ámen.

Szekeres István

Lehanyatlott élet

Alapige: Jeremiás 15,9

Az emberi életet sok képpel és hasonlattal lehet jellemezni. Sajnos ezek a képek és hasonlatok csak utalások. Ilyen kép és hasonlat az, hogy az emberi élet olyan, mint egy nap reggeltől estig. A napok sokfélék. Vannak egészen derűs napok, amikor egyetlen felhő sincs az égen s a hanyatt fekvő kiránduló elgyönyörködhet az égbolt kékségében s figyelheti a nap vándorújtát keletről nyugat felé. Ezzel szemben a napok

lehetnek egészen sötétek. Ilyenkor nem látszik a nap, sőt még a sugarai se csillannak át a felhők sötét takaróján. Vannak viszont olyan napok is, amikor az égboltozatot teljesen tölti be a napsütés és az esőt vagy zivatart jelző sötét felhőzet.

Ilyen volt a koporsóban nyugvó atyánkfia élete is. Voltak életében egészen derős időszakok. Derű volt számára maga az élet, amelyet annyira szeretett. Hiszen alig van ember, aki ne örülne az életnek. Testvérünk alaptermészete hajlamos volt a derűre. Élete legnehezebb időszakának felhőtakaróján is átütött derűs alaptermészetének csillogása. A derűs időszak gondtalanságát számára a kiegyensúlyozott körülmények között leélt gyermekkor jelenti. Középiskolai és egyetemi diákéletének jövőt biztosító kemény munkája és sok-sok kedves álma, a gazdagon felhalmozódó szép emlékek egész sora. Kirobbanó örömet jelenthetett és jelentett számára az orvosi diploma megszerzése. Valószínű, hogy ettől a pillanattól kezdve megjelent szemei előtt a tudása, a szeretete és határozott keze által meggyógyult ismeretlen betegek egész sora.

Életének ezt a boldog és dolgozó ifjúságát a családi élet követte. A családi élet örömet felfokozta, hogy az élettársa is ugyanabban a munkakörben dolgozott. Milyen jó dolog lehetett egy-egy nehezebb diagnózist együtt megbeszélni s a legjobb megoldást közösen megtalálni. Örömet jelentett a sorra megjelenő három gyermek. Hogy ez milyen boldogságot jelent, azt tudja minden édesapa és édesanya. Talán az édesanyák többet tudnak erről a boldogságról, mint az édesapák, hiszen náluk jelentkezik a gyermekáldás érzésének első jele. Örömet jelentett számára a betegek gyógyítása-gyógyulása vagy a menthetetlenek szenvedésének enyhítése. Ő volt az egyetlen az orvosok között, akinek ablakát éjjel is meg lehetett kopogtatni. Az ilyen kopogtatásra nyomban gyűlt a villany, s pillanatok alatt a készenléthez helyezett táskájával útrakészen megjelent a doktornő.

A negyvenedik év betöltése fordulópontot jelentett életében. Megjelentek a fekete felhők. A sort édesanyja nyitotta meg. Viszonylag korán és váratlanul távozott az élők sorából. A második tragédia az volt, hogy férje hosszú, de fokozódó elerőtlenedés után, élete delén elvesztette munkaképességét. Ezzel felfokozódott számára a család gondja. Alig mérte fel a megnövekedett nehézségeket, amikor bekövetkezett a saját betegsége. Eleinte mindennapnak tűnt, de gyorsan súlyosbodott betegsége, s ez egyre nagyobb aggodalomra adott okot mind neki magának, mind szeretteinek. Dicséretére legyen e település közösségének, hogy mindenki együtt érzett a beteggel.

Ha az emberi élet olyan, mint egy nap, akkor ennek a napnak van kezdete és vége. A kezdet 44 évvel ezelőtt indult, a vég most következett be. Vége van életének, vége van a gyógyításoknak, vége van a gyógyítás és a gyógyulás örömeinek. Megszűnt dobogni a „szív”, amely biztosította az egyensúlyt, a harmóniát és a családi élet biztonságát. Nagy úr támadt nyomában, férje és gyermekei együtt kérdezik: mi lesz most velünk? Valóban, mi lesz veletek? – tehetjük fel a kérdést mi is. E bizonytalanságban azonban egy dolgot biztosan tudunk, s azt elmondjuk nektek. Amikor a nappal után ránk szakad az éjszaka és folytatni akarjuk a munkát, lámpát gyújtunk s tovább dolgozunk, amíg elérkezik a lefekvés ideje. Gyújtsatok lámpát! Te, özvegyen maradt férfi, fizikai gyengeséged ellenére ne add fel az élet harcát és a gyermeknevelés szép eszményét. Ti gyermekek, kettőzött szorgalommal tanuljatok és valósítsátok meg édesanyátok sokszor elmondott terveit.

Még van egy másik, fő vigasztalás: nagypéntek és húsvét nagyhetében vagyunk. Nagypéntek arról beszél, hogy Jézus Krisztus meghalt a Golgota keresztfén a mi bűneinkért. Húsvét az ellenkezőjét mondja: Jézus Krisztus feltámadott a mi megigazulásunkért. Jézus Krisztus feltámadásával zálogot adott a mi számunkra: ő feltámadott, benne, általa és érte mi is feltámadunk. Itt a koporsó mellett, amikor minden elsötétül előttünk, bízzatok Isten ígéretében, bízzatok Jézus Krisztus példájában. Ámen.

Kettős tervezés

Alapige: Jakab 4,13-15

A tervezés az a szellemi tevékenység, amely által átgondolom, hogy mit cselekszem a közeli vagy távoli jövőben. A közeljövő az a rövid idő, amelyet az emberi gondolkodás részleteiben is ki tud dolgozni. A távoli jövőt már nehezebb átfogni, s bár körvonalait fel lehet vázolni, de részleteiben nem tudjuk meghatározni. Sok-sok tervet az emberek úgy állítanak össze, hogy elképzelésük szerint megvalósításuk csak tőlük függ. Ezt „én” tervezem, „én” hajtom végre. Ilyen egészen emberi tervezéseket végeznek egyesek, családok és közösségek.

A hívő keresztyén ember is tervez, úgy, mint mindenki más. A különbség mégis olyan jelentős, amelyet a nem hívő ember nem tud felfogni és nem tud értékelni. A hívő keresztyén ember se kicsi, se nagy terveiből nem hagyja ki Istent. A felolvasott Ige ezt a kettősséget így fejezi ki: Ti, akik csak saját erőtökre támaszkodtok s úgy állítjátok össze terveiteket, „nem tudjátok, mit hoz a holnap”. A hívő keresztyén ember a maga tervének kialakításánál így szól: „Ha az Úr akarja és élünk, ím, ezt vagy amazt fogjuk cselekedni”.

Azt, hogy a koporsóban nyugvó atyámfia családja milyen lelkülettel tervezte meg az utolsó három napot, amelyet átélünk, nem tudjuk. Mi csak a száraz tényeket tudjuk: a feleség külföldre utazik, a férj itthon marad és végzi a mindennapok dolgait, teendőit. Sajnos a mindennap dolgaihoz hozzátartozott a határjáró út is, amely életének utolsó útját és utolsó napját jelentette. Ez az út olyan volt, amelyről a falusi ember azt mondja: „ment a maga feje után” Az az érzésem, hogy amikor atyámfia erre a megszokott, de veszélyes útra indult, nem mondta: „én Istenem, segíts meg”, mert ilyenkor még önmaga felé is visszatetsző ilyet mondani. Sajnos manapság sokan „járnak” ezen a könnyűnek tűnő veszélyes úton. Ezt a jelenséget Jézus így nevezi meg: „tágas az a kapu és széles az az út, amely a veszedelemre visz, és sokan vannak, akik azon járnak” (Mt 7,13). Akik hasonló utakat szoktak tenni, a maguk példájából tudják ezt.

Az eredmény: a férjet halva hozták haza útvjáról. A feleséget az országhatártól fordították vissza a jóakarók. A család számára megkezdődött a gyász és a fájdalom e váratlan és döbbenetes halál láttán. A helység lakói számára a halál oka kész tény volt, de a részletek fölött megkezdődtek a találgatások.

Mi a tanulság? Az életünk Istené. Ő határozta meg annak kezdetét, az évtizedek másokra is kiható eseményeit s az élet végét is. Ha ez így van, akkor kik vagyunk mi Isten kezében? – merül fel a kérdés. A választ az Újszövetség így adja meg: sáfárok. Milyen jó lenne ezt tudni és hordozni az első gyermeki öntudatra ébredéstől életünk utolsó pillanatáig. Bizonyára szebb, jobb, kiegyensúlyozottabb lenne a saját életünk is, s a ránk bízottak, vagy a velünk együtt élő, együtt dolgozó atyámfiaiainak az élete is, ha így tudnánk betölteni Isten akaratát: a jó sáfár szolgálatát. Koporsóban nyugvó atyámfia sáfárságát ti tudjátok a legjobban, akik könnyes szemmel álljátok körül koporsóját. De egyes részleteket ti is tudtok, akik eljöttetek, hogy végtiszességet tegyetek.

Ezek után felmerül egy újabb kérdés: mi a követelménye annak, hogy Isten jó sáfárai legyünk? Vegyük komolyan azt, hogy Isten gyermekei vagyunk. Vessük el magunktól az önfejlődést, saját gondolatainkat és érzéseinket hasza át az a vágy, hogy azok minél egyezőbbek legyenek Isten gondolataival és érzéseivel. Beszédünkben s cselekedeteinkben ne hiányozzék az az „arany”-vonal, amely jelzi Isten jóváhagyását.

Vegyük komolyan, hogy Isten mindent lát, mindent tud. A mi modern világunkban vannak olyan technikai eszközök, amelyek a ma ismert világunk legtávolabbi pontjait is testközelbe hozzák. Vannak műszerek, amelyek kimutatják testünk legapróbb részleteit is. Ha az emberi agy és kéz képes volt olyan nagy alkotásra, miért lenne vitás, hogy Isten mindent lát, mindent hall, mindent tud?

Járjunk Istennel és Isten nevében. Ezt a gondolatot a zsoltár így fejezi ki: „én mindenkor veled vagyok, te fogod az én jobb kezemet. Tanácsoddal igazgatsz engem, és azután dicsőségbe fogadsz be engem” (73,23-24). Ha így élünk, akkor minden elindulás előtt feltör az ima: „én Istenem, segíts meg” Dolgunk végeztével sem marad el a hála: „hálát adok néked, Istenem”

Isten nem akarta ezt az utat, de megengedte. Itt volt a „vég”. Ebben a tragédiában mérjétek elmondani: fáj, mélységesen fáj, de „legyen meg a te akaratod” Ámen.